

YENİ ÇAĞ

- **A. Yata:** Afrikada neo-kolonializm
- **F. Billoux:** Fransada parlamento seçimleri
- **M. Kapluk:** Demokrasi tehlikede
- **J. Schleifstein:** Almanya'da yeni bir durum beliriyor

YUVARLAK MASA KONFERANSI

Gelişmiş kapitalist ülkelerin önemli sorunları

DERGİMİZE MEKTUPLAR

Batı Almanya'dan mektup

VIYETNAM SAVAŞI

Amerikan saldırısına karşı mücadelede komünistlerin birliği

KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİNDE

İşçi ve komünist hareketinden haberler

ÖZEL SAYFALARIMIZ

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesinin BİLDİRİ'leri

2 (32)

Şubat

1967

B A R I Ş V E S O S Y A L I Z M P R O B L E M L E R İ

B u s a y ı d a :

Ali Yata

Fas Komünist Partisi Birinci Sekreteri

François Billoux

Fransız Komünist Partisi Politbüro Üyesi

Josef Schleifstein

Almanya Komünist Partisi Merkez Komitesi Sekreteri ve
Politbüro Aday Üyesi

YENİ ÇAĞ

2
Şubat
1967

Komünist ve işçi partilerinin teori ve enformasyon dergisi

Afrika: Millî ve sosyal devrim sorunları

Bütün ileri insanlık bu yıl Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin 50. yıldönümünü kutluyor. Bu devrimin zaferi küremizin hayatında bir dönüm noktası oldu. Bu devrim, kapitalist sistemin zayıflaması ve proletaryanın devrimci savaşının gelişmesi gibi objektif bir sürecin doğal bir sonucu idi.

Dünyayı kapsayan devrim sürecinin Marksist teorisi, devrimci güçlerin uluslararası ölçüde ve azami derecede birleşmesinin bir zorunluk olduğunu her zaman belirtmiştir. Daha geçen yüzyılın ortalarında Komünist Manifesti'nde şu şiar yer aldı: «Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!»

Dünyayı saran devrimci süreç 1917 Ekim'indeki zaferiyle yeni, daha yüksek bir basamağa ulaştı. Emperyalist boyunduruğu altındaki milyonlarca insan millî kurtuluş uğrunda aktif savaşta yer aldı. Devrimci güçlerin birliğinin uluslararası özü yeni koşullar içinde anlamını şu çağrıyla zenginleştirdi: «Bütün ülkelerin proleterleri ve ezilen halklar birleşiniz!»

İşçi hareketi ile millî kurtuluş hareketinin birliği ilk önce çarlığa ve Rus emperyalizmine karşı yürütülen savaşta kuruldu ve sonra da Sovyetler Birliği'nin kuruluşunda kişilik kazandı. Sovyetler Birliği kudretli bir devlet oldu ve faşizmi yenerek, emperyalizmi zayıflatarak bütün dünyada devrimci güçlerin eşsiz ölçüde gelişmesi için gerekli koşulları yaratma yeteneğini ortaya koydu.

O zamandan beri dünyayı kapsayan devrimci süreç büyük zaferlerin anıtlarıyla özelliğini kazanmıştır. Bu zaferler, sosyalist dünya sisteminin doğuşu ve yükselişi, Çin devrimi ve Asya'da sömürgeciliğin çöküşü, Amerika kıtasında sosyalizmin ilk filizleri olan Küba'nın başarıları, Afrika'da ülkelerin çoğunluğunun millî bağımsızlıklarını sağlamaları gibi dönüm noktalarıdır.

Dünyayı kapsayan devrimci süreç bugün birlikte yürütülen ve özerk olan başlıca üç akımı birleştirmektedir. Bu akımlar, sosyalist dünya sistemi; Asya, Afrika ve Lâtin Amerika halklarının milli kurtuluş hareketi ve gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işçi hareketidir.

Bu üç akımın büyük bir güçle gelişmesi, emperyalistleri yeni yeni kilit noktalarını bırakmağa, hatırı sayılır tavizlere boyun eğmeye zorlamaktadır. Ne var ki, emperyalizmin özü değişmemiştir ve halkların devrimci gelişmesine dişiyle tırnağıyla karşı koyarak, kaybettiği çıkarlarını yeniden kazanmak için en ufak bir olanaktan da yararlanmaktadır.

Başta dünyanın jandarması Amerika Birleşik Devletleri emperyalizmi olmak üzere gerici ve emperyalist güçlerin artan saldırganlığı en başta halkların kurtuluş savaşlarının silâh zoruyla bastırılmasında kendini göstermektedir. Viyetnam'daki kanlı harp, Santo Domingo'nun işgali, Kongo yurtseverlerinin vahşice kıyımı, Gana'daki askerî darbe, emperyalist ve gerici güçlerin eylemlerini arttırmalarını gösteren en açık örneklerdir.

Emperyalist saldırıların geri püskürtülmesi için, kurtuluş sürecinin başarıyla gelişmesi için en büyük ölçüde eylem birliğinin zorunlu olduğunu dünyanın devrimci güçleri gittikçe daha iyi kavramaktadır. Dünyayı kapsayan devrimci sürecin başarıyla gelişmesi için, halkların dünya ölçüsündeki kurtuluş savaşında en ön cephede yer alan kahraman Viyetnam halkına etkili yardımda bulunabilmek için, bütün devrimci güçlerin, uluslararası komünist ve işçi hareketinin çabalarını ahenkleştirme istekleri, çeşitli uluslararası forumlarda, komünist ve işçi partilerinin kongrelerinde ve genel oturumlarında gittikçe artmaktadır.

Afrika kıt'asında gelişmekte olan büyük devrim, günümüzde anti-emperyalist cephenin en yeni bir bölümü oldu.

Afrikalı devrimciler, Afrika devriminin bütün özellikleri yanında, edindikleri tarihsel tecrübeler ve genç Afrika devletlerinin gelişmesinden çıkarılan sonuçlara dayanarak gitgide şu inanca varmaktadırlar: Kıt'anın başlıca sorunlarının çözümü, ancak Marks, Engel ve Lenin'in gösterdiği, Büyük Oktobr Devriminin deneyerek doğruladığı yolda bulunabilir.

Afrika devriminin bugünkü aşamasının sorunları, «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi ile «Al Taliq» (Kahire) dergisinin 24 ve 29 Ekim 1966 günlerinde Birleşik Arap Cumhuriyeti başkentinde düzenledikleri «Afrika-Milli ve Sosyal Devrim» Seminerinin konusu olmuştur. Dergimiz, Kahire Semineri'nin en önemli materyallerini biraz kısaltılmış olarak bu sayısından itibaren yayınlamaya başlamaktadır.

Afrika devriminin genel sorunları

Afrika'da neo-kolonializm

Ali Yata

Fas Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri

1.

Savaşan ve kurtuluşuna ulaşmakta olan Afrika kendi yolunu aramakta, yükselişi için uğraşmakta, ama büyük güçlüklerle karşılaşmaktadır. Afrika, her şeyin yolunda olduğu, her şeyin kolayca yapılabileceği, hiç bir engel ve tuzakla karşılaşmadan sosyal adalete, refaha ve mutluluğa ulaşması için önünde bütün yolların açık olduğu inancını uyandıran basitleştirilmiş ülkücülük yüzünden, aşırı ölçüde endişeden uzak iyimserlik ve bazı zararlı büyümsemeler yüzünden büyük acılar çekmiştir.

Ortaya bir görüş çıktı. Buna göre, milli kurtuluş hareketi ancak sürekli olarak ve hızla, önüne geçilmez bir biçimde, duraklamadan ve gerilemeden gelişebilirdi; her zaman her yerde bir devrim durumu vardı. Bu görüşe dayanarak strateji alanında yanlış sonuçlar çıkarıldı ve başarı sağlayamıyacak taktik doğrultular çizildi.

Öyle eğilimler vardı ki, bunlardan birine göre tarihsel gelişme aşamalarının kesin olarak tesbitinden vaz geçmek, bu aşamalar ne sonuç verirse versin ve bunlardan ne beklenirse beklensin dikkate almamak gerekirdi. Buna dayanarak, örneğin, sosyalizmi kurmak için gerekli araçlar ortada yokken sosyalizme geçiş öne sürüldü ve bu da Afrika kütlelerinin gözünde sosyalizmin küçük düşürülmesi tehlikesini doğurdu.

Başka bir eğilime göre, öyle şiarların öne sürülmesi isteniyordu ki, bunlar gerçi güzel ve parlaktır; ama kütlelerde hiç bir yankı uyandırmıyor, onları seferber edemedikten başka somut bir nitelik de kazanamıyordu. Çünkü bu şiarlar Afrika halklarının tez istek ve ihtiyaçlarına cevap vermiyordu. Diğerleri arasında, bileşik bir Afrika hükümeti kurulması şiarı için de durum böyle idi.

Görüleceği gibi biz, Afrika gerçeğini bütün yönleriyle ve karmaşıklığı ile tam olarak incelemek zorundayız. Bizim için acı da olsa gerçeği söylemekten ürkmemeli, aşırı isteklerden kaçınmalı ve önümüze ancak başarılabilecek ödevler koymalıyız. Elbette bunu yaparken, toplumun gelişme

kanunları ve verilecek savaşlar sonucunda gerçekleşmesi garanti edilecek bir aydınlık geleceğin halkların gözü önüne serilmesi bakımından etkili olmalıyız.

Bununla ilgili olarak şunu da söyleyelim ki, her gerçek devrimci Afrika örgütünün en önemli özelliği gerçekçilik anlayışıdır.

Önceden bunu belirtmekle, Afrika'nın bugünkü durumunun değerlendirilmesinde ve yakın geleceğinin tahmininde kötümser olduğumuz yolda bir izlenim yaratmak istemiyoruz. Yalnızca, Afrika'daki devrimci ve ilerici hareketin görüşümüze göre son yıllarda ortaya çıkan en zayıf noktasına dikkati çekmek istiyoruz.

Buna değinirken, *İkinci Dünya Savaşından sonra Afrika'nın başlıca özelliğinin en önemli sömürge imparatorluklarının hızla yıkılması süreci olduğunu belirtmemiz gerekir. Bu sömürge imparatorlukları hemen de bütün kıt'ayı kontrolleri altında tutuyorlardı.*

Bu yıkılış Afrika halkları için beklenmedik bir olay değildi. Bu, ülkesine ve koşullarına göre az ya da daha çok acılı olan ve uzun yıllar süren savaşların sonucuydu. Bu kavgaya katılanlar, çok kere ideolojik bakımdan yeteri kadar hazırlıklı değillerdi ve dünyanın öteki devrimci hareketlerini, özellikle uluslararası işçi hareketi ile Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'ni pek az ya da hiç tanımıyorlardı. Bu savaş boyunca ise kendi tecrübelerini zenginleştirdiler.

Bu kıt'ada anti-emperyalist savaşın parlak geleneklerini yaratan bilinen ve bilinmeyen kahramanlara karşı en büyük saygıyı belirtmemiz gerekir. Bu kahramanlar artık birçok ülkede politik bağımsızlığın kazanılmasına önayak olmuşlardır. Daha yabancı boyunduruğu altında yaşayan Afrika ülkelerinin kurtuluşu için bu gelenekler beslenmeli ve geliştirilmelidir.

Ama, bu zaferler kazanıldıysa, bunu ancak aşırı-sömürgecilik ve ırkçılık ideolojisinin en sivrilmiş ifadesi olan faşizmi yenen ilerici dünya güçlerinin gelişmesine borçluyuz. Bu zafer, sürekli olarak gelişen sosyalist dünya sisteminin kurulmasıyla mümkün olmuştur. Avrupa ülkelerinin burjuvazisi ikinci dünya savaşından çok zayıflamış olarak çıkmış, Afrika'da geleneksel egemenliğini daha fazla sürdürememiştir.

Bu arada yeni bir rakip, Amerikan burjuvazisi ile uluslararası tekeller, kapitalist dünyada ekonomik ve politik yönetimi ele geçirmiştir.

Afrika halklarının açık ya da gizli, silâhlı ya da silâhsız savaşı ile emperyalist egemenliğinin belirli bir türüne karşı, emperyalist Avrupa'nın dolaysız sömürge yönetimine karşı zafer sağlanmıştır. Ama bu zafer, tam ve gerçek millî kurtuluş anlamına gelemmez.

Afrika bugün de, halklarının tam bağımsızlık uğrundaki millî çabaları ile emperyalizmin egemenlik hırsı arasındaki çelişmeyi en önemli tarihsel karakteristik olarak koruyan bir kıt'adır.

Etkisini sürekli olarak gösteren bu veriyi belirtmek gerekir. Çünkü bu, Afrika halklarının savaşının sürekliliğini ve durmazlığını doğrulamakta,

bütün kıt'a üzerinde başka başka biçimlerde yürütölmekte olan savaşları birbiriyle bağlıyan canlı ve politik bir somut bağ olmaktadır.

Emperyalizmin klâsik biçimdeki egemenliğinin bir sonucu olan görönlüler de ele alınmazsa, Afrika gerçeği hakkında tan bir fikir edinilemez. Ayrıca, yeni sömürgeciliğin klâsik sömürge yapısına büyük etkide bulunduğunu ve kendi karakteristik çizgilerini ileterek onu modernleştirdiğini yapılan incelemeler göstermektedir.

Geleneksel emperyalizmin yerini dar ya da geniş ölçüde yeni-sömürgecilik almıştır. «Boşluğun doldurulması» adını taşıyan Eisenhower-Doktrini bu anlamı taşımaktadır. Bu yer değiştirme, bazı olaylarda, gerek çeşitli devletlerin emperyalistleri ve gerekse bir ülkenin rakip emperyalist gurupları arasında şiddetli çatışmalar doğurmuştur. Bu emperyalist rekabetin sonuçlarını özellikle Fas ve Kongo gibi ülkeler kendi sırtlarında duymuşlardır ve duymaktadırlar.

Bununla beraber yeni-sömürgeciler davranışlarını ve egemenliklerini çok kere maskeleyi denemişlerdir. Fransız topluluğu buna bir örnek olabilir. Öte yandan yatırımlar sorusunda olduğu gibi silâhlı işgallerde de Amerikan etkisi dolaylı yollarla ve kuklaların aracılığıyla yayılmaktadır.

Bu örtölü eylemlerin bir sonucu, yalnızca bazı Afrika partileri, örgütleri ve hükümetlerinin değil, hattâ bir ölçüde dünyanın ilerici güçlerinin de yeni-sömürgeciliği küçümsemeleri olmuştur. İlerici güçler, klâsik emperyalizmin yıkılışının etkisi altında duydukları coşkunluk içinde, yeni emperyalizmin olanaklarını, doğurduğu bütün taktik ve politik sonuçlarıyla birlikte her an tüm olarak göz önünde tutamamışlardır.

Çok duyulan kalıplaşmış ve yalınlaşmış bir görüşe göre, yeni-sömürgecilik emperyalizmin zayıflamasının bir sonucudur; ve onun bir zamanki sömürge ülkelerle ilişkilerini geçmişte olduğu gibi yalnızca zora dayanarak sürdürme yeteneğinden yoksun olduğunu göstermektedir.

Bize göre bu tez, emperyalizmin belirli bir ölçüde küçümsemesini yansıtmaktadır. Bunun sonucu olarak örneğin Viyetnam'daki silâhlı saldırıya emperyalizmin zayıf oluşunun bir belirtisi gözüyle bakılmakta, her şeyde emperyalizmin bir zayıflığı görölmekte ve çok kere saldırıya geçtiğinde de bu davranışları bir direniş olarak nitelenmektedir. Son iki yıl içinde bizim kıt'amızda olup bitenler bunu gösteriyor. Afrika'da devrimci ve ilerici hareketleri belirli ölçüde gerileyen emperyalist karşı-saldırıları, önceden de olduğu gibi dünya ölçüsünde ilerilik ve sosyalizm yararına gelişen kuvvet dengesiyle bir boy ölçüşme değildir.

Bizim görüşümüze göre, yeni sömürgeciliğin küçümsemesinin bir nedeni, onun özelliği üzerinde Marksist teoriye dayanan derin incelemelerin eksik oluşudur. Halbuki, kapitalizmin emperyalist eğilimi hakkında Lenin'in günümüze uygun açık sözleri var. Daha 1920 yılında Lenin, «... Emperyalistlerin görünüşte siyasî bakımdan bağımsız, fakat iktisadî, malî ve askerî bakımdan tamamen onlara bağlı devletler yaratarak düzenli bir biçimde yürüttükleri sahtekârlıkların durmadan meydana çıkarılarak en geniş

emekçi yığınlarının ve özellikle de geri kalmış ülkelerin emekçi yığınlarının gözleri önüne serilmesi zorunluğu» üzerinde durmuştu.

Bu, belirli ölçüde bugün için de doğrudur. Çünkü bugün Afrika halkları Amerika'nın egemenlik hırsını yeteri kadar tanımamaktadır ve uluslararası tekeller söküle söküle bitmiyecek çok yaygın şebekeler kurmuşlardır.

2.

Afrika halkları her günkü savaşlarında emperyalizmin türlü biçimleriyle karşılaşmakta ve yeni sömürgeciliğe karşı yürüttükleri savaş karşılarına birkaç özgül güçlük çıkartmaktadır.

İlk başta şunu belirtmek istiyoruz: *Yeni-sömürgeciliğin temel özelliği, dolaysız sömürge yönetiminin terörüne karşılık hiç bir şekilde pasifizm değil, fakat ülkenin ekonomisinde malî egemenlik ve klâsik bir sömürge yapısıyla ya da yerli bürokratik devlet cihazı aracılığıyla dolaylı olarak etki sağlamaktır.* Yeni-sömürge egemenliğinin kurulmasında ve korunmasında baş vurulan yöntemler, koşullara göre zora dayanabilir ya da dayanmayabilir.

Önceleri sömürge diktatörlüğü, emperyalistler aralarında sömürgeleri paylaştıktan sonra bir işgal ödevi idiyse, bugün emperyalist sermaye bölümleriyle ya da bütünüyle bir çok Afrika ülkesinde egemenliğini yürütmekte ve bunu yaparken ya çok yaygın şubleriyle geniş bir ağ kurmuş olan Tekellerden, ya da Amerika Birleşik Devletleri'nin denetimi altındaki uluslararası örgütlerden, örneğin Uluslararası Kalkınma ve Geliştirme Bankası (International Bank for Reconstruction and Development), Uluslararası Maliye Örgütü (International Finance Corporation), Uluslararası Para Fonu (International Monetary Fund), Uluslararası Geliştirme Ajanlığı (International Development Agency)-den yararlanmaktadır.

Klâsik sömürgeciliğin saldırıları çevrede kalan bir görüntü idiyse ve bir ülkenin ekonomisini denetimi altına alabilmek için önce bu ülkeyi askerî ve politik bakımdan kendine bağlaması gerekiyorduyse, bugün yeni sömürgecilik yeteri kadar güçlüdür ve bir vuruşta her şeyi kapsıyan bir mali denetimi sağlamaya girişecek kadar geniş araçlara sahiptir.

Afrika ülkelerini mali ve ekonomik bakımdan kendisine bağlamak için yeni-sömürgeciliğin geniş ölçüde uyguladığı bir yöntem, emperyalist ülkelerden ve özellikle de Amerika Birleşik Devletleri ile Batı Almanyadan yapılan ve gitgide artan sermaye ihracatıdır.

Amerikan yatırımlarının bir özelliği, genel olarak imalât sanayiine yöneltilmemesidir. Örneğin, 1964 yılında toplam 1.629 milyon doları bulan Amerikan yatırımlarından 830 milyon doları, başta Libya'da olmak üzere petrol ve yer gazlarının çıkarılmasına; 350 milyon doları öteki toprak altı zenginliklerinin çıkarılmasına; 225 milyon doları da imalât sanayiine ayrılmış, ama bunun da 192 milyon doları Güney Afrika'da ve sadece 33 milyon doları öteki Afrika ülkelerinde yatırılmıştır. Ayrıca 122 milyon

dolar da başka alanlara, bu arada Liberya'da ham kauçuk üretimine yatırılmıştır.⁽¹⁾

Amerika'nın Afrika'ya sokulmasında baş vurduğu önemli bir araç «yardımlar»dır. Bu, daha ağır politik baskı olanağı yarattığı gibi yükümü ve rizikosu da azdır. Resmî verilere göre Amerika'nın Afrikaya yaptığı «yardım» 1946 yılından 1965'e kadar 3,062 milyar doları bulmuştur.

Afrika kıt'asına Avrupa'dan gelen yardım, Amerikan «yardımı»nın iki katından çoktur. Ama görülüyor ki, Batı'nın Afrika'ya yaptığı bütün «yardımlar» yalnızca Fransa'nın millî gelirinin beşte biri kadardır. Bütün bunlar, böylesine ezilmiş ve sömürülmüş kıt'anın gelişmesi ve bu kadar çok halkın geleceğinin güven altına alınması için duyulan ihtiyaçlar karşısında bu yardımın ne kadar sınırlı olduğunu göstermektedir.

Yeni-sömürgecilik, daha dolaysız sömürge egemenliği süre geldiği bir sırada hedeflerine sokulmakta ve yayılmaktadır. Bu yayılma ya daha ayakta duran sömürgeciliğin tekelci türetmeleri, ya da yeni araçlar yoluyla olmaktadır.

Ülkemiz Fas'ta bunun sayısız örneklerini görebiliriz. Fransız valiliği zamanında millî ekonominin ağır basan bölümü Banque de Paris et des Pays-Bas'ın egemenliği altındaydı. Bu bankanın etkisi ülkede devam etti ve çok elverişli koşullarla bir kaç alanda (enerji-ekonomisi ve demiryolları) egemenliğinden vaz geçtiyse de henüz madenciliğin bazı kollarını kontrolü altında tutmaktadır. Eylemlerinin yeni bir yönü turizm ulaştırmasını geliştirmesidir. Bu banka Amerikan sermayesi yardımıyla turizm şirketleri kurmakta, yatırım kurumlarında çalışmalarını arttırmaktadır.

Özgürlüğüne kavuşan ülkelerin ekonomisinde dış ticaret önemli bir yer almaktadır. Ülkelerin çoğunda bu alanı şimdi de yeni sömürgecilik denetlemektedir. Yeni sömürgeciler dünya pazarlarında fiatları tesbit etmekte, kendi ticaret filosunu kullanmakta ve pazarları yönetmektedir. Bu denetim yalnızca basit bir ticaret rekabeti ile güven altına alınmış değildir. Burada bankalara çok önemli bir rol düşmektedir: Uluslararası Kalkınma ve Geliştirme Bankası'nın siyaseti ve şubeleri aracılığıyla yürütülen genel mali denetim ve sürekli baskı yanında, yeni sömürgeci sermayenin ticaret ban-

(1) Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Batı Almanya ve öteki devletlerin emperyalistleri Afrika'da yatırdıkları sermayeden daha çoğunu temettü, kâr ve faiz olarak Afrika ülkelerinden dışarı çıkarıyorlar. Birleşmiş Milletler'in 1964 yılında Cenevre'de güzenlediği Ticaret ve Geliştirme Konferansı'nda açıklanan verilere göre, yatırım yapan ülkelerin 1950 ile 1961 arasında Asya, Afrika ve Lâtin Amerika ülkelerinden dışarı çıkardıkları kâr 20,9 milyar dolar olmuş, buna karşılık aynı dönemde bu ülkelerde yapılan özel yatırımların toplamı yalnızca 10,3 milyar dolar tutmuştur. Mali araçların böylesine dışarı «akışı», «üçüncü dünya» ülkelerinin tümü için olduğu gibi Afrika ile öteki kıt'alar için de karakteristiktir ve gelişmekte olan ülkelerde emperyalist devletlerin sermaye yatırımlarının yararını temelinden yok etmektedir.

kalarına gitgide sokulduğunu ve ekonomik kalkınma işleriyle görevli devlet kurumlarının yıkıldığını görüyoruz. Bu adı geçen yöntemlere bir de yüksek memurlarla ekonomi fonksiyonerlerinin yiyiciliği eklenmektedir. Yiyicilik öylesine ilerlemiştir ki, yeni sömürgeciliğin hızla zenginleşen bir ortağı, doğrudan doğruya bir «bürokratik» burjuva sınıfı ortaya çıkmıştır. Yeni sömürgeciler dolaysız işgalleri sırasında bir zamanki yordakçıları, yeniden millî olmayan bir rol oynayan ve komprador sınıfının omurgasını yaratan ortaklarını korumaktadırlar.

Kompradorların rolü yalnızca iş alanında sınırlanmış değildir, politik alanlara kadar uzanmıştır. Afrikada, klâsik sömürgeciliğe hizmet etmiş ve şimdi de kendilerini hepten yeni-sömürgeciliğe adanmış askerî guruplar olduğunu ve bunların birkaç gerici darbeyi başardıklarını gösteren pek çok örnek vardır.

Yeni sömürgeciler bundan başka yabancı teknik ve kültür «yardımı» yoluyla, Amerikan «barış gönüllüleri» eğitmenleri, Fransız ve Hollandalı «ilerilik öncüleri», pek tanınmış «moral güçlenme» ajanları v.b. aracılığıyla da sokulmaktadır.

Yeni sömürgeciliğin başka bir savaş silâhı da dindir ve yurtseverlere, ilerici milliyetçiliğe karşı dini bir «panzehir» gibi kullanılmaktadırlar.

Nihayet, yeni sömürgeciliğin zorla sokuluşu sorunu incelenirken Afrika'da askerî sorun üzerinde özellikle durmak gerekir.

İlk önce şunu belirtmeliyiz ki, emperyalistler bugüne kadar hiç bir Afrika ülkesini, Avrupa'da NATO'nun, Asya'da SEATO'nun, Yakın Doğu'da CENTO'nun benzeri bir askerî pakta ya da antlaşmaya sokmamışlardır.

Bununla beraber Afrika bugün türlü askerî saldırganlık düzenleriyle çevrilidir. Amerikan Filo'ları, Kanarya Adaları'ndaki, Azor'lardaki, Ascension Adaları'ndaki v.b. üslerle İsrail, ayrıca sömürge işgali zamanından kalma stratejik noktalar bunlar arasında sayılabilir. Bir çok köprübaşlarından çekilmişlerdir. Ama birkaçı sonraları da savaşa hazır durumda kalmıştır ve Amerika Birleşik Devletleri ya da NATO bunları modernleştirmektedir. Son zamanlarda, Birleşik Amerika'nın NATO içinde ciddi güçlüklerle karşılaşması üzerine, Afrika'da stratejik yedek mevkilerin sağlanmasını ciddi olarak plânlıyorlar ve Kıt'adaki son İspanyol işgal bölgesi Rio de Oro'nun yaratabileceği olanaklarla özellikle ilgileniyorlar. Öte yandan da, Libya'daki Wheelus Field üssünün benzerlerini Afrika'nın başka bölgelerinde de kurabilmek için ülkemizdeki eski atom üslerini yeniden ele geçirmek düşüncesini bırakmıyorlar.

Fransa ve İngiltere eski sömürgelerindeki üsleri ellerinden çıkarmadılar. Bu devletler, kendilerine genç devletlerin iç işlerine karışma hakkını veren askerî koşulları pazarlığa girilerek sağlamayı başardılar. Ve bu hakkı kullanmak için hiç bir fırsatı kaçırmıyorlar. Ayrıca, Afrikalı subayların yeni sömürgeci devletlerdeki askerî akademilerde yetiştirilmesi, irtikâp amacıyla geniş ölçüde kullanılan olanaklar yaratıyor.

Doğurdukları askerî tehdidi, çok kere üslenen yabancı kuvvetlerin sayı-

sını az tutarak maskeliyorlar. Çünkü modern teknik araçlar, büyük üsler olmadan da ödevlerini yerine getirebiliyor. Fransız dergisi «La Revue juridique des Problemes d'Outre-mer»in belirttiği gibi, «... bugün artık askeri bir müdahale, askeri birliklerin önceden yerinde bulunmalarına mutlak olarak bağlı değildir. Bunun içindir ki, anlaşmalara göre savunma ile ilgili olarak kabullendiğimiz yükümlerin yerine getirilmesi için, büyük sayıda kuvvetin hemen yerinde hazır bulundurulmasından daha çok müdahaleyi yapacak kuvvetlerin elimizde bulunması gerektiğini öne sürebiliriz».

Bundan da açıkça görüldüğü gibi, gizli anlaşmaları tercih eden ister bir zamanki sömürgeciler olsun, ister Amerika Birleşik Devletleri, emperyalistlerle yapılan «savunma» anlaşmalarının (Afrika devletleri için)ne tehlikeler doğurduğu ortadadır. Amerika Birleşik Devletleri, Batı-Almanya ve İsrail Afrika ülkelerine aynı zamanda askeri-teknik yardım yapmaktadır.

Kongo trajedisi, sömürgeci devletlerin ayak takımı arasından kiralanan paralı askerleriyle, Belçikalı intikamcılarla, Amerikan ajanlarıyla ve yeni sömürgecilerin durumunu koruyup güçlendirecek biçimde davranan Birleşmiş Milletler kuvvetleriyle girişilen en küstahça emperyalist işgaline bir örnektir. Askerî harekât alanında yeni sömürgeci güçlerin yeteri kadar yedekleri vardır ve yapılan askeri darbeler bunu göstermiştir.

3.

Yakın bir geçmişte tanıdığı olduğumuz Afrika'daki bir sıra hükümet darbesinin derinliğine incelenmesi ve ayırımının yapılması gereklidir.

Bazılarına göre hükümet darbeleri yalnızca adı geçen ülkenin iç etkenlerinden doğmuştur. Bazıları ise, yalnızca yeni sömürgeci kuvvetlerin etkisini dayanak alarak bu darbeleri açıklamaya çalışmaktadır. Bize göre genelleştirmelerden kaçınmak gerekir. Şüphesiz bu olayların hepsi aynı tarihsel dönem içinde geçmiştir ve bu dönemin özelliği emperyalizmin saldırganlığının gittikçe artmasıdır. Ama bu olayların her zaman ilgili ülkenin kendi özel koşulları içinde geçtiği de en az bunun kadar şüphesizdir.

Ayrıca, ister Gana söz konusu olsun, ister Dahomey, Yukarı-Volta, Orta Afrika Cumhuriyeti, Kongo ya da Nigerya, genellikle kabul edilen şu bir kaç temel etkeni de gözden uzak tutmamak gerekir:

1. Her yerde – somut örneğine göre az ya da çok örtülü bir biçimde – girişilen oyunlarda yeni sömürgeciliğin parmağı vardır.

2. Her yerde subaylar iktidarı ele geçirmişlerdir.

3. Yapılan askeri darbelerle hem kapitalist olmayan gelişme yolunu tutan ilerici rejimler, hem de geleceklerini yeni sömürgeciliğin kaderine bağlamış olan rejimler devrilmiştir.

4. Darbeler kolaylıkla yapılmış, bu ülkelerin halkları ya çok az bir tepki göstermiş, ya da hiç göstermemiştir.

Yeni sömürgeciliğin – hangi biçim ve ölçüde olursa olsun – eylemlere geçmesi, emperyalizmin uluslararası çapta saldırganlığını arttırmasının kaçınılmaz bir sonucudur. Saldırganlığın arttığı tartışma kaldıramaz ve Eskalasyon sözü bunun özelliğini tam veren bir deyimdir. Emperyalizmin kendi özünden gelen bu saldırganlığının nedeni, dünyayı saran devrimci harekette zamanla görülen belirli güçlüklerden yararlanmak istemesi ve böylece kuvvet oranını kendinden yana değiştirmeye, sosyalist dünya sisteminin gelişmesini durdurmağa, millî kurtuluş hareketlerini kösteklemeğe çalışmasıdır.

Örneğin Gana'dakine benzer hükümet darbelerinde yeni-sömürgecilerin ödevi, ilk başta bir kapitalist olmıyan gelişme denemesini sona erdirmek, bunun yayılmasını önlemek ve kaybettikleri iktisadî mevkilerini yeniden kazanmaktır. Yeni sömürgeciliğin dolaysız denetimi altında bulunan ülkelerde yapılan öteki hükümet darbelerinde, uysal olmakla beraber artık zamana uymayan politikacıları yerlerinden uzaklaştırılması gerekti. Çünkü bunların yeteneksizliği sonucunda bu ülkeler halklarının savaşlarının hız kazanacağından ve emperyalist çıkarların tehlikeye düşeceğinden korkuldu.

Bu hükümet darbelerinin endişe uyandıran en cıddî özelliklerinden biri, halk kütlelerinin bu darbelere çok zayıf bir tepki gösterdikleri ve gericilerin ancak gerçek devrimci savaşçılardan gelen direniş karşısında kirli oyunlarını yürütebildikleri gerçeğidir.

Bize göre bunun iki nedeni var:

1. Sömürge mirası ile bağlı oldukları için derinlerde yatanlar diye nitelendiğimiz nedenler;
2. Doğrudan doğruya devrimci hareketin eksiklik ve kusurlarıyla ilgili olan dolaysız nedenler.

Barbar sömürge yağmasının Afrika ekonomisini zayıflatması, yığınların kültür düzeyinin aşırı derecede düşüklüğü, cehalet, millî kadroların eksikliği gibi derinlerde yatan nedenleri bütün ayrıntılarıyla anlatmanın yeri yok.

Sanayileşme politikasını şaşmadan izliyen, büyük güçlüklerle rağmen gelişmesi düzgün olarak ilerliyen, ve Birleşik Arap Cumhuriyeti örneğindeki gibi özgürlüğünü nisbeten daha uzun zaman önce kazanmış olan bir devlet zor durumlara düşmeğe, Gana gibi genç bir devletten şüphesiz daha az eğilimlidir.

Yüzyıllarca süren sömürge yağmasının sonuçlarının ne üç-beş yılda, ne de on yılda giderilemeyeceği de aynı derecede aydın bir gerçektir. Ve bu gerçeğin çok kere kendini beğenmişliğe ve demagojiye yol açtığını da doğru doğru söylemek gerekir. Kurtuluşun coşkunluğu içinde yüzen yığınlara kısa zamanda bir zamanki sömürge efendilerinininki gibi bir hayat seviyesi sağlanacağına az çok açık bir dille söz verildiğinde onlar buna inanıyordu. Emperyalizmin kendilerine en azından da olsa bir eğitim sağ-

ladığı kişiler kariyerizm yolunu tuttular ve darbecileri desteklemelerinde görüldüğü gibi kesin rol oynayan bürokratik ara tabakayı da gene bunlar yarattılar. Ger kalanlar, yani kurtuluş savaşında ve daha iyi bir hayatın kurulması için fedakârlığın büyüğünü yüklenen halk kütleleri ya hayal kırıklığına uğradılar, ya da aldatılmış oldukları inancına vardılar. Tecrit edilmiş olan ve halk yığınlarından etkili bir destek görmeyen ilerici ve devrimci yönetim her türlü maceraya kapıyı açık bırakmıştı. Darbeciler, devrimin kusurlarını görünce büyük kozla ortaya çıktılar ve hele bazı devletlerde kabileler arasındaki çelişmeler şiddetlenince, aşırı gerginliklerden bile kaçınmadılar.

Yeni rejimin sürdürdüğü sonu gelmez demagojinin onlara yararlı olmasının pek uzun sürmeyeceği bizim için elbette aydındır. Yeni-sömürgeci yağmanın şiddetlenmesi ve yeni burjuvazinin gitgide artan çıkar hırsı ancak daha hızlı bir düşüşe yol açabileceğinden, çözülmemiş sorunlar daha da ağırlıkla kendini gösterecektir.

Bütün bunlar, halk yığınlarını yeni denemelerin ve daha şiddetli bir fakirliğin beklediği, bunun da kayıtsız şartsız halk yığınlarının devrimci gücünün artması sonucunu doğurması gerekmediği gerçeğini ortadan kaldırmaz. Aksine, ilerici ve devrimci parti ve örgütler bu yeni durumu yığınlar daha iyi anlatmayı başaramazlarsa, böyle bir darbenin umutsuzluk ve pasiflik yaratma tehlikesi vardır. Bu yüzden, *emekçi yığınlarına, Afrika halklarına düşmanlarını hem kendi ülkelerinde ve hem de ülkeleri dışında tanımak yeteneğini kazandırmak olağanüstü önemlidir.*

Politik bağımsızlık uğrunda savaşı ilk aşamasında millî birlik toplumsal çelişmelerle yüklüydü ve bu da kanunların bir gereği idi. Ortak amaca ulaştıktan, millî bağımsızlık sağlandıktan, sonra da millî birliğin sürececeği yolunda ortada bir görüş vardı. Özelliğini sözümona sınıf savaşının olmayışından kazandığı öne sürülen «Afrika Sosyalizmi»nden söz eden dürüst politikacılar, Afrika'da sosyal sınıfların bulunmadığı tezine kendilerini kaptırdılar. Gerçekler bu hayalleri yıktı.

Bu gibi görüşler ciddi zararlar doğurdu; çünkü çok kere, kendilerini sosyalizmden yanaymış gibi gösteren yeni-sömürgeci rejimlerin anti-demokratik karakterinin saklanması yol açtılar. Bazı ilerici önderlerin bulanık ideolojik görüşleri, devrimin başarılarının korunmasında en kesin etken olan emekçi kütlelerinin rolünün ister istemez küçümsenmesi ve yanlış değerlendirilmesi sonucunu doğurdu. Bu yüzden, örneğin geniş fakir köylü yığınları yanında imtiyazlıymış gibi görülen işçi sınıfının rolü küçültüldü, sendikalara karşı güvensizlik gösterildi.

Afrika'da ilerici ve devrimci harekete en çok zarar veren de, işte bu küçümseme ile sınıf savaşı sorunlarının incelenmesinin bir kenara atılması oldu. Yığın örgütlerini devrimci nitelikte yöneltebilecek ve kadroları ideolojik bakımdan yetiştirebilecek olan gerçek demokratik öncü partilerin kurulması işte bu yüzden önlendi, ya da gelişmeleri bu yüzden geciktirildi.

Yoksa, bilimsel sosyalizm teorisi ruhunda yetiştirilmiş, devrim dâvâsına bağlılıklarını kurbanlar vererek göstermiş olan ve geniş işçi ve köylü yığınlarıyla sıkı bağları bulunan savaşçılardan kurulu örgütlere, darbeciler ve onların yeni-sömürgeci efendileri dış geçiremezler.

Elbette, örneğin şahsa tapma, bazı önderlerin tanınmış ve sevilmiş olmaları yüzünden kendilerine karşı aşırı güvenlikleri, otoriter yöntemlerin uygulanması, türlü gizli kombinasyonlara baş vurulması gibi başka kusurlar da oldu.

Ve sonunda, darbe yapılan her yerde iktidara ordu geçti.

Ordu her yerde aynı rolü oynamadıysa da, ardu içindeki çürüme süreci çok kere birbirinin eşidir.

Bu ordular halk yığınlarıyla yeteri kadar bağlı değildi ve üzerlerindeki devlet denetimi zayıftı. Önceleri sömürge ordularında görev almış yerlilerden birçoğu bu ordulara da girmişti. Subayların pek çoğu emperyalizmin askerî okullarında yetiştirilmiş ve büyük ölçüde Batı'lı teknik danışmanların etkisi altında kalmıştı. Emperyalizmin gizli ajanları bu subayların kişisel hırslarını kamçılادılar, onları eski rejimin ipliği pazara çıkmış, karakteri şüpheli politikacılarıyla ya da komşu ülkelerin gericileriyle türlü kulüplerde buluşturdular ve böylece de tuzaklarına düşürdüler.

Hepsini özetlersek diyebiliriz ki: *Askerî darbeler yeni-sömürgeciliğe Afrika'daki davranışlarında yeni olanaklar yaratmıştır. Her bir darbeyi, Afrika'daki ilerici ve devrimci hareket için kaybedilmiş bir meydan muharebesi, bu hareket için bir gerileme saymak gerektir. Bunu iyice bilmek, ama aynı zamanda da en önemli olan şu gerçeği unutmamak gerekir: Bir yandan halkların tam bağımsızlık ve sosyalizm yönünde genel hareketi ilerlemekte, öte yandan saldırganlığını arttırmasına rağmen emperyalizmin yıkılışı süregelmekte, ve bu da önümüze emperyalizme karşı savaşı yeni biçimleriyle kuvvetlendirmek gibi kutsal bir ödev koymaktadır. Söz konusu olan, emperyalizmin maddi ve stratejik bakımdan, ulaştırma bakımından güvendiği dayanaklarını yıkmak, emperyalizmin bazı devletlere zorla kabul ettirdiği askerî şartlara son verdirmek, Afrika ülkelerinin ordularına milli bir nitelik kazandırmak, kıt'amızın olumlu tarafsızlığını geliştirmek ve sağlamlaştırmaktır.*

Millî kurtuluş savaşlarında yurtseverliğin önemini çok iyi bilen emperyalizm, yeni kurulan ülkelere zorla kabul ettirilen ve idarî kurumlar temeline dayanan yapmacık devletler yaratmaktan kaçınmadı. Böylece büyük milletler bölündü, geometrik çizgilerle devletler ortaya çıktı, kabilelelerin ayrılıkları kesinleşti ve arttı.

4.

Buraya kadar, yeni-sömürgeciliğin tehlikesini ve onun derin afrika düşmanlığı ile millî olmayan, halk düşmanı karakterini göstermeğe çalıştık. Afrika gerçekten tehlikededir. Çünkü emperyalizm saldırganlıktan vaz

geçmiyor ve görüleceği gibi çeşitli alanlarda entrikalar çevirmek için pek çok olanaktan yararlanıyor. Bunu gözden uzak tutmak, en azından gerçekçilikten uzak kalmak demektir.

Bununla beraber bu tehlikeden sakınmak olabilir.

Her şeyden önce, Afrika halklarının anti-emperyalist savaşının zengin geleneklerinden yararlanmak ve kendini zararsızmış gibi gösteren yeni-sömürgeciliğin maskesini düşürmek gerektir. Bu aydınlatma işi, ancak millet ve sınıf düşmanlarının karşısında cephe alacak afrika kütlelerinin proletaryalaşmasıyla kolaylaşabilir. Bu ilke, Afrika'nın ilerici hareketleri ile işçi partilerinin ve sendika örgütlerinin davranışlarında tutacakları yönü kararlaştırır.

Yeni-sömürgecilik geçen yıllarda her zaman yeteri kadar ortaya vurulmadı. Çünkü Afrika'nın tarihsel tecrübeleri bu alanda henüz yeterli değildi. Ama biliyoruz ki, kütlelerin bilinci ve olgunluğu tarihsel tecrübelerle birlikte artmaktadır.

Şimdi artık yeni-sömürgeciliğe karşı savaşta bir değerlendirme yapabilecek kadar tecrübe edinildiği gibi, ya kendi tecrübelerden gerekli sonuçları çıkaran, ya da komşu halkların tecrübelerini benimseyen bazı halkların bilinçlenmesinde sözü geçer ilerlemeler sağlandığını memnunkla görmekteyiz.

Bundan başka kıt'amızın, işçi sınıfımızın özerkliği ve Uluslararası Sendikalar Birliğinin Afrika proletaryasına zorla kabul ettirmeğe çalıştığı bağımlılıktan kurtarılması gibi önemli üstünlükleri var. Bu da, Afrika'nın ideolojik ve devrimci gelişmesinin garantisidir.

Bununla beraber Afrika'da sendika birliği, henüz kurulmuş olmaktan çok uzaktır. Bütün Afrika Sendikalar Birliği, (All African Trade Union Federation – AATUF), kurtuluş hareketinin ve ilerici güçlerin bazı Afrika ülkelerinde gelişmesi koşulları içinde doğdu ve bu gelişme aynı zamanda da Kasablanka–Gurubu'nu doğurdu. Ne var ki, Kasablanka–Gurubu'nun bazı hükümetleri tutulan yönü değiştirince, bu ülkelerin yeteri kadar özerk olmayan işçi hareketi kıvraklığa elverişli bir politika yürütemedi.

Öte yandan hristiyan sendikaları Afrika'da kendi dinlerini yaymaktan başka karşı-devrim tezlerini de beslemek çabası içindedirler. Bu örgütler, işçi sınıfının güçlerini parçalamak ve kısırlaştırmak amacıyla, bir yandan Avrupa'daki reformist ve gerici ortaklarıyla birlikte, öte yandan sözümona dinî ama gerçekte yeni-sömürgeci Avrupa ve Birleşik Amerika misyonları ile el birliği ederek (Afrika'daki amerikan misyonerlerinin sayısı 7.300'dür) ödevlerini yerine getirmektedir.

Bunun sonucu olarak, *sendikalar düzeyinde büyük bir çalışma gerekmektedir ve bu çabalar ancak – her bir ülkede savaş ruhunun kuvvetlenmesi ve bütün Afrika ölçüsünde de birliğin genişletilmesi gibi bir – ikili ödevin yerine getirilmesiyle başarıya ulaşabilir.*

Afrika'daki sendika örgütleri biçimleri artık gerçekçi istemlere cevap vermemektedir. Bu örgütler köylüleri yeteri kadar saflarına almamakta ve

köy halkının göçü yüzünden olduğu gibi her şeye rağmen ilerliyen sanayi-leşme sonucunda da işçi sınıfının göze çarpar bir gelişme geçirmesi zorunluğunu gözden uzak tutmaktadır.

Tarih gösteriyor ki, klasik sömürgeciliğin yaptığı gibi yeni-sömürgecilik de ilk başta en gerici tabakalara dayanmaktadır ve sömürgeciler bunlara kabile reisliği, toprak beyliği, türlü gerici yöneticilik gibi bir yüzeyde egemenlik tanımışlardır.

Bu yüzden, *yeni sömürgeciliğe karşı savaş, imtiyazlı tabakalara ve yeni-sömürgeciliğin ajanlarına karşı politik savaşla ve sınıf savaşıyla tamamlayıp güçlendirmek zorunludur.*

Bu savaşta zaferin ön şartı, her ülkenin içinde ve bütün Afrika'da birliğin kurulmasıdır.

Devetlerarası bir birliğin kurulması artık denendi, ama istenilen sonucu vermedi. Burada şimdi bunun nedenleri üzerinde derinleşmek istemiyoruz. Ama bunda da yeni-sömürgeciliğin parmağı vardı. Burada özellikle Kasablanka-Gurubunun başarısızlıklarına, Afrika Birliği Örgütünün bugünkü güçlüklerine ve birçok Afrika ülkesini de ilgilendiren Arap Ligi'nin sorunlarına işaret etmek istiyoruz.

Yeni-sömürgeciliğe karşı savaşta birliğin olmayışının nedenleri, bize göre, ilerici güçlerin hükümet siyasetine etkisinin yeterli olmayışında ve bazı hükümetlere halkın irade ve istemini yozlaştırma olanağını veren iç demokrasideki eksiklikte yatmaktadır.

Kendi içinde emperyalizme karşı savaş ısrarla ve kararlılıkla yürütmeyen hükümetin etkili bir dış siyaset yürütebileceğine hemen de hiç inanmak olmaz. Bu yüzden her bir ülkenin devrimci ve ilerici güçleri, anti-emperyalist bir siyasette direnmesi için hükümetlere baskı yapmak zorunludur. Bir an önce kurulması gereken anti-emperyalist Afrika birliği olanaklarını böyle bir siyaset yaratacaktır.

Afrika'da devrimci ve ilerici güçlerin birliği sorunu gündemde bulunmaktadır. Bu birliğin düzeyini şimdiden somutlaştırmak, gerçekleştirmek, güçlendirmek ve yükseltmek zorunludur; Afrika'da dayanışmayı sağlamlaştırmak için, savaş sorunları ve araçlarının daha iyi anlaşılmasını sağlamak için gereklidir. Aynı zamanda, içişlere karışma olarak nitelendirilecek ve sonunda anti-emperyalist savaşla Afrika birliğine zarar verebilecek dikkatsiz eylemlerden de kaçınmak gerekir.

Afrika içi dayanışması, dolaysız işgallere karşı savaşan, ya da yeni-sömürgeciliğin türlü manevraları kurban düşen kardeşlerimizin etkili olarak desteklenmesiyle daha bugünden kendini gösterebilir ve göstermelidir.

Portekiz sömürgeleri ve Güney-Afrika halkları, «İspanya»-Ginesi ve «Fransız»-Somalisi halkları mutlaka politik ve maddi bakımdan desteklenmelidir.

Portekiz'e karşı, örneğin limanlarının kullanılmaması gibi, ciddi cezalandırma tedbirleri uygulanmalıdır.

Güney-Afrika'da ırkçı beyaz azınlığın boyunduruğu altında inliyen afri-

kalılar desteklenmelidir. Bu destek sürekli olmalı ve hayatın gerektirdiği biçimlerde gösterilmelidir. Güney-Afrika Cumhuriyeti hükümetinin tecrit edilmesine bütün araçlarla çalışılmalı ve sosyal-ekonomik bakımdan ona bağlı ülkelere Güney-Afrika Cumhuriyeti ile ilişkilerden kurtulabilmeleri için yardım edilmelidir.

Her şeyden önce, Amerika Birleşik Devletleri'nin Güney-Afrika'daki rolü ve Portekiz ile İspanya'nın sömürge politikasını desteklemesi geniş ölçüde açığa vurulmalıdır.

Amerikan emperyalizminin eski sömürgeleri elden bırakmamak ve ırkçılığı alabildiğine kızıştırmak amacını güden siyasetinin açığa vurulması; Lâtin-Amerika'nın iç işlerine karışması; Viyetnam'a karşı saldırısı; Afrika'da yeni-sömürgeci manevralar çevirmesi; Filistin halkına ve öteki arap halklarına karşı kışkırtmalar için İsrail'i silahlandırması; karşı-devrimci paktlar çatmaya kalkışması, bütün bunların ortaya dökülmesi uzun süreli bir ödev sayılmalı; değişmez bir şiar ve sürekli bir savaş ve uyanıklılık çağrısı olmalıdır.

İkinci dünya savaşı bittiğinden bu yana Afrika'da önemli değişiklikler – tarihsel değişmeler ve kesin değişiklikler – olmuştur. Ama, bu kıt'ayı daha büyük değişiklikler beklemektedir. Eğer Afrika'nın devrimci ve ilerici güçleri uluslararası işçi hareketiyle birlikte ve sosyalist dünyanın desteğiyle gerek milli ölçüde ve gerekse bütün Afrika ölçüsünde bileşik cepheyi kurarsa, bu değişiklikler daha çabuk gerçekleşebilir.

Ortak düşmana, yeni-sömürgeciliğe karşı saflarımızı birleştirelim, yeni-sömürgeci saldırganlığa göğüs geren Afrika'nın devrim kalelerinde toplanalım. Afrika'nın bütün devrimci ve ilerici güçleri bu kalelere gerektiği gibi dayanak olmalıdır.

Savaşarak ve birleşerek zafere ulaşacağız!

Fransada parlâmento seçimleri

François Billoux

Seçimler Martta yapılıyor. Gerçekte daha şimdiden başlamış olan seçim kampanyası, içinde yaşadığımız devrede, Fransenin geleceği bakımından en önemli ilk politik olaydır.

Komünist Partisinin tutumu, seçim sonuçlarının demokratik hareketi ilerletecek nitelikte olmasını sağlayacak şekilde olacaktır.

Fransız Komünist Partisi, eski kongrelerinin özellikle 1964 yılının Mayısında toplanan XVII. Kongresinin kararlarına uygun olarak, 1958'de kurulan kişisel iktidarın yerine geçecek cesur ve yaratıcı demokratik bir rejim, sosyal ilerlemeye ve barışa dayanan bir Fransız politikasının yaratılması gayesiyle, bütün işçi ve demokratik kuvvetlerin birleştirilmesi işine koyulmuştur.

Bu yolda elde edilen başarılar, Fransa ve dünyada meydana gelen değişiklikler gözönünde tutularak 1967 Ocağının 4 ile 8-i arasında yapılan XVIII. Kongre, Komünist Partisinin hedeflerini tâyin ederek, şimdi komünistlere ve örgütlere incelemek üzere verilen politik kararlar projesindeki ödevleri tesbit etmiştir.

Kongreden hemen sonra partinin bütün kuvvetleri seçim kampanyasına geçmişlerdir.

Başkanlık seçimlerinin öğrettikleri

1965 Aralığında yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinin niteliğini şöyle çizebiliriz: Yalnız işçi merkezlerinde ve önemli ölçüde köylü yığınlarında değil, şehirlerdeki orta tabakalar arasında da muhalefet büyük ölçüde gelişmiştir.

Demokratik parti ve grupların barış ve ilerleme yönünde tek bir aday üzerinde anlaşmaları, kişisel iktidar politikasıyla çatışan milyonlarca Fransızın derin değişiklikler yapmak isteklerine uydu. Hedefler ve o hedeflere ulaşacak araçlar açıkca belirince memleketi büyük bir ümit kapladı.

5 Aralık 1965'de sol akımların ortak adayları 8 milyon civarında oy topladılar. Bu, 1962 seçimlerinde bütün sol partilerinin aldığı oy toplamından fazla idi. Gericiliğin şaşkınlık ve kurtarıcı olarak ileri sürdüğü aday Lecanuet yenilgiye uğratılmıştı. 1958'de oyların % 80'ini alan De Gaulle % 44 oy alarak ikinci tura kaldı.

De Gaullenin ikinci turda ucu ucuna seçilmesi ve demokratlar birliğinin

birinci tura kıyasla iki buçuk milyon fazla oy alması kişisel iktidar idaresi rejiminin zayıfladığını gösterdiği gibi, halkın belirli bir tabakası üzerinde etkisinin devam ettiğini de göstermektedir.

1965 Aralık seçimlerinden sonra De Golculuğun yerine geçecek demokrasinin meseleleri şu şekilde görünüyordu: Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden alınan dersleri iyice kıymetlendirerek işçi ve demokratik kuvvetler birliğini kuvvetlendirmek ve genişletmek.

Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi 4 Ocakdaki toplantısını bu konuya ayırdı. Toplantı sırasında Waldeck Rochet yoldaş şunları söyledi:

«Solun henüz çoğunluğu elde edemediği doğrudur. Fakat sol bu çoğunluğu elde edebilir. Hep beraber bunun için çalışmalıyız. De Golcülerin ve «orta» denen sağcı partilerin etkisi altında olan yeni seçmenleri ve yeni tabakaları demokrasi ve ilerleme dâvasına kazanmak için büyük gayretler göstermek gerekmektedir. Solcu partilerin ilerlemek ve çoğunluğu elde etmek için anlaşmaları gerekmektedir. Milletin ve halkın isteklerine uygun ortak bir hükümet programı temeli üzerinde evvelâ aralarında anlaşmaları gerekmektedir. Savaşa buradan hareket edileterek başlanacaktır.»

Merkez Komitesi tarafından kabul edilen karar Aralık ayında işçi ve demokratik kuvvetler tarafından elde edilen başarıdan çıkan yeni sonuçları şu şekilde tesbit ediyordu:

«Bütün solcu partilerin ve demokratik örgütlerin ortak bir program kabul etmeleri, memleketin demokratik bir yoldan yenilenmesini isteyen Fransızların arzularını karşılayacaktır. Bu da halk hareketinin yeni ve kuvvetli bir şekilde gelişmesi için gereken şartları yaratacaktır. Demokratik parti ve gruplar gelecek parlamento seçimleri savaşında el birliğiyle hareket edebildikleri takdirde, U.N.R.'in ve öteki gericileri yenmek ve parlâmentonun genel oyla evvelve mahkûm olmuş çoğunluğunu demokratik bir çoğunlukla değiştirmek mümkün olacaktır.»

Ayak direyen engeller

Cumhurbaşkanlığı seçimi kampanyasında demokratik hareketin bazı kaçınılmaz şartları gittikçe daha açık bir şekilde belirmişti: Yeni, yapıcı, birlikci, ortak bir hükümet programında iyice ve açıkca belirmiş ve sağcı parti ve gruplarıyla her türlü kompromiyi hesap dışı bırakan bir politikanın kaçınılmazlığı.

Yakın geleceği kasdeden sol akımların tek adayı François Mitterrand, cumhuriyetçi partilerin «aralarında ortak bir hükümet programı meydana getirecek kadar akıllı» olacakları ümidini açığa vurmuştu.

Sosyalist Partisi S.F.I.O. merkez organı baş yazarı Claude Fuzier 20 Aralıkta şunları açıklıyordu:

nist Partisi ve Sol Demokrat ve Sosyalist Federasyonu 20 Aralık 1966'da bir anlaşma imzaladılar. Bu anlaşma Fransadaki politik durumu esaslı bir şekilde değiştirmektedir. Birlik isteyen demokratların, emekçilerin ve

«Gelecek, karışık kararların olmayacaktır. Sol fikirler ve sol kararlar etrafındaki savaş, elde edilen seçim sonuçlarının, Cumhuriyetin kesin zaferini sağlayacak niteliktedir.»

Başka bir sosyalist gazetede *Nord Matin* de Jean Lechantre «orta politikacılar» kılığına girmiş olanların gericileri bir araya getirme denemelerini açığa vuruyor «orta politikanın anlamını» «işçi birliği ümüdünün kesinlikle bir yana bırakılması» şeklinde niteliyor.

Komünist Partisi Merkez Komitesi, Ocak toplantısında yeni olanakları göstermekle beraber var olan ya da daha sonra kendini gösterebilecek engeller üzerine de dikkati çekiyordu. Politik kararda şunlar vardı:

«Büyük burjuvazinin demokratik bir çözümü engellemek için göstereceği gayretleri küçümsemek tehlikeli olacaktır.»

Genel Sekreterin kapanış nutkunda önemli bir kısım, istisnasız bütün sol akımların birliğine karşı olanların ileri sürdüğü delillere karşı uyanık olmaya ayrılmıştı. Yanlış, hileli ve tehlikeli olan bu delillere göre, Aralık seçimlerinde sol akımlar alabilecekleri kadar oy almışlar ve çoğunluğu elde edememişlerdir. De Gaulle iktidarı, komünist olmayan solun orta partilerle yapacağı ittifaktan doğacak bir çoğunlukla yenilebilir.

Bu delil yanlıştır, çünkü, komünistlerin dışında kalan solla, orta partilerin aldığı oyların toplamı, bütün oy verenlerin üçte birini geçmez.

Deliller hilelidir, çünkü memleket tarihi göstermiştir ki, komünistlere karşı olmak gibi bir temel üzerinde kurulan ve M.R.P. temsilcilerini ve bağımsızları içine alan bir hükümet şaşmaz bir şekilde gericiliğin hizmetinde olmuş ve onun menfaatlerini korumuştur. Gericiliği yenmek için, gericilerle birleşmek, yağmurdan kurtulmak için suya atılma politikasına benzer.

Deliller tehlikelidir, çünkü işçi sınıfına ve onun gerçek temsilcilerine sırt çevirmek, şu veya bu ölçüde sağcılığın utandırıcı durumunda olanlarla anlaşmak, kötü bir seçimciliğin bulanık suyunda Aralık ayındaki heyecanını boğmak demek olacaktır. Bu, eski geleneklere dönmek olacaktır. Bilindiği gibi, 1947'den 1958'e kadar anti-komünizle oturtulan politika kurtuluşun ümitlerini boğmuş, solu gözden düşürmüş ve demokrasiyi batırmıştır.

Komünist Partisi 1966 yılı boyunca şu fikir üzerinde inatla durmuştur: Geçen yıl solun tek adayının da işaret ettiği gibi, sol partiler, aklın emrettiği yola girmedikleri takdirde, yani, Komünist Partisinin ileri sürdüğü gibi kendi ayrı tutumlarından hareket ederek, ortak bir hükümet programı meydana getirmedikçe, Fransız politikasında derin ve devamlı bir değişikliğin mümkün olduğu inancı açığa vurulmuş olmayacaktır. Yüz binlerce ve milyonlarca Fransız için böyle bir vesika demokratik harekete katılmaya bir işaret olacaktır. Böyle bir vesikanın yokluğu karşısında bunlar, De Gaulle'un U.N.R.'in ve öteki gerici partilerin etkisi altında kalacaklardır.

1965 Aralık ayındaki ümitverici başarıdan bir yıl sonra, Fransız Komü-

halk yığınlarının gayretlerinin sonucu olan bu anlaşma, onu isteyenleri sevindirmektedir.

Komünistlerin teklifleri ve Sol Federasyonunun 1966'daki tutumu

Pratikte ve prensipte birlik politikasına bağlı kalan partimiz, birliğin gerçekleşmesi için elinde olan bütün olanakları kullanmaktadır. Çünkü birlik emekçilerin ve demokrasinin dâvası için bir kaçınılmazlıktır.

Merkez Komitesinin toplantısından hemen sonra, 11 Ocakta, Komünist Partisi adına Waldeck Rochet yoldaş, bütün sol örgütlere bir mektub göndererek ortak bir programın meydana getirilmesi maksadıyla, konuşmaların başlamasını teklif ediyordu.

Bir çok teşkilât ve gruplar teklifi prensip bakımından kabul ettiler. Mektubu kabul etme yoluna gitmeyen Sosyalist Partisi ve Radikal Partisi daha sonra konuşmayı reddettiler. Guy Mollet'e göre, (yıllardan beri ilk defa Partimizin bir mektubuna cevap verdi) karar bundan sonra Sol Demokrat ve Sosyalist Federasyonuna aittir. Zira Federasyon saflarında, Sosyalist Partisini, Radikal Partisini değişik klüpleriyle Cumhuriyetçi Öğretmenler Birliğini toplamaktadır.

7 Martta Partimizin Genel Sekreteri, Federasyon başkanı François Mitterrand da Partimizin tekliflerini yeniliyordu:

«Komünistler yakın bir zaman sonra, birlikte konuşularak demokratik bir program meydana getirmek maksadıyla bir anlaşmanın gerçekleştirilmesini görmek istemektedirler.»

Federasyonun gelecek seçimler sırasında bütün seçim bölgelerinde aday göstereceğini ilân ettiğini kaydetmek gerek. Komünist Partisi de aynı şeyi teklif etmektedir. Waldeck Rochet şunları ilâve etmekte idi:

«Kanımızca, ikinci turda solcu partilerin, U.N.R.'in ve gericiliğin adaylarını yenmek için oylarını en iyi durumda olan sol aday üzerine toplamaları gerekmektedir. Bu konuda bütün solcu partiler, özellikle Federasyona dahil partilerle Komünist Partisi arasında bir anlaşma olmalıdır. 1936'da ortak bir program temeli üzerinde birleşmiş olan Halk Cephesi partileri buna benzer bir taktikle çoğunluğu elde ettiler. 1936'da da seçim kanunu bugünküne benzemekte idi. (İki turlu bölgesel seçimler.)

Mitterrand 26 Mayıs tarihli bir mektubuyle, ortak bir program hakkında konuşmaları belirsiz bir tarihe atıyordu.

Federasyon buna karşılık, bir karşı-hükümet kuruyordu. Bu «hükümet» başlıca sosyalist ve radikal partilerin delegelerinden kurulmuştu. Bunların seçmen yığını ise % 20'yi geçmezdi. İngiliz iki parti sisteminden kopye edilmiş bir «Gölge Hükümet», demokratik hareketin meselelerini çözecek nitelikte değildi. Aksine, solun bir parçasının «kurucu ekip» şeklinde ortaya çıkması, Federasyonun politik yönü hakkında kararsızlığı devam ettirecek ve uzatacak nitelikte idi. Halk hareketinin plânlarını yok

ettiği politikacılar ve işçi ve demokratik hareketler birliğine düşman olan herkes için, komünist olmayan solun her tereddüdü bir cesaretlenme fırsatı idi. Lecanuet'inin öncülüğünü yaptığı orta hareketin gericileri ile ahlaşmak için entikalarına devam ettiler. Lecanuet de Federasyonun bazı idarecileri ile bağlar kuruyordu.

Bu denemeler hakkında partimizin tutumu üzerinde her hangi bir şüphe kalmasın diye, Waldeck Rochet yoldaş Halk Cephesinin 30.yıl dönümü münasebetiyle 8 Haziranda şu demeci verdi:

Hayır! Komünist Partisi, oylarıyla gericilikle birleşme politikasına yardımcı olmayacaktır. Bunun herkes tarafından bilinmesi gerekir.

Onlara, kendilerini seçtirmek için komünistlerin oylarını kullanmalarına, aynı zamanda gerici sağla birleşerek komünistleri yenmeye kalkışmalarına, ve daha sonra gericilikle hükümet kurmalarına müsaade etmeyeceğiz.»

Bu ihtar Merkez Komitesinin Lvryde yapılan toplantısında resmen doğrulandı. Bu ihtar, Aralık ayında milli ölçüde ve fiilen meydana gelen birliği yok sayan ve demokrasi adına hareket eden, fakat bir yandan da seçim pratiğinde hem solla, hem sağla anlaşmalar bağlama yetkisini kendinde gören bu idarecilerin hayallerini bir yana bırakmalarına yaradı. Kendi gerçek seçmenlerinden uzaklaşmaktan korkan Lecanuet daha sonra «demokrat» ve «muhalif» maskesini atmaya zorlandı. O derece ki, François Mitterrand şu açıklamayı yapmak zorunda kaldı:

«O, (Lecanuet) bu hareketiyle bizde, kendisini baş vurulacak ilerici cumhuriyetçilerden olmadığı kanısını uyandırdı.»

Zorlukların derin nedenleri

Demokratik kuvvetler birliğinin şu perspektifi, birlik düşmanlarını kar-kutuyor: Devamlı bir şekilde gelişebilecek olan gerçek bir demokrasiyi kuracak yaratıcı enerjinin serbestliğe kavuşması. Yani öyle bir durum yaratılacak ki, işçi sınıfı, emekçi köylü yığınlarıyla, tekeller iktidarından zarar gören bütün Fransızlarla günden güne daha yakın ve daha verimli bir ittifak kurarak kurtarıcı rolünü oynayacaktır. Prometenin zincirlerini kırmasından korkuyorlar!

Bugün büyük tekeller burjuvazisinin egemenliği altında olan burjuvazi ile, halkın kesin kuvvetini kendinde toplayan işçi sınıfı arasında imkânsız bir üçüncü yol aramaktadırlar.

Birlik yolunda bulunan engel ve zorlukların değişikliği ve ciddiliği halkımızın, tekellerin hizmetinde olan kişisel iktidara karşı giriştiği savaşın niteliğinde ve şartlarında idi. Çalışma şartlarına bağlı haklarını elde etme, teknik ve bilimsel ilerlemenin sağladığı imkânlarla uygun bir hayat elde etme, yurttaşlık onurunu ve çocuklarının geleceğini savunma zorunluğu, Fransızların ezici çoğunluğunu her gün biraz daha fazla işçi sınıfının etrafında birleşmeye zorluyor. Bu savaşın mantığı, bugün ekonomik ve

politik araçları elinde tutan ve bunu kendi çıkarına kullanan bir azınlığın gerilletilmesini ve daha sonra da hukuki varlığına son verilmesini zorlamaktadır. Demokratik hareket, gericiliğin başını tutandan, büyük tekeller burjuvazisinin elinden her ne şekilde olursa olsun iktidara ulaşmak ve onu kullanmak olanağını almakla gelişecektir.

Bugünkü kişisel iktidarı her ne pahasına olursa olsun ayakta tutmak isteyen ya da onun yerine başka bir idare geçirmek isteyen burjuvazi, yani bütün gericilik, bu hareketin kendi sınıf çıkarları için taşıdığı tehlikenin bilincine sahiptirler. De Gaulle ve taraftarlarının gelecek seçimler için devletin ve tekellerin bütün imkânlarını kullanmaları yalnız bir Giscard d'Estaing ya da bir Lecanuetinin manevraları ile tamamlanmıyor. Bunlar de Golcu gemide hükümet etmeye hazırdırlar. Yalnız reotanın Bonndaki ve Vaşingtondaki dostlarının isteklerine göre «kırılmasını» teklif etmektedirler.

Bundan da komünist olmayan solun idarecilerine yapılan devamlı ve değişik baskının nedenleri anlaşılmaktadır. Bunun sebebi halkımızın birlikle savaşmak, demokratik hedeflerine bu yoldan ulaşmasına engel olmaktır. Bunun için yığın hareketinin başarılı bir şekilde gelişmesini sağlayabilecek, emekçilerden ve demokrasiden yana partilerin devamlı bir anlaşmaya varmasını da engellemek istemektedirler.

İleriye doğru önemli bir adım

Partimiz teorik ve pratik çalışmalarını, bugünkü dünyamızda, memleketimizin konke şartlarına, sınıfların gerçek ilişkilerine oturttuğu için 1958'de tesbit edilen yolda ilerlemiştir. Bu yol, sosyal ilerleme, barış ve milli bağımsızlık maksadıyla gerçek bir politika uygulanmasına yarayacak ve kişisel iktidar yerini alacak gerçek bir demokrasinin kurulması için işçi sınıfının ve halkın savaşının birleştirilmesidir.

Sol Federasyonu, Komünist Partisinin tekliflerini reddettikten sonra, parti bağları kesmedi. Ümidini kaybetmedi ve memlekette birlik ve birleşme eylemlerine devam etti.

Bu devamlı gayretler meyvesini vermeye başladı. Halk yığınları onu anlıyor ve doğruluyordu. Kans ve Lens seçimleri bunu göstermektedir. Solcu örgütler bu gerçeği göz önünde tuttular. 20 Aralık anlaşmasıyla değişik solcu kuvvetler arasında birlik yolunda önemli bir adım atılmıştır.

Sosyalist Partisinin kongresi arifesinde Waldeck Rochet yoldaş, Komünist Partisi adına Guy Mollete bir mektub yazdı ve tekliflerimizi bir daha hatırlattı.

Mektubun sonunda, kongrenin birleşme yolunda bir müzakere açabilecek şekilde çalışmalarını sonuçlandırma temennisinden sonra, Komünist Partisinin bu gibi bir müzakereye hazır olduğu bildiriliyordu.

Politbüro, Sosyalist Partisinin olağanüstü kongresinin sonuçlarını öğrendikten sonra şu açıklamayı yapıyordu:

«Komünist Partisinin temsilcileri, Solcu Demokrat ve Sosyalist Federasyonunun temsilcileriyle buluşmaya hazırdır.»

Komünist Partisinin gençlik meselelerini inceleme günü çalışmalarından sonra Waldeck Rochet bundan evvel söylediklerini bir daha tekrarladı:

«Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz: Komünistler iş birliği için devamlı tekliflerde bulunmaktadır. Bir iş birliği anlaşmasının gerçekleşebilmesi her şeyden evvel Sol Federasyonu idarecilerine ve memlekette birlik hareketinin gelişmesine bağlıdır. İşte bunun içindir ki, bütün emekçileri ve bütün demokratları Komünist Partisinin birlik ve birleşme uğrunda gayretlerini desteklemeye davet ediyoruz.

20 Aralık 1966 günü imzalanan anlaşma sonunda yayınlanan bildirinin iki büyük kısmı vardı. Birincisi, partide konuşmalar ve ortak bir hükümet programının meydana getirilmesi ve seçim taktiği hakkında idi. Bu kısımda komünist Partisi delegelerinin, ortak program teklifinin kabul edilmemesinden duydukları acı belirtiliyordu. Komünist Partisi, ortak program fikrine bağlı kalmaktadır.

Sol Federasyonu, ikinci turda solcu adaylarının kazanma şansı olmayan seçim bölgelerinde, Federasyon, merkezci adaylar yararına çekilme ihtimalini hesap dışı bırakmış değildir. Buna karşılık Komünist Partisi, bu gibi seçim bölgelerinde adaylarının de Golcü ve öteki gerici adaylara karşı koymaya devam edeceklerini bildirdi.

Bu iki nokta üzerinde, Komünist Partisi ve Federasyon takdir ve hareket serbestliklerini elde tutacaklardır. Taraflardan her biri seçimlerin birinci turuna kendi öz programı ve adaylarıyla katılacaktır. Taraflar ikinci turda, seçmenlerini en iyi durumda sol adaylarını desteklemeye çağıracaklardır. Bu şartların uygulanması ve durumun gösterdiği özellikleri incelemek için ilk turdan hemen sonra taraflar toplanacaklardır.

Bildirinin ikinci kısmı, Komünist Partisi ile Sol Federasyonu arasında mevcut fikir birliklerine ve ortak hedeflere ayrılmıştır. Bu kısım çok önemlidir, çünkü kişisel idareye karşı ve Fransız halkına olumlu perspektifler açacak nitelikte gerçek bir demokrasi için ortak eylemin temellerini tesbit etmektedir.

Bu karşılaşma, yirmi yıldan fazla bir zamandanberi benzeri görülmemiş derecede önemli bir olaydır. Merkez Komitesinin, delegelerinin faaliyetini doğrulayan kararında kaydettiği gibi:

«Bu karar, sol güçler birliğinin gelişmesi için elverişli şartlar yaratmıştır.»

De Goulle idaresinin kötülükleri

1958'de, Komünist Partisinin De Golcu aldatmacayı açığa vuran tek akım olduğu sırada, bizler, solcuların ve demokratların parçalanmasıyla savaş araçlarından yoksun bırakılmış emekçilerin aldatıldıklarına, ve

kişisel idarenin denemelerini gördükçe birliğin ve savaşın yollarını bulacaklarına inanmıştık. Biz onlara bu yolu bulmak için elimizden gelen yardımı esirgemedik. 1965 Aralık seçimlerinde demokratik kuvvetlerin birliği yönünde elde edilen parlak sonuçtan sonra, memleketimizde ve halkımızda sınırsız imkânların varlığından nasıl şüpheleniriz? Bu başarı, yalnız seçimler ve imzalanan anlaşma ile değil, onu yok etmek isteyen düşmanın semeresiz saldırılarıyla doğrulanmıştır.

De Gaulle idaresi her zamandan daha fazla emekçi yığınlarının hayat seviyesini sermayeci tekellerin imtiyazlarına ve atomla silâhlanmaya feda etmektedir. 1967 devlet bütçesinin ön gördüğü askeri harcamalar % 25'i geçmektedir. Buna karşılık Milli Eğitim, Çalışma ve Sağlık Bakanlıkları bütçeleri hep beraber ancak % 20'yi bulmaktadır. Tarım Bakanlığının bütçesi ise % 7'dir. Zaten yetersiz olan barınak yapımı daha da kısılcaktır. Öte yandan ev kiralari da yükselmektedir.

Teknik ve bilimsel ilerlemeler, üretimin ve üretim gücünün iş saati oranıyla artmasına sebep olmuştur. 1957'den beri birincisinde % 60, ikincisinde ise % 50 artış kaydedilmiştir. Buna rağmen emekçiler, gündeliklerin alım güçlerinin, maaşların ve emekli aylıklarının düşürülmesini önlemek için sert bir savaş yürütmek zorunda kalmışlardır. Ve bugün halâ dört milyondan fazla gündelikçi 60.000 eski franktan daha az aylık almaktadırlar.

Gelir vergisine tabi tutulmuş olanlar arasında gündelikçiler çoğunluktadır. 1958'de 4.430.000 olan bunların sayısı 1967'de dokuz milyonu geçecektir. Bu yıl bütçesinde ön görülen gelir tahmini artışı 10 milyar frankı aşmaktadır. 1966 yılına kıyasla olan bu on milyarın yedi milyarı dolaylı vergilerden sağlanmaktadır. Vergi alt tabakaları kuvvetle vuracaktır. Oysa varlıklıların, büyük gelir sahiplerinin, kapitalist şirketler ve aksyon sahiplerinin vergileri yeniden hafifletilecektir.

Hükûmet yeni yeni ekonomik, bütçe, mali ve idari tedbirlerle sermayenin bir araya toplanmasına yardım ederken, yığınların geçim olanaklarını kısıtlamakta, seçilmiş meclislerin yetkilerini azaltmakta ve onların yerine devlet tekeli sermayeciliğinin aracılarını koymaktadır.

Bu değişik şekilde yapılan saldırılara karşı emekçilerin karşı koyuşu da büyümekte ve genişlemektedir. Değişik şekilde savaşlar da kendini gösteriyor: İlk bahardaki grev dalgasından sonra, 23 Kasım eylem günü, emekçilerin devam etmekte olan savaşları, işten çıkarmalara karşı eylemler, öğrenci ailelerinin okul için hareketleri, vergi verenlerin eylemi vs. gibi. Fakat politikanın tam ve temelli bir şekilde yön değiştirmesi isteği günden güne daha açık bir şekilde açığa vurulmaktadır. Yılın ilk üç aylarında tertiplediğimiz toplantı-münakaşaların başarısından sonra Partimiz Merkez Organı l'Humaniténin Eylül ayındaki bayramı münasebetiyle parlak bir şekilde gösterilen güven sırasında görüldüğü gibi.

1965 son baharında halkın iradesi, cumhurbaşkanlığı seçimlerinde, tek bir aday üzerinde solcu güçlerin fiili birliği için gereken şartları yarattı.

1966 yılında da bu irade kendini göstermeye devam ettiğinden, Komünist Partisi ve Solcu Federasyon arasında imzalanan anlaşmanın temelini hazırlamıştır. Bu birliğin muhtaç olduğu ilerlemenin kaydedilebilmesi ve ortak bir programın hazırlanması herşeyden evvel yığınların işe karışmalarına bağlıdır.

Fransız Komünist Partisinin programı

Her türlü savaşlarında emekçilerin yanında olan Partimiz, işçi sınıfının birliği, onun şehir ve köy orta tabakaları ile ittifaklar kurmasına aralıksız çalışacaktır.

Partimiz seçim kampanyasına 16 ve 17 Haziran tarihinde Merkez Komitesi tarafından kabul edilen ve gerçek bir demokrasi için hazırlanmış bir programla katılmaktadır. Bu program 29 Haziranda ortak bir programın münakaşasına yardımcı olur sebebiyle öteki sol partilere de verilmiştir.

Bu program, gerçek bir demokrasi yararına kişisel iktidar rejimiyle bağlarını kesmek isteyen bütün emekçileri ve cumhuriyetçileri birleştirebilecek niteliktedir. Programın esas elemanları şunlardır:

Kurumlar alanında: Eldeki Anayasada kişisel iktidarın kurulmasına yarayan bütün hükümleri kaldırmak, genel seçimle, yasa yapacak ve hükümeti denetleyecek bir meclisin kurulması, bu meclis bütün demokratik partilerin bir anlaşma ile meydana getirecekleri bir çoğunluğu dayanarak, halk çoğunluğunun istediği programı devamlı bir şekilde ve etkenlikle uygulayabilecektir.

Ekonomik alanda üç reform teklif ediyoruz: Ekonomik gelişmeye memleket hayatının yükselmesine ve dolayısıyla her kese iş sağlamaya öncelik tanıyan demokratik bir plân; ekonominin anahtar sektörlerini ve oradan da onun bütün faaliyetini kontrol eden büyük mali ve sanayi tekellerinin millileştirilmesi ve işletmelerin demokratik bir şekilde idaresi; kapitalist şirketleri ve imtiyazlıkları vergilendirecek şehir ve köy emekçilerine haksız bir şekilde yükletilen yükü hafifleten demokratik bir bütçe ve bir bütçe reformu.

Reformların uygulanması ve yıkıcı nitelikteki vurucu güçten vazgeçilmesi, gerçek, sosyal ilerleme politikasının uygulanması için gerçek araçları sağlayacaktır. Başlıca şu tedbirlerin alınmasına yarayacaktır: Gündeliklerin, emeklilik maaşlarının ve aylıkların genel ve progresist bir şekilde arttırılması, teknik ilerlemenin üretimi arttırdığı oranda çalışma süresinin azaltılması, kadınlara uygulanan şartların iyileştirilmesi, bunun için de kadın işçilerin haklarını garantileyen bir statünün meydana getirilmesi, aile ve sosyal yardımlarının arttırılması; genel eğitim yaşının 18'e yükseltilebilmesi maksadiyle yapılacak bir eğitim reformunu sağlayabilmek için devlet bütçesinin dörtte birinin milli eğitime ayrılması; bütün gençlere mesleki eğitim sağlanması; eğitimin her dalında kalifiye öğret-

menlerin yetiştirilmesi; bilimsel araştırmanın geliştirilmesi; laikliğe tam saygı; yılda 600.000 barınağın yapılması, bunların en azından 300.000 sosyal barınak olmasının sağlanması.

Programımız bundan başka tarım geliştirilmesi için belirli tedbirleri ön gördüğü gibi, memleketin bazı bölgelerinin sanayi bakımından az gelişmişliklerini gidermek için de tedbirler ön görmektedir.

Barışçı bir dış politika

Partimiz nihayet aktif bir barışçı silâhsızlanma politikası ileri sürmektedir. Bu politika bazı demokratik reformlarla beraber yürümektedir: Vurucu kuvvetin terk edilmesi, on iki aylık askerlik ödevi, atom silâhları denemesini yasaklayan Moskova anlaşmasının Fransa tarafından imzalanması, her ne şekilde olursa olsun Bonn Almanyasının atom silâhlarını elde etmesine kesin bir şekilde karşı durulması.

Gerçekten de demokratik bir rejimin barış ve bağımsızlık dış politikasının esas ödevi, Avrupadaki bu günkü askeri bloklar yerine kolektif güvenliğinin geçirilmesi, hiç bir ayırma ve aşağılamaya meydan vermeden ulusal bağımsızlığa gösterilecek karşılıklı saygı esası üzerinde bütün Avrupa devletleri arasında sıkı bir iş birliğinin gelişmesine yardım etmektir.

Dünyadaki kuvvetler ilişkileri, bizim ön gördüğümüz aktif barış politikasının kaçınılmazlığını ve olanaklarını doğrulamaktadır. Şu son devrede, Çinli idarecilerinin ayrılıkçı hareketlerine rağmen, sosyal kurtuluş, ulusal kurtuluş ve barış kuvvetlerinin kaydettikleri yeni başarılar karşısında emperyalizm, durumunu muhafaza veya onu genişletmek olanaklarını, saldırganlığı arttırmakta bulmuştur.

Burada her şeyden evvel Amerikan emperyalistlerinin Viyetnamda askeri tırmanmaları üzerinde durmak gerek. Devletler hukukunu çiğneyerek, kendi kaderini tâyin etmek isteyen bir halkı boğmak için tutuşturdukları yangın, Güney-Doğu Asya devletlerine de geçmek tehlikesini gösteriyor. Bu yangın dünyayı korkunç bir nükleer harple tehdit etmektedir.

Bu tehdit Amerikan ve Batı Alman emperyalizminin politik ve askeri alanlarda ittifaklarını sıkılaştırmakla daha da büyüyor. Intikamcı Batı Alman emperyalistleri yeniden kurdukları ordularını atom silâhları ile donatmak istiyorlar. Bu, NATO ve Varşova Paktları devletlerinin başlıca kuvvetlerini topladıkları Avrupanın göbeğinde tehlikeli bir yangın yuvası yaratıyor.

Bunun içindir ki, Jonsona 1954 Cenevre Anlaşmalarını kabul ettirmek için memleketimiz barış kuvvetlerinin giriştikleri eylemin daha yüksek bir seviyeye çıkarılması için Partimiz teşebbüslerini arttırmaktadır.

Bunun içindir ki, Vaşington emperyalistlerini ve onların Bonnlı benzerlerini izole etmek amacıyla gösterilen bütün gayretleri hiç itirazsız destek-

lemektedir. Bunun içindir ki, emperyalizmin sosyalist ve barış kuvvetlerinin baskısı altında artan çelişmelerini her gün biraz daha mükemmel bir şekilde halkımızın ve bütün halkların yararına kullanmaktayız. De Gaulle'nin Amerikanın Viyetnam saldırısı için yaptığı açıklamaları olumlu bulduğumuz gibi, Fransız kuvvetlerinin Hatodan çekilmesi için alınan kararı, topraklarımızdaki Amerikan üsleri statülerinin gözden geçirilmesini, Fransa'nın Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist memleketlerle ilişkilerinin geliştirilmesini de olumlu bulmaktayız.

Fransa ile Sovyetler Birliğinin, ekonomik, politik bilimsel ve kültürel alanlarda ilişkilerinin gelişmesini memnunlukla kaydetmekteyiz. Komünist Partisi, Aleksey Kosigin yoldaşın Fransayı ziyaretinin, iki memleket arasındaki ilişkilerin her alanda Fransa ve dünya barışı yararına gelişmesi temennisinde bulunmuştur.

Bu gibi teşebbüsleri, Fransa ve öteki halklar yararına olduklarından desteklemekle beraber, şunu da kaydetmek gerek ki, iktidarın sınıf özü, bu ilişkilere bir hudut çizmektedir. Dış politika konusunda çağımızın önemli bir meselesi, genel ve kontrollü silâhsızlanma konusunda De Gaullenin olumsuz bir tutumu vardır. Bu tutumun doğrudan doğruya sonuçları şunlardır: Bir Fransız atom vurucu kuvvetinin kurulması, yalnız halkımızın ekonomik, sosyal ve kültürel menfaatlerini baltalamakla kalmıyor, atom silâhlarının dağılmasına da yarıyor. Batı Alman intikamcılarını cesaretlendiriyor. Bu çerçevede De Gaulle, Demokratik Alman Cumhuriyetini tanımamakta ayak diriyor.

Ayrıca, sözüm ona «denizler ötesi Fransız toprakları ve ileri»nin durumu, geçmiş sömürgecilik düzenin ve halkların kendi kaderlerini tayin etme hakkının tahammül edilmez kalıntılarıdır.

Öteki alanlarda olduğu gibi, dış ilişkiler alanında da, tekelleri, kendi gayelerini ulusa dayatma imkânının yoksun etmeden, yığınların menfaatine ve isteklerine gerçek bir şekilde uygun devamlı bir politika yürütmeleri imkânsızdır. Yalnız gerçek demokratik bir rejim, tam bir barış ve ulusal bağımsızlık politikası yürütebilecektir.

Komünist Partisi seçim kampanyasında

Parti örgütleri ve militanları Politbüronun çağrısına uyarak partimizin program ve politikasını «her tarafta tanıtmak ve doğrulamak için büyük bir gayret göstermeye» söz vermişlerdir.

Küçük ve büyük halk oturumları ve toplantıları, seçim kampanyasının masraflarını karşılamak üzere para yardımı toplantıları da teşkilâtlandırılmaktadır.

Komünistler, Parti örgütlerinde, sendikalarda ve savaştıkları yığın hareketlerinde, emekçilerin ve değişik halk tabakalarının günlük ihtiyaçlarını

elde etmek için yürüttükleri savaşı canlandırmak gayretlerini arttırmaktadırlar.

Amerikan saldırganlarını 1954 Cenevre anlaşmalarını uygulamaya zorlamak maksadıyla, Fransadaki barışçı kuvvetlerin bütün güçlerini kullanmaları için, komünistler gayretlerine devam ediyorlar.

Şu gerçeği anlayan Fransızların sayısı günden güne artmaktadır: İşçi sınıfı ve partisi olmadan, solun gerçek bir başarı elde etmesi ve daha önemlisi, kişisel iktidarın yerine demokratik bir idare geçirmek imkânsızdır.

Komünist Partisinin varlığı ve faaliyeti, örgütlerinin kuvvetlenmesi ve yığınlar üzerindeki etkisinin artması işçi ve bütün demokratik kuvvetler birliğinin kuvvetlenmesinin kaçınılmaz şartlarıdır.

Partimiz bu anlayışla, yığınlara aldatıcı vaatlerle değil, onlara kendi denemeleri ışığı altında kendi menfaatlerini ve isteklerini elde etmek için kullanacakları araçları göstermekle, bütün gücüyle seçim kampanyasına katılmaktadır.

Yurdumuzun ileriye doğru attığı her adımda, demokrasinin gelişmesinde Komünist Partisi örgütlerinin halk arasında yorulmak bilmez bir şekilde yürüttükleri açıklama ve seferber etme gayretlerinin, Marksizm-Leninizm prensiplerinin yaratıcı ve sonuçlandırıcı şekilde uygulamak gayretlerinin yeri vardır.

1965 de Komünist Partisinin, sol adayları filli birliğinin yarıtılmasında büyük katkısı oldu. Partinin faaliyeti ve teşebbüsleri 5-le 19 Aralıkta iktidara ve gericiliğe indirilen darbeye kararlaştıracı bir rol oynamışlardır.

Bunun için emekçilere ve demokratlara diyoruz ki:

«İstedığınız birliğin başarılabilmesi için, birlik için savaşan Partinin daha kuvvetli ve daha etkili olması gerekmektedir.»

Seçimlerin sosyal ilerleme, barış ve demokrasi savaşı için bir aşama teşkil ettiklerine göre, bu aşama, memlekette birlik akımını kuvvetlendirdiği oranda önemli olacaktır.

Komünist Partisi şu fikir üstünde ısrar ederek seçim kampanyasına katılmaktadır: Birinci tur sonuçları, seçim sonucunu tâyin edecek önemde olacaktır.

Her partinin memleketin bütününde elde ettiği sonuçlar, her birinin gerçek etki derecesini tâyin edecektir.

Birinci turda Komünist Partisi program ve adaylarına oy vermekle emekçiler ve demokratlar, birliğin ve birleşmenin gerçekleşmesi için iradelerini açığa vuracaklardır. Çünkü Komünist Partisi birlik ve birleşme için yorulmak bilmez bir savaş yürütmektedir.

Komünist Partisi genel seçimlerde ne kadar çok oy kazanırsa, Millet Meclisinde o nisbette çok komünist mebus bulunacaktır. Bu sayı ne kadar yüksek olursa, ortak hareketin gelişmesi ve kuvvetlenmesi de o nisbette kolaylaşacaktır. Gelecek Mart ayında birinci turda komünistlere oy vermek, demokratik kuvvetler birliğine oy vermek anlamına gelecektir.

Gelişmiş kapitalist ülkelerin önemli sorunları

«Barış ve Sosyalizm Meseleleri» dergisi bugünkü dünyada tekelci devlet kapitalizmine karşı, barış ve sosyalizm uğrunda yürütülen savaşı; çeşitli dönüşümlerin bu savaşta oynayacağı rolü tartışmak üzere 1966 yılı 1-3 Kasım günlerinde Prag'da bir yuvarlak masa konferansı düzenledi.

Bu yuvarlak masa konferansı 16 komünist ve işçi partisinin temsilcilerini bir araya getirdi: Almanya Komünist Partisi, Avusturalya Komünist Partisi, Avusturya Komünist Partisi, Kanada Komünist Partisi, Danimarka Komünist Partisi, İspanya Komünist Partisi, Amerika Birleşik Devletleri Komünist Partisi, Finlânda Komünist Partisi, Fransa Komünist Partisi, Yunanistan Komünist Partisi, İtalyan Komünist Partisi, Luksemburg Komünist Partisi, Norveç Komünist Partisi, Portekiz Komünist Partisi, İsveç Komünist Partisi, İsviçre Emek Partisi.

Bu toplantıya katılan temsilcilerin Türk okuyucusunu yakından ilgilendiren konuşmalarını kısaltılmış olarak aşağıda veriyoruz.

«Barış ve Sosyalizm Meseleleri» dergisinin başyazarı G. Frantsov, sözü alarak konferansı açtı, derginin yazı komitesi adına, bu toplantıya temsilci göndermiş olan partilerin Merkez Komitelerine, Prag'da toplanan delegelere teşekkür etti. G. Frantsov: «Bugünkü siyasi durum, kardeş partilerin temsilcilerinin en önemli konularla ilgili görüşlerini karşılaştırmak üzere toplanmalarını zorunlu kılıyor. Bu toplantılar bize dünya komünist hareketindeki birliğin durmadan güçlendiğini, bu birliğin bir zorunluluk haline geldiğini ve tarihsel gelişim şartlarının mantıklı sonucu olduğunu göstermektedir. Birliğimizi tehlikeye düşürmek, arkasından yıkmak üzere yürütülen teşebbüsleri, bilincimizle, irademizle dile gelen bu objektif mantığa karşı cephe alıyor. Hiç şüphesiz, kardeş partilerin temsilcileri arasında düzenlenen toplantılar çok geniş perspektiflerle karşılaşıyor, kanaatımıza göre dergimizin ödevi de, imkânları nispetinde, bu toplantılara

yardım etmektir. Bu yolda harcadığı çabalar sonuç verirse, yazı komitemiz bundan büyük bir mutluluk duyacaktır.

Çağdaş kapitalist dünyada, hiç şüphesiz, yepyeni bir durum meydana gelmektedir. Dergimiz bu konu ile çeşitli yazılar yayınladı. Ama bugünkü şartlar içinde, özellikle birçok kapitalist ülkede beliren enflasyon: İşçi sınıfının haklarına karşı kapitalist saldırı eğilimleri, teknik devrimden doğan değişiklikler karşısında, sendikaların etkilerini ve kontrol hakkını sağlamak üzere emekçilerin yürüttüğü faaliyetler, işçi sınıfının işletme içindeki haklarını geliştirmek, yönetime katılma hakkını sağlamak üzere yürüttüğü mücadele vb. gibi olaylar karşısında durumu daha büyük bir dikkatle incelememiz gerekiyor.

Öte yandan, emperyalizm günden güne daha saldırgan bir hal alıyor, dünya barışını tehdit eden tehlikeler artıyor. Viyetnam savaşı bu tehlikelerin en büyüğünü teşkil ediyor. Dünyanın her tarafında halklar Amerikan saldırısına son verilmesini istiyor. Savaşan Viyetnam halkı ile dayanışma hareketi günden güne gelişiyor. Bütün bu unsurlar da kapitalist dünyanın iç gelişimini olduğu gibi, gerek ulusal gerek uluslararası düzende çeşitli siyasi güçler arasında kurulan dengeyi etkiliyor.

Dünyadaki bu yeni durumla ilgili sorunlara doğru çözüm yolları bulduğumuz takdirde, sol güçlerin artmasına, kuvvetlenmesine, birleşmesine, kapitalist ülkelerdeki emekçi kitleleri arasında Marksist-Leninist fikirlerin yayılmasına yardım edebileceğimize inanan yoldaşlar çoktur.

Barış ve Sosyalizm Meseleleri dergisinde çıkan ve yukarıda saydığımız sorunları ele alan makalelerinde, çeşitle kardeş partilerine mensup yoldaşlar, bazı ortak hareket hatları teklif etmiştir. Bu teklifleri tekrar gözden geçirmek her halde faydalı olacaktır.

Dergimiz: Kapitalist toplumun siyasi ve iktisadi hayatında daha önemli bir rol oynamak üzere, emekçilerin gittikçe keskinleşen savaşını inceleyen makaleler yayınladı. Bu eğilim, dönüşümler uğruna yürütülen savaşla da dile gelmektedir. Bunca yıl önce Lenin bolşeviklerin «proletaryanın bağımsızlığını, bilincini ve mücadele kabiliyetini gerçekten geliştiren» dönüşümleri desteklediklerini belirtmiştir. Komünistlerin uğrunda savaştığı dönüşümler gerçekleştirildiği takdirde, kapitalist toplumu değiştirecek dönüşümler olmalıdır; öyle ki Lenin'in deyişi ile «Devlet müessesesinin temelleri – birkaç unsuru değil – binanın temeli – şu veya bu katı, şu veya bu kısmı değil» değişebilmelidir. İşçilerin sınıf menfaatleri uğruna yürüttüğü savaş – hiç şüphesiz yavaş yavaş, ama önüne geçilmez bir güçle – çağdaş kapitalist toplumun temellerini değiştirme yolunu tutmuştur.

Bu savaşta her zaman açıkça belirmemekle beraber, yine de göz önünde tutulması gereken bir eğilim görülmektedir; bu eğilim, işçi sınıfının toplumun siyasi, iktisadi ve toplumsal sorunlarında söz sahibi olabilmesi için yürüttüğü ve çok çeşitli şekiller alabilen faaliyetidir. Bazan proletarya bu savaşın gerçek nihai objektif amaçlarını bilinçle farkedemiyor; o zaman,

sosyal-reformistler işçilerin bilince varma sürecine engel olmak için her yola başvuruyorlar.

İşçi sınıfında beliren bu eğilim, seçimlerde daha büyük faaliyet yürütmesi; parlâmentolara seçilen komünist temsilci sayısının artması, bazı ülkelerde komünistlerin hükümete katılması ile dile geliyor. Fransada ve Italyada komünist milletvekilleri grupları, eskiden beri ülkenin siyasi hayatta önemli bir rol oynamaktadır. Bugün de Finlândalı, İsveçli, İsviçreli yoldaşlarımızın son seçimlerde elde ettikleri büyük başarıları sevinçle karşılıyoruz.

Bu eğilim parlâmento dışında da belirmektedir. İşçi sınıfı, işletmelerin yönetimine katılabilmek üzere günden güne şiddetlenen bir savaş yürütüyor. Sosyal-reformistler bu eğilimi «toplumsal işbirliği» şekline sokmaya çalışıyorlar. Kapitalistler sendika yöneticilerini ve işçi sınıfının bazı kesimlerini aldatmak veya satın almak için bu «toplumsal işbirliği»nden çok faydalanıyorlar.

Ama işletme komiteleri gibi işçileri temsil eden (örneğin İngilteredeki «shop-stewards committees» – işletme delegeleri komiteleri) çeşitli örgütlerin haklarını sağlamak üzere yürütülen mücadele devam ediyor ve gelişiyor. İşçi sınıfının ve bu sınıfı temsil eden örgütlerin, eskiden işverenlerin en mukaddes hakları sayılan, özel mülkiyetin sağladığı hakların temelini teşkil eden meselelere bile müdahale etmesi eğilimi bir süreç haline geldi. İşverenlerin bu sürece karşı amansız mücadele yürütmesi çok tabiidir. Örneğin, Fransız İşverenleri Milli Konseyi 1965 yılında «işletmelerin yönetimini konusunda, otorite katıyen bölünemez» şeklinde kesin bir açıklamada bulundu. Batı Almanyada ve daha başka kapitalist ülkelerde işverenler buna benzer açıklamalarda bulundular. Kapitalistlerin iddiasına göre, bu mesele kapitalist toplumun temelini teşkil ediyor.

Gerçekte de proletaryanın bugün yürüttüğü mücadele, ileri sürdüğü istekler, çok geniş sosyal sonuçlara yol açabilir. Kapitalist devletin izlediği gelirler politikasının amacı; kapitalist plânlama ve programlar çerçevesi içinde, sanayiın bütün kollarında, ücret artışlarına bir sınır tespit etmektir. Kapitalistlerin uyguladığı genel hareket hattı budur. Ama işçi sınıfı, yürüttüğü mücadeleyi sonuçsuz bırakmak isteyen bu politikaya cephe alıyor. Başka bir deyişle, işçi sınıfı «milli pasta»yı emekçilerle kapitalistler arasında bölme işinde bugüne kadar kabul edilen nispeti kabul etmiyor. İşçi sınıfı kendisine daha büyük bir pay verilmesini; çağdaş üretici güçlerin gelişimiyle elde edilen gelirler üzerindeki hakkının tanınmasını istiyor. Ama bugünkü toplumsal rejim ile burjuva devleti bu yolda, işçi sınıfının karşısına birtakım engeller çıkıyor. Bugün proletaryanın yürüttüğü mücadelede beliren başlıca eğilimler hiç şüphesiz bunlardır.

Kapitalist dünya, kamu işleri yönetimi meselesini çözmek; burjuva yönetim metotlarına aynen devam edilip edilmeyeceği sorununda karar vermek zorundadır. Bazı burjuva nazariyecileri bile bu metotların mükemmel olmadığını; bazılarının bugünkü şartlara artık hiç uymadığını kabul ediyor-

lar. Öte yandan, işçi sınıfında yönetimi ele alma isteği gittikçe kuvvetlenen bir eğilim haline geliyor. Bu şartlar içinde bugün ekonomilerinde yeni yönetim metotları izlemeye başlayan sosyalist ülkeler kapitalist dünyaya büyük etkiler yapabilir. Bu etkiler, yeni girilen bu iktisadi tecrübenin başarıya uğrayıp uğramamasına bağlı olacaktır. Sosyalist ülkelerin iktisadi ve toplumsal kuvveti arttıkça, bu etkiler de artacaktır. Böylelikle tarihin mantığı, çağdaş gelişimin iki akımı – sosyalist ülkelerin temsil ettiği akımla, kapitalist dünyadaki işçi sınıfının temsil ettiği akım – birleştirmiş oluyor. Sömürgecilik boyunduruğundan yeni kurtulan genç devletlerin kalkınması sömürgecilerin çevirdiği entrikalara karşı yürütülen savaşın başarısı büyük ölçüde bu ortak hareketin başarısına bağlıdır.

Yeni bir durum belirliyor

Josef Schleifstein

Almanya Komünist Partisi Merkez Komitesi
Sekreteri ve Polit-Büro Aday Üyesi

Batı Almanyadaki durum bugün açıkça değişmektedir. Bu değişiklik, yöneticilerin karşılaştığı güçlüklerin artması ile dile geliyor. Siyasi hayatta buhranlar birbirini izliyor. Örneğin bugünkü hükümet buhranı. Bütün bunlar, Federal Almanyadaki yönetici çevrelerin izlediği genel politikayı sarsan büyük buhranın belirtileridir. Bu politika onları bugün çıkmaza sokmuştur artık.

Bonn siyasetinin iflâs nedenlerinin bazılarını burada kısaca hatırlatmak isterim: 1. Avrupadaki güçler arasında meydana gelen yeni ilişkiler, Bonn'un Demokratik Alman Cumhuriyetini iktisadını mahvederek, yıkıcı siyasi faaliyetlere, silâhlı provokasyonlara başvurarak, ilhak plânlarını sonuçsuz bıraktı. 2. Alman Federal Cumhuriyetinin iktisadi gücü, daha da kuvvetlenme istekleri, atom silâhları eline geçirmek istemesi, Orta Avrupadaki sınırlara itiraz etmesi, komşularını, NATO'daki müttefiklerini kuşkulandırdı, Bonn'un yalnız kalmasına yol açtı; hattâ bu yüzden, Fransa, Batı-Alman emperyalistlerinin siyasetine ve amaçlarına açıkca cephe aldı. 3. Bonn'un bu tutumu karşısında, Amerika, Federal Almanya ile sıkı bağlarına rağmen, Batı Alman yöneticilerinin atom silâhlarına kavuşma isteğini yerine getirmekten çekindi. 4. Yönetici çevrelerin askeri ve siyasi özenişleri, iktisadi imkânlarla çelişmektedir. Bu imkânlar hâlâ çok büyük

olmakla beraber, bugün olumsuzlaşmaya yüz tutan konjonktür, fazlasiyle yüklenen bütçe, Batı-Almanya yöneticilerinin bu imkânları yanlış hesap ettiklerini gösteriyor.

Bütün bu etkenler siyasi buhrana yol açtı, Özgür Demokrat Partili bakanların istifası ile sonuçlandı. Bugünkü hükümeti parlâmentoda bir azınlık ancak destekliyor. Sosyal-Demokrat Partisi yöneticileri yeni, bağımsız bir siyaset izlerse, Federal Almanyada meydana gelen değişiklikler olumlu sonuçlar verebilir. Ama ne yazık ki bu partinin siyasetinde henüz böyle bir değişiklik göremiyoruz. Sosyal-Demokrat Partisinin bugünkü yöneticileri hükümet buhranını seçim kumpanyasında kullanıyorlar, ama en önemli dış siyaset sorunlarında – yani Almanya meselesi, silâhlanma meselesi, olağanüstü tedbirler kanunu meselesinde – Hristiyan-Demokrat Birliğinin bütün görüşlerine katılıyorlar. Örneğin, son Fallex 66 askeri manevralarında, Sosyal-Demokrat Partisi yöneticileri, Demokratik Alman Cumhuriyetini hedef tutan ve atom silâhları kullanan bir saldırı manevrasına katıldılar, hattâ anti-atomik bir sığınakta, hükümetle beraber, harp halinde yürürlüğe girecek olağanüstü kanunları tespit ettiler.

Bu durum karşısında, Partimiz, emekçi halka bambaşka çözüm yolları teklif etmekte, atom silâhlarına ve olağanüstü tedbirler kanunlarına cephe alan sendikaların mücadelesini bütün kuvveti ile desteklemekte, böylece yeni bir politika isteyen unsurlara yardım etmektedir. Bundestag'daki sosyal-demokrat grupuna ve Sosyal-Demokrat Partisi yöneticilerine tesir edip tutumlarını değiştirmelerine yol açacak hareket, gerçekten çok güçlü olmalıdır.

İktisadi durumda meydana gelen değişikliklerin sonucu olarak, emekçilerin tutumunda beliren değişmeye de dikkatinizi çekmek isterim. Federal Almanya, uzun süre, Avrupa kapitalist ülkeleri arasında iktisaden en gelişmiş memleketlerden biri sayıldı. Federal Almanyada işsizlik yoktu. Üstelik 1,2 milyon yabancı işçi çalıştırıyordu. İşçilerle memurlar, gerek işverenlerden (ücret tutarı, iş günü süresi, vb.) ve hükümetten (sosyal yardımlar) çeşitli tavizler elde edebildi. Bu tavizlerin sadece olumlu konjonktürün sonucu olduğunu sanmak hata olur. Asıl neden, Demokratik Alman Cumhuriyetinin varlığı, sosyal alanındaki başarıları, ve Batı Almanya sendikalarının savaştıkları, etkili mücadelesidir. Ama öte yandan, Federal Alman Cumhuriyeti, kapitalist rejimin iş sağlayabileceği, garanti edebileceği, toplumsal sorunlara çözüm yolu bulabileceği gibi hayallerin işçi sınıfında hâlâ yaygın bulunduğu bir ülkedir.

Bu son yıllarda, Federal Almanyada, demagojik ve ütöpik istekler de ileri sürüldü: Örneğin, mülkiyetin işçi ve memurların elinde birikmesini isteyen parola bunlardan biridir. Sosyal-Demokrat Partisinin sağ kanadına mensup bazı unsurlar, bazı sendika yöneticileri, son zamanlara kadar dikkatleri bu gibi parolalara çekmeye çalıştılar. Maksatları, emekçileri gerçek sınıf mücadelesinden uzaklaştırtmak, daha yüksek ücretler, daha kısa işgünleri uğrunda, otomatizasyonun olumsuz sonuçlarına karşı

gereken tedbirleri sağlamak üzere savaşmalarına engel olmaktı. Bir nokta daha belirtelim: Diğer kapitalist ülkelere nispetle komünizm düşmanlığı Batı Almanyada çok daha şiddetlidir; hattâ isteriye varan şekiller alır. Üretim sürecine katılan iki kuşak insan, kapitalist rejimi en olumlu şartlar içinde tanıdı, işsizlik çekmedi, sendikaların yürüttüğü mücadelenin sonucu olarak, işçi ve memurlar, ücretlerinin arttığı, emekçilerin eskiden bulunmayan sanayi mallarını satın olabildiği bir gelişme aşamasına rastladı. Bu yüzden de, bu olumlu konjonktür dönemi içinde, birçok emekçi için, birçok sosyal-demokrat için, sosyalizm bir amaç, arzu edilecek bir alternatif olmaktan çıkmıştır.

Ama bugün iktisadi durum çok değişmiştir. Olumlu şartların sona ermesi, işçi sınıfının geniş kesimlerinde bambaşka bir tutumunun benimsenmesine yol açtı. Işilerin bilincinde henüz büyük bir değişme yoktur. Ama işletmelerde esen havada, işçilerin duygularında bir başkalık belirliyor. Endişe, güvensizlik, işini kaybetme korkusu her yerde başladı.

Bu yıl, iktisadi gelişme çok yavaşladı. Ortalama olarak, bu yılın ilk dokuz ayında, sanayideki artış ancak % 2'yi bulmuştur. Son aylarda, geçen yıla nispetle, büyük bir düşüş görülmektedir. Bu şartlar içinde, sene sonunda, yıllık artış % 2'yi bile bulamayacaktır. Durumu bir kat daha karıştıran bir etken de, iktisadi buhranın yaklaştığını haber veren unsurların belirmesidir; örneğin, madenlerde, ve endüstrinin birkaç kolunda (demir dökümü, inşaat ve kısmen tekstilde) birçok işçi işten çıkarılıyor, veya iş saatleri azaltılıyor. Üretim araçlarının yapımında, özellikle makine inşaatında, görülen bu duraklama, çevrimsel gelişime büyük zarar veriyor. Bu da fevkalâde önemli bir gerilemedir. I siparişlerdeki azalmanın sonucu olan bu duraklama, ihracattaki artışa rağmen devam ediyor. Bu da bize şunu gösteriyor: Yoldaş Nrlund'un belirttiği gibi, kapitalizmi yöneten iktisadi kanunlar aynı kesinlikle hüküm sürüyor, çevrimsel gelişme (başka bir şekil almakla beraber) devam ediyor. Burjuva iktisat enstitülerinde çalışan uzmanların öngördüğüne göre, 1967 yılındaki gelişme oranı, Federal Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana en düşük oran olacaktır. Öte yandan, askeri masraflara muazzam paralar ayıran, silâh alımına milyarlarca döviz sarfeden federal hükümetin iktisadi siyaseti, olumlu iktisadi şartların sona ermesini hızlandırıyor.

Için için gelişen sosyal sorunlar, birden bire birinci plâna ıktı. Hiç şüphesiz, bu yeni durum birçok gerçeği ortaya çıkarttı, işçilerin iktisadi ve toplumsal durumu ile, kapitalist sistem arasındaki ilişkileri belirtti, birçok iktisadi sorunun, yönetici çevrelerin ülke içinde izlediği gerici siya-setten, ve silâhlanma politikasından ileri geldiğini gösterdi. Eskiden büyük yankılar uyandıran, mülkiyetin işçilerin elinde birikmesi tartışmalarının sona ermiş olması, bugün Federal Almanyada esen havanın niteliğini açığa vurmaktadır. Endüstrinin birçok alanında, ülkenin birçok bölgesinde, özellikle Ruhr havzasında, iş garantisi meselesi işçileri endişeye

düşüren bir konu haline geldi. Bu değişikliklerin önemini büyütüyoruz. Ama yine de bunlar, yeni bir unsur teşkil ediyor, muhakkak.

Bir stabilizasyon programı tespit eden hükümetin başlıca amacı, askeri masrafları aynen devam ettirmek, konzern'lerin kazançlarını korumaktır. Bu amaçlarını gerçekleştirebilmek için de, hükümet sosyal kalkınmadan vazgeçmek, vergileri arttırmak, ücretlerin yükselmesine engel olmak, sosyal ve kültürel işlerin görülmesi için eyaletlere ve belediyelere ayrılan kredileri kısmak, eyalet ve belediye maliyesini kontrol altında tutabilmek için de, Anayasaya aykırı yetkiler elde etmek zorundadır. Bundestag'daki sosyal-demokrat milletvekillerinin oyu ile, Sosyal-Demokrat Partisinin yöneticileri stabilizasyon programının amaçlarını tasdik etti. Sadece başvuru yollarına itiraz etti. Bu da işçiler ve bütün emekçi halk için çok endişe verici bir durum yaratıyor. Hükümetin iktisadi siyaseti güvensizliği ve endişeleri arttırıyor. Bu siyasetle enflasyon durdurulmaz. Deflasyonist tedbir olarak, kredilerin kısılması da ancak işsizliği arttırır. Bütçenin % 30'u askeri masraflara gidiyor. Bu dengesizlik çok olumsuz bir rol oynuyor.

Şimdiye kadar, sendikalar hükümetin stabilizasyon programını pek desteklemediler. Son haberlere göre, sendikalar bir an önce alınması gereken çeşitli tedbirler teklif eden bir program tespit etmektedir. Emekçiler ve özellikle gençler yeni sorunlar üzerinde duruyor; kesinlikle tanımlanmış çözüm yollarının biran önce tespit edilmesini istiyorlar.

Hükümetin kararlaştırdığı tedbirler karşısında ve bugünkü şartlar içinde, Partimiz iktisadi dengeleştirecek, iktisadi siyaseti demokratlaştıracak tekliflerde bulundu. Hareket noktamız şudur: Sosyalist propaganda yapmak, tekel-aleyhtarı dönüşümler istemek hiç şüphesiz – özellikle bugünkü şartlar içinde – önemli ve faydalıdır. Ama bununla yetinmek yetersizdir. Biz, öte yandan, hükümet tedbirlerine bir karşılık teşkil edecek, kitlelerin kaygularına cevap verecek, belirli, açık, iktisadi ve siyasi tekliflerde bulunmalıyız. Hükümetin aldığı demokrasi-aleyhtarı, toplum-aleyhtarı tedbirlere karşı yürütülecek savaş hareketini kuvvetlendirecek tek yol, zaten budur.

«Halkın yararına dengeli ve barışçı bir ekonomi» başlığı altında topladığımız iktisadi tekliflerimizde, dört sorun ele alınmıştır:

1. Enflasyonu durdutacak, satın alma gücünü garanti altına alacak, şehir ve köy halkının iktisadi ve kültürel ihtiyaçlarını daha geniş çapta sağlayacak, bir an önce alınması gereken tedbirler.

2. Demokratik iktisadi siyaseti yönetecek başlıca ilkeler: Bunlar ikiye ayrılır: Büyük kapitalist konzern'lerin gücünü kısmak – emekçilerin ve emekçi örgütlerinin iktisadi hayatın bütün alanlarında, işletmelerden başlayarak ve devlet kuruluşlarına kadar, yönetime katılmasını sağlamak.

3. Demokratik iktisadi politika konusunda, askeri masraflar, fiatlar, ücretler, vergiler, eyalet ve belediyelere ayrılan krediler, ticaret, yabancı sermaye yatırımı vb. ile ilgili konkre tedbir olarak on iki teklif ileri sürüyoruz.

4. İktisatta demokratik bir dönüşüm sağlamak üzere, işçilerin ve sendikaların yönetime katılmasını; iktisadın plânlaştırılması ve demokratik bir kontrol altına sokulmasını; piyasadaki en önemli işletmelerin millileştirilmesini; demokratik bir yönetime tabi tutulmasını teklif ediyoruz. Partimiz kanun dışı olduğu halde, bu iktisadi tekliflerimizi sendika yöneticileri ile, sosyal-demokrat partilileri ile tartışmayı çok isterdik. Her şeyden önce, bu tekliflerimizi işçilere bildirmek, ileri sürdüğümüz tedbirler hakkında neler düşündüklerini öğrenmek istiyoruz.

Sendikaların Federal Almanyada ne kadar önemli bir rol oynadıklarını; siyasi hayatın ve sosyal alanın önemli bazı sorunları karşısında (örneğin, olağanüstü tedbirler kanunlarına karşı, ve işçilerin işletmelerin yönetimine katılması için yürütülen mücadele konusunda) doğru bir tutum takındıkları için, çok önemli bir muhalefet kuvveti haline geldiklerini defalarca belirttik. İşçilerin işletmelerin yönetimine katılma isteği, şekli olmaktan çıkar da sendika mücadelesinin başlıca hareket noktası haline gelebilirse, bu hareket, toplumsal mücadelenin geleceğine fevkalâde önemli etkiler yapabilir. Kashtan ve Salomaa yoldaşların konuşmalarında belirtilen prensip meselesi üzerinde durmak istiyorum. Çok güç bir sorunla karşılaşıyoruz: Devrimci niteliğimizi korumak, reformist eğilimlere kapılmamak zorundayız. Oysa ülkelerimizde bu ivedili devrimci sorunlara biran önce çözüm yolları bolmalıyız. İşçilerin büyük bir kısmı da sosyalist çözüm yolunu kabul etmiş değildir. İlegal şartlar içinde çalışan ufak bir partinin imkânları içinde, günün demokratik ve sosyal zorunlulukları ile, tekel-aleyhtarı köklü dönüşümler zorunluluğu arasındaki bağları korumaya; emekçilerin elde ettiği yeni tecrübelerle dayanarak sosyalist amaçlarımızın propagandasını yürütmeye gayret ediyoruz. Emekçilerin edindiği yeni tecrübe derken, otomatizasyonun uygulanması, otomatizasyondan kapitalist rejimde doğan sonuçlar; milli servetin yıkıcı ve öldürücü amaçlara sarfedilmesi; emekçilerin üretimdeki haklarını korunması; emekçi çocuklarına eğitim görme imkânlarının sağlanması; emekçilerin, kamu hayatının her alanında yönetime, verilen kararlara katılması gibi sorunları kastediyoruz.

Bir nokta daha belirtmek isterim: Dönüşümlerle devrim arasındaki bağıntı ile ilgili geleneksel ve tamamiyle haklı tutumumuza şu önermeyi ilâve etmeliyiz: Bugün, dönüşümler uğrunda yürütülen mücadele, işçi hareketi tarihinin bundan önceki dönemlerine göre, ve hiç değilse kısmen, yepyeni bir nitelik kazanmıştır. Tekelci kapitalizmin, bu kapitalizmi temsil eden hükümetin manevra yürütme yeteneklerini, emekçilere tavizlerde bulunma imkânlarını hiç küçümsemiyoruz. Ama bu imkânları birçok bakımdan sınırlıdır; özellikle, iktisatla siyaset, dış politika ile saldırgan niyetler, silâhlanma ile sosyal ve ekonomik siyaset arasındaki sıkı bağlar bu imkânları darlaştırıyor. Bu yüzden, birçok demokratik ve sosyal istekler, tekellerin en önemli iktisadi ve siyasi çıkarları ile çatışarak, sınıf mücadelesinin bugünkü döneminde, objektif olarak büyük bir önem kazanıyor.

Oysa, normal şartlar içinde bu istekler bu kadar önem kozanmaz. İktisadın demokratikleştirilmesi, emekçilerin iktisadın yönetimine katılması konularında sendikaların ileri sürdüğü tekliflere karşı, işveren birliklerinin, hükümetin ve sağcı basının gösterdiği şiddetli tepki bu yüzdendir. Örneğin, sanayici birliğinin çıkarttığı bir gazeteye göre, iktisadın demokratikleştirilmesini istemek, kışlalorda, okullarda, ve cezaevlerinde demokrasi istemek gibi bir şeymiş . . .

Hiç şüphesiz, prensip görüşümüzü, dönüşümlerle ilgili tekliflerimizin devrimci ve demokratik niteliğini açıkca belirtmek zorundayız. Kanaatımıza göre, bugün içinde bulunduğumuz şartlar altında, sosyal-demokrat kitlelerle ve sendikalı işçilerle, toplumsal, iktisadi ve siyasi dönüşümler uğrunda yürütülen ortak mücadeleye (bu mücadeleye öncülük etmezsek bile) katılma fırsatlarını kaçırmamalıyız.

Dönüşümler uğrunda yürütülen savaşın niteliğini nazari olarak tayin etmek imkânsızdır. Bu niteliği tespit edecek tarihtir, mücadeledir, bu mücadeleden doğacak yeni sınıf güçleri ilişkileridir. Daha faal oldukça, sosyal-demokratlarla, diğer emekçilerle daha sıkı bağlar kurdukça, bu soruna daha olumlu bir çözüm yolu buluruz. Aldanma tehlikesi, hükümetin, Sosyal-Demokrat Partisinin sağ kanadının bu dönüşümlere bambaşka bir nitelik vermesi tehlikesi elbet vardır. Ama kitleleri bu tehlikeden kurtarabilecek tek yol, mücadeledir. Bize gelince, demokratik ve sosyal dönüşümler uğruna yürütülen savaşın en faal unsurları haline gelirsek, bu dönüşümlerle sosyalist amaçlarımız arasında konkre bağıntılar kurabilirsek, bu hayallere karşı daha iyi savaşabiliriz. Bunu yapabilmek zordur, hiç şüphesiz. Yoldaşlarımız için günlük hayatta oportünist tuzaklar pek çoktur. Partimiz kanun dışı olduğu halde, elimizden geldiği kadar kanuni yollara başvurmak zorunda olduğumuz için, oportünizme kayma tehlikesi bir kat daha artıyor. Sendikalarla, bütün ilerici güçlerle birleşmek zorunda olduğumuz gibi, bağımsızlığımızı korumak, ortak harekette (özellikle atom silâhlarına karşı yürütülen mücadeleden) görüşlerimizi açıklıkla belirtmek zorundayız.

Ama demokratik savaşta, bütün ortak eylem imkânlarını kullanmak zorundayız; bunu biliyoruz. Hareket noktamız şu temel gerçektir: Sosyal-demokrat ve hristiyan-demokrat emekçilerle – özellikle sendikalar içinde – tam anlamı ile işbirliği yürütmeden, memleketimizdeki durumda esaslı bir değişiklik sağlanamaz.

Üstelik, Sosyal-Demokrat Partisinin bugünkü yönetici çevreleri, köklü demokratik ve toplumsal dönüşüm isteklerinden pratikte vazgeçmiştir. Bu mesele, bu yönetici çevrelerle sendikalar arasında çatışmalara yol açıyor. Bununla beraber, sosyal-demokrat partililer, sosyal-demokrat sendikacıları bu istekleri destekliyorlar. Bu da bugün için (ve özellikle gelecek için) yürütülecek ortak hareketlerin temelini teşkil edecektir.

Burada, bazı yoldaşların üzerinde durduğu bir soruna da büyük önem veriyoruz. Bu sorun şudur: Bütün faaliyetimiz, bugünkü kapitalizmin konkre,

bilimsel bir incelenmesine dayanmalıdır; klişeleşmiş görüşlerden kurtulmalıyız; kitleler arasında kullanacağımız yeni çalışma metotları tespit etmeliyiz. Özel bir önem taşıyan bir sorun da şudur: objektif şartları incelemek zorunda olduğumuz gibi, bu şartların kitlelerin – ve özellikle genç kuşağın – düşüncesinde, duygularında nasıl yankılar uyandırdığını büyük bir dikkatle incelemeliyiz. Bu son alanda eksiklerimiz henüz pek çoktur. Objektif şartların incelenmesine gelince, bu son yıllarda bu alanda önemli sonuçlar elde ettik. Bununla beraber, bilinç gelişmesini tetkik; kitlelerin bilincinde, yaşama şartlarını yansıtan ideolojik ve psikolojik etkenlerin incelenmesi gibi konularda, eksiklerimiz çok büyüktür.

Partimiz faaliyetini yürütürken, sınıf bilincini geliştirmek, Marksist-Leninist görüşleri yaymak için yeni yollar bulmaya çalışıyor. Bu amacımızın gerçekleşmesi, bazı yoldaşların da belirttiği gibi, emekçilerin çeşitli alanlardaki en hayati menfaatlerini sağlayacak, yapıcı, geniş görüşlü teklifler ileri sürebilmemize bağlıdır. Tecrübelerimiz bize şunu göstermiştir: Birçok emekçi, biz komünistleri, fazla radikal olmakla suçluyorlar, tenkitlerimizi insafsız buluyorlar. Bazıları, olumlu tekliflerde bulunamayacağımızı sanıyor. Bu suçlamaları göz önünde tutarak, uğrunda savaştığımız yapıcı fikri, tekliflerimizin şeklinde bile açıkca belirtmeye gayret ediyoruz. Dergimizden, propaganda, basın ve edebiyat alanlarında, kullandığımız yeni eylem yol ve yöntemler konusunda kapitalist ülkelerin işçi ve komünist partileri arasında geniş bir tartışma düzenlemesini rica ederiz.

Bana kalırsa, çalışma yol ve metotları konusunda bazı devrimciler, çok tutucu ve darkafalı davranıyor. Şurası muhakkak ki, bugünkü fabrikalarda işçilerde artan sinir gerginliği, televizyon, boş vakitleri değerlendirme şekillerindeki yenilikler, büyük sürümlü gazeteler, bol resimli dergiler gibi etkenler, okuyucularda yeni alışkanlıklara yol açtı. Demek oluyor ki, partilerimizin propaganda çalışmalarında bu yeni şartlardan çıkarılacak sonuçları göz önünde tutmamız zorunludur – özellikle siyasetle az ilgilenen büyük kitleler üzerinde yapacağımız etki konusunda. Hareket metotlarımızı yeni şartlara uydurmak, yeni yollar, yeni araçlar aramak zorundayız, bunu biliyoruz. Bununla beraber, belirli durumlarda mitingler, gösteriler gibi, işçi hareketinin geleneksel metotları değerlerini korumaktadır. Örneğin bize, olağanüstü tedbirler kanunlarına karşı mücadele, taşıt fiyatlarının arttırılmasına karşı düzenlenen büyük gösterilere, siyasetle hiç ilgisi olmayan büyük kalabalıklar katıldı. (özellikle gençler arasında.)

Federal Almanyada «yeni sollar»la sık sık temasımız oluyor. Daha çok aydınlar ve talebeler arasında gelişen muhalefet güçleri, Viyetnam saldırısına, Amerikan emperyalistlerinin Bonn'daki suç ortaklarına, olağanüstü tedbirler kanunlarına karşı ve Anayasayı savunmak üzere yürütülen mücadeleye bizimle beraber katılıyorlar. Bu sol unsurlardan bazıları sosyalist görüşleri benimsemeye hazırdır, ama aramızdaki duvarı yıkmaya yanaşmıyorlar. Bunun nedenleri çeşitlidir: Komünizme karşı beslenen peşin hükümler, Partimizin illegal oluşu, ve nihayet, Sosyal-Demokrat

Partisinden ihraç edilmiş tanınmış bazı profesörlerin talebeler, aydınlar arasında kuvvetli bir propoganda yapmalarındır. Bu sol unsurlardan bazıları, sosyal-demokratların uğradığı başarısızlığı görebiliyorlar, ama komünistlerin de, işledikleri büyük hatalarla, sosyalizmin itibarını bozduklarına kanaat getirerek, bu şartlar içinde üçüncü bir yol bulma zorunluluğunu ileri sürüyorlar.

Biz de, pratikte, tutumumuzun nedenlerini anlatmaya çalışarak, bu unsurlarla sık sık işbirliği yapıyoruz. Görüşlerine karşı, işçi hareketinin gelişmesini ve sosyalizmin tarihsel gerçeğini doğru olarak değerlendirmeye çalışıyoruz. O sosyalizm ki, karşılaştığı bütün güçlüklerle, taşıdığı bütün çelişmelere rağmen, dünyayı gerçekten değiştirdi, emperyalizme karşı büyük bir zafer kazandı, insanlığı faşizmden kurtardı, ve Alman topraklarının üçte birinde, saldırgan emperyalizmin elinden iktidarı aldı. Bu gerçekleri anlatmak zordur, bunu biliyoruz, ama bundan başka çözüm yolu göremiyoruz. Memleketimizde bu mücadele çok önemli bir rol oynuyor. Son yıllarda sosyalist ülkelerde gerçekleşen gelişme bize büyük yardımlar sağladı. Tabii, bu mücadelede çelişmeler çok oluyor. Çindeki son olaylar, Amerikan saldırısına karşı sosyalist ülkeler arasındaki birliğin bozulması, savaşımızı zorlaştırıyor.

Aydınlar arasında beliren radikal harekete, Marksizme karşı ilgi duyan bütün aydınlara olumlu etkiler yapabilmek için, kendimize tâyin ettiğimiz ilk amaç, nazari çalışmalarımızı kuvvetlendirmek; böylece bu aydınların, komünist partisinin Marksist düşüncede her türlü gelişmeye engel olan, dar görüşlü, dogmacı bir parti olmadığını, bu suçlamaların düşmanlarımızın yaydığı peşin-yargılar olduğunu anlamalarını sağlamaktır. Sözlerime son verirken, kardeş partilerdeki bütün yoldaşlara, Partimizin kanunen tanınması için yürüttüğümüz savaşa sağladıkları desteği, dayanışma hallerine bütün yüreğimle teşekkür etmek isterim.

Sol güçlerin artışını sağlayan bir garanti

Nikos Kaludis

Yunanistanlı gazeteci

Eskiden beri komünist partileri için, reformlar uğruna yürütülen hareket, toplumda devrimci dönüşümler sağlamak üzere yürütülen genel savaşın ayrılmaz bir parçası olarak, dikkatle incelenecek bir sorundur. Ama bugünkü şartlar içinde, bu sorun yeni bir nitelik kazanmaktadır. Komünist

hareketin günlük siyasal ve ideolojik savaşımdan elde ettiği fevkalâde zengin tecrübelerle dayanan Marksist-Leninist düşünce, bu sorunun nazari formülüne yeni unsurlar katmıştır. Özellikle, reformların bugün taşıyacağı nitelik, reformlarla devrim arasındaki ilişki, bu alanda komünistlerin uyguladığı devrimci taktikle sosyal-demokratların reformist hattı arasındaki fark vb. gibi noktalarda beliren gelişmeler, ülkemizi de çok ilgilendiriyor. Başka partiler için olduğu gibi, Yunanistan komünist Partisi için de reformlar uğruna yürütölen, bugünkü durumdan, ilkin, emperyalist-aleyhtarı ve demokratik bir devrime; arkasından da sosyalizme geçiş genel perspektifinin bir parçasını teşkil eden hareket, günün en önemli sorunlarından biridir.

Bu sorunu incelerken de, çok tabii olarak, Yunanistanda bugün varolan iktisadi, siyasi ve toplumsal şartlardan hareket ediyoruz.

Yunanistan, Batı kapitalist ölkeleri kadar gelişmemiş bir kapitalist ölkedir. Yunanistanın başlıca özelliği, iktisadi, siyasi ve askeri bakımdan yabancı, ~ özellikle Amerikalı – emperyalistlere bağımlı oluşudur. Yunan sermaye oligarşisi yabancı emperyalistlerle işbirliği yapıyor. Milli ve yabancı tekellere bağımlılık politikasını ölkemize zorla kabul ettiren, bu oligarşidir. Yunanistanda gerici siyasi güçler kuvvetlidir, siyasi bakımdan az gelişmiş halk kitlelerine büyük etkiler yapar (bu gerçeği küçümsememiz hata olur) ve özellikle orduyu, devlet mekanizmasını, devletle işbirliği yapan bir takım örgütleri elinde tutar. İftira, yalan, polis baskısı metotlarına başvuran gerici güçler, sendikaların, kooperatiflerin, çeşitli teşkilâtların yönetim noktalarına kendi adamlarını yerleştirdi. Bu güçler tecrübelidir, siyasi manevra yürütmesini iyi bilir, ve – çok kısa bir süre müstesna – bu son yıllarda iktidarda kalmayı sağladı. Ölkemizin siyasi hayatında bir özellik daha vardır: işçi sınıfımızda örgütlenmiş, bağımsız reformist hareket bulunmadığı gibi, sosyal-demokrat partilerimiz de yoktur. Bununla beraber, reformist eğilimler ölkemizde oldukça kuvvetlidir. Bu eğilimleri siyasi alanda temsil eden güçler, klasik tipte bir burjuva partisinde toplanmıştır: Merkez Birliği partisi.

Öte yandan, Yunanistanda, eski gelenekleri bulunan güçlü bir işçi hareketimiz vardır. Sendika hareketi bölünmüş olduğu halde, işçi hareketi siyasi alanda birliğini korumuştur. Yıldırma siyasetine, polis baskılarına rağmen, Yunanistan komünist Partisi, kitlelerle bağlarını korumaya, hatta çoğaltmaya muvaffak oluyor. Yıllardır illegal şartlar içinde çalışmak zorunda kaldığı halde, Partimiz legal savaş ve siyasi örgütlenme şekilleri bulabiliyor, kullanabiliyor. Diğer sol güçlerle ittifak kuran Yunanistan Komünist Partisi, özellikle birkaç yıldır, durmadan genişleyen kitle hareketlerinin en önemli etkenlerinden birini teşkil ediyor.

Bu şartlar içinde, Partimiz, bir yandan yabancı emperyalizm, bu emperyalizmle işbirliği yapan yerli oligarşi ile; öte yandan, diğer toplumsal sınıf ve gruplar arasındaki çelişmenin, bugün Yunan toplumunun hayatında başlıca rolü oynadığını belirtmektedir. Bu noktadan hareket eden

reformlarla ilgili bir program tespit ve teklif etti. Hiç şüphesiz, bu program milli demokratik reformlar teklif etmiyordu, ama kısa-vadeli isteklerin ötesine geçerek, yabancı emperyalizme bağımlılığımızın olumsuz sonuçlarını hafifletebilecek, tekellerin gücünü sınırlandırabilecek, milli ekonomimizi geliştirecek, emekçilerin yaşama şartlarını yükseltecek, iktisadi, siyasi ve toplumsal hayatımızın demokratik bir nitelik kazanmasını kolaylaştıracak reformlar istiyordu. Bu reformlar uğruna yürütülen savaşa, emekçilerin kısa-vadeli isteklerini gerçekleştirmek üzere yürütülen eylemleri bir arada ilerletmeye muvaffak olduğumuz nispette, halkın menfaatlerinin savunulmasında, komünizm düşmanlığına karşı, tekel aleyhtarı, emperyalizm aleyhtarı en radikal parolaları benimsemiş olan demokratik güçlerin hareket birliğini sağlamak üzere, yürütülen savaşta çok büyük başarılar elde ettik. Sarayın düzenlediği hükümet darbesine karşı halkımızın gösterdiği büyük direnişle, Partimizin uyguladığı taktik arasında dolaysız, sıkı bağlar vardır. Temmuz 1965'den, aynı yılın Eylül ayına kadar, 70 gün süren bu direniş, komünistlerinin ve bütün sol güçlerin itibarını çok yükseltti, demokratik güçlerin birlikte veya ayrı ayrı yürüttüğü hareketleri çok hızlandırdı. Merkez Birliği Partisi iktidardan uzaklaşmak zorunda kaldıktan sonra, bu partinin sol güçlere özgü bazı parolaları – bu görüşlere gerçekten katılmadığı, ve biraz değişik bir anlam verdiği muhakkak olmakla beraber – benimsemiş görünmesi ile Partimizin uyguladığı taktik arasında da dolaysız bir bağıntı vardır.

Bu son yıllar içinde, Merkez Birliği Partisi ile hareket birliğinde varmaya çalışan Partimiz, Merkez Birliğinin teklif ettiği perspektiflerin halk kitlelerini tatmin etmeyeceğini göz önünde tutarak, halk kitlelerinin yürüttüğü savaşta, hareket birliğinin gerçekleşmesine ve halk isteklerinin sağlanmasına yardım edecek kendi siyasi hattından ayrılmıyacağını ısrarla belirtmektedir. Demokrasi uğruna yürütülen savaşın bugünkü döneminde, bu savaşa yardım eden bazı parolalar ileri sürdükleri, bazı gerçekleri kabul ettikleri halde, Merkez Birliği Partisi yöneticileri, köklü sandıkları, ama – Kennedy'nin «yeni sınırlar» politikası gibi – temelde, tekelci gelişme yolunu sağlama amacını güden neo-kapitalist reformlar teklif ediyorlar. Milletlerarası alanda ise, bu reformlar Yunanistanın NATO'ya karşı yüklendiği sorumluluklardan Amerikan emperyalistleri destekleme politikasından vazgeçmeyi bile teklif etmiyor.

Partimiz, bir yandan, saflarımız dışında savunulan; bütün demokratik güçlerle hareket birliği taktığının E.D.A.'yi «klasik burjuva partisi» haline getirdiğini iddia eden dogmacı, sekte anlayışı reddediyor. Öte yandan da Partimiz, kısa vadeli demokratik amaçlara varmak için, bütün demokratik güçlerin, Merkez Birliği Partisi çerçevesi içinde veya bu partinin yönetimi altında birleşmesini tavsiye eden, sol güçleri bağımsız siyasi hareketten vazgeçmeye davet eden, ama saflarımıza en ufak etkiyi yapamayan revizyonistlerin tekliflerini de kabul etmiyor.

Parti düşmanı grupların savunduğu hatalı görüşlerin gerçek niteliğini

açığa vurduk. Ama şu noktayı da belirtmeliyiz: bugün genellikle doğru bir siyaset izlemekle beraber, Partimiz yine de bazı yetersizliklerden kendini kurtaramıyor. Merkez Birliğinin, ortak bir program temelinde hareket birliği teklifimizi ısrarla reddetmesi, bu partide sık sık beliren komünist düşmanlığı, bazı yoldaşlarımızın maneviyatını bozuyor; yakın amaçlı istekleri uğruna yürütülen savaş, hareket birliğini sistemli bir şekilde geliştirme çabalarını gevşetiyorlar, hattâ bugünkü şartlar içinde, olumlu tedbirlerin ve reformların gerçekleştirebileceğinden şüphe etmeye başlıyorlar. Bazan de, hareket birliğini geliştirmek veya korumak için, bazı yoldaşlar sol güçlerin izlediği politika ve taktikle, Merkez Birliği Partisinin taktik ve politikası arasındaki sınırı siliyorlar.

Yukarıda belirttiğimiz gibi, bugünkü şartlar içinde, reformlar uğruna yürütülen savaş hem keskinleşiyor, hem kuvvetleniyor. Reformlar konusunda «daha geniş kitleler savaşa katıldıkça, reformlar yukarı doğru bir hat izler» diyen Lenin'in bu sözünü kendi durumumuza uygulayabiliyoruz. Yukarıda sözünü ettiğimiz ve bugüne kadar geçer kalan demokratikleşme programlarında, solcu güçlerin teklif ettiği reformlar bu çeşit reformlardır. Ama kitleleri aldatmak için oligarşinin de reform zorunluluğunu ileri sürmesi ihtimali daima vardır. Gerici güçlerin reformları kendi amaçlarını gerçekleştirmek için kullanabileceğini unutmıyalım. 1962 de Karamanlis hükümeti buna teşebbüs etti bile: Halk kitlelerinin savaşarak hükümete zorla kabul ettirdiği köylü emekli maaşları kanununu kendi çıkarları için kullanmaya kalkıştı. Karamanlis hükümetinin bu oyunu başarısızlığa uğradı, çünkü solcu güçler reformlarla ilgili bu sorunda ustalıklı davranmasını bildi, bir kitle hareketi düzenledi, ve hükümetin bu kanuna gerici güçlerin çıkarlarına hizmet edecek bir nitelik verme niyetlerini açığa vurdu. Gerici güçler sözüm ona sanayileşmeyi teşvik edecek bir takım tedbirler de aldı. Ama bunlar sadeve burjuvazinin, oligarşinin ve yabancı tekellerin çıkarlarına hizmet eden tedbirlerdi.

Halk isteklerini sınırlandırmaya, mümkün olduğu zaman reddetmeye çalışan, önemsiz reformlar ancak gerçekleştiren Merkez Birliği hükümetinin iktidarda bulunduğu süre içinde (1963–1965) elde edilen tecrübeleri de göz önünde tutmalıyız. Daha o dönemde Partimiz; hükümeti desteklememizi istemiyen, bütün çabalarımızı onu düşürmek üzere yürütülecek savaşa ayırmamızı tavsiye eden sekte anlayışları kesinlikle reddetti. Ama öte yandan Partimiz, bütün umutlarımızı Merkez Birliği hükümetine bağlamamızı, beklemekle yetinmemizi, bu hükümeti rahat bırakmamızı, ona güçlük çıkartmamamızı, başka bir deyişle kitleleri seferber etmekten, mücadeleye yürütmekten vazgeçmemizi isteyenlerin tavsiyelerini de reddetti.

Temmuz 1965'de Sarayın tertiplelediği hükümet darbesiyle başlayan gerici karşı-saldırı, sol güçlerin teklif ettiği, kitlelerin istediği tedbirler vaktinde alınmadığı için, yürütülebildi. Bununla beraber, ortada inkâr edilmeyecek bir gerçek var: Bugün ülkede hüküm süren gerginlikten doğan bütün güçlüklerle rağmen, halk, Partinin ve bütün sol güçlerin izlediği hareket

hattının doğruluğunu anladı. Bu hat, reformlar konusunda takındığımız tutumu, kullandığımız taktiği kesinlikle belirtmemize imkân verdi. Kanaatımıza göre, istenilen niteliği kazanabilmek için, reformlar halk kitlelerinin yürüttüğü düzenli savaşın sonucu olmalıdır.

Kanaatımıza göre, sorunun bir başka yönü de belirtilmelidir. Partimiz, Şubat 1964'te, demokratik reform programını açıklarken, demokratik güçlerin zaferini sağlayan, 1963'de, Karamanlis dikta rejimini düşürdükten sonra, Merkez Birliği hükümetinin iktidara gelmesini temin eden, 1960-1963 yılları arasında fevkalâde kuvvetlenen halk hareketinin bu gelişmesi ile, ülkede meydana gelen yeni durumu göz önünde tutuyordu. Partinin kanaatına göre bu program Parlâmentodaki bütün demokratik güçlerin desteğinden faydalanan, demokratik bir hükümetin kurulmasını sağlayabilecek şartlar gerçekleştirildikten sonra ancak tatbik edilebilirdi. Ama öte yandan Partimiz, bu reformların bir an önce gerçekleştirilmesi için de savaşa girmeyi zorunlu buldu. Çünkü kanaatına göre, bu reformlar, bu demokratik hükümetin kurulmasını sağlayabilecek bir yoldu. Başka bir deyişle görüşümüze göre, reformlar uğrunda yürütülen savaş, demokratik güçlerin iktidara geçmesini sağlayacak, tekellerin mutlak hâkimiyetini sınırlandıracak önemli bir etkindir; öte yandan, demokratik güçlerin iktidarı eline alması, daha da köklü reformların gerçekten uygulanması uğrunda yürütülen savaşı kolaylaştıracaktı.

Bugünkü şartlar içinde, reformlar uğrunda yürütülen savaş, tekellerin hâkimiyetini gitgide azaltabilir, temelinden sarsabilir. Ama tekellerin iktidarını yıkıp yerine, işçi sınıfının önderliği altında birleşmiş halk güçlerinin iktidarını geçirebilmek için, şart olan devrimci dönüşümlerdir; yani ülkemiz şartları içinde, milli demokratik dönüşümlerdir. Bu noktadan hareket ettiğimiz için de, günlük siyasi ve ideolojik çalışmalarımızda, bu devrimci dönüşümlerin zorunlu ve yakın olduğunu kitlelere anlatmayı çok önemli buluyoruz.

Karşılaştığımız yeni olanaklar, devrimci mücadele sorunlarını büyük bir dikkat ve ustalıkla ele olmamızı; yeni olayların, durumdaki gelişmenin, yeni tecrübelerin nazari incelemesini derinleştirmemizi zorunluluk haline getiriyor. Partinin bütün çalışmaları yüksek bir nitelik taşımalıdır. İşçi sınıfının Marksist-Leninist Partisinin daha mükemmel, daha geniş faaliyet yürütmesi, sol güçlerin ilerleyişini engellemez, aksine, geliştirir ve garanti altına alır. Öte yandan, bugünkü şartlar içinde, en ivedili ödevi teşkil eden, demokrasi uğrunda savaşan bütün demokratik güçlerin siyasi birliğini ve reformlar için yürütülen mücadeleyi amaç güden devrimci taktiği doğru olarak uygulayabilmek için, Parti çalışmalarının daha yüksek bir nitelik kazanması şarttır.

Hareketimiz, içinde geliştiği şartların etkilerini taşıyan oldukça zengin tecrübeler elde etti. Partimiz yirmi yıldan beri kanun dışı tutuluyor. Bu yirmi yıl boyunca karşılaştığımız çok ciddi sorunlar, çok büyük güçlüklerden başka bir de illegal şartların yarattığı zorluklarla başetmek zorunda

kaldık. Bununla beraber, Partimiz, sekter bir hatta taraftar olan yöneticileri uzaklaştırdıktan sonra, Leninist bir politika izlemesini kanuni faaliyet imkânlarından yararlanmasını bildi. Bütün komünistler, bugünkü şartlar içinde, sol güçlerin bir çeşit koalisyonu haline gelen E.D.A. Partisine girdi. Onbeş yıl önce kurulan E.D.A.'nın hareketimize sağladığı yardımlar fevkalâde büyüktür. Bununla beraber, E.D.A., Yunanistan Komünist Partisinden ayrı bir örgüttür. E.D.A.'nın kabul ettiği program, Partimizin ancak asgari siyasi programı ile birleşiyor, iki partinin tüzükleri, kullandıkları taktik arasında büyük farklar vardır. Bu yüzden de Partimiz, bütün kanuni imkânları kullandığı halde, kendi örgütünü korudu, kendi bağımsız faaliyetine son vermedi. Günlük mücadelede ortaya çıkan fevkalâde karmaşık sorunlar karşısında, Partimizin tekrar meşru bir parti haline gelmesi, kanımızca, demokratik sol halk hareketinin gelişmesine büyük yardımlar sağlar. Komünist Partisinin kanuni şartlar içinde çalışabilmesi, E.D.A.'nın yürüttüğü faaliyetin önemini ve etkilerini arttırır. Yunanistan şartları içinde, Komünist Partisinin kanuni bir parti haline gelmesi olanağı, gerçeklere uymayan gelişme şekillerine ve gerici rejime karşı yürütülen genel savaşa doğrudan doğruya bağlıdır. Partimizi kanun dışı ilân eden kanun, vatandaş harbi döneminde çıkarılan olağanüstü hal kanunlarından biridir. Bu bakımdan bu kanun, Anayasaya aykırı, anti-demokratik, bugünün şartlarına uymayan bir kanundur. Komünistlerden başka, geniş kitleler, bütün demokratlar, Yunanistanın demokratik şartlar içinde normal bir hayata dönmesini isteyen bütün vatandaşlar da, Partimizin kanuni bir parti haline gelmesini istiyorlar. Bu gerçeği göz önünde tutan Partimiz, legal şartlara dönmek, bağımsız bir örgüt olarak tanınmak, meşru faaliyet yürütebilmek üzere yürüttüğü savaşı birinci plânda tutmaktadır.

Artsız arasız zenginleşen bir gerçek Marksizm

Erwin Zucker-Schilling

Avusturyalı gazeteci

Gelişmiş kapitalist ülkelerde uzun süredir hüküm süren yüksek konjonktür, işçi sınıfının bilincine hiç şüphesiz bazı etkiler yapmıştır. Yeni sorunlar meydana çıktı. Toplumsal hayatın, olayların yıllar boyunca doğruladığı bir takım gerçekler bugün birçoklarına artık eskimiş, çağımızın zorunluluklarına uymaz görünmektedir. Bununla beraber, bu sonuçlar, durumun dikkatli ve bilimsel incelenmesinden değil, sadece bugünkü süreçlerin bazı

dış görünüşlerinden çıkartılıyor. Kitlelerin toplumsal ve iktisadi hayat şartlarında, büyük değişiklikler meydana geldi. Bilimsel ve teknik devrimler, ücretli sayısını fevkalâde arttırdı, ama kitlelerin yapısında meydana gelen farklar, işçi sayısına nispetle, memur sayısının artması ile dile geldi. Bütün gelişmiş kapitalist ülkelerde olduğu gibi, Avusturyada da memur ve – kalıfye ve kalıfye olmayan – işçi sayısı yetersizdir. Eskisi gibi, sınıf savaşına karşı kapitalistlerin kullanabileceği bir yedek işçi ordusu yoktur. Bugün işçi ve memurların büyük bir kısmında beliren endişe, yoksulluk korkusu değil; kayguları, hayat pahalılığı tehlikesi karşısında eskisine nispetle çok yüksek olan yaşama düzeylerini korumak; işlerini kaybetmemek; tekniklerin hızlı gelişmesiyle durmadan artan ihtiyaçlarını sağlayabilmektir.

Bu şartlar içinde, sözüm ona daha insani bir nitelik kazanan kapitalizm ile gerçekler arasında; yüksek konjonktürün etkisiyle meydana gelen «sermaye-emek ortaklığı» hayalleri ile günden güne şiddetlenen sınıf çatışmaları arasındaki çelişme gittikçe artıyor. Avusturyada, bu çelişme siyasi hayatta büyük değişikliklere yol açtı. Kapitalistlerin partisi, Sosyalist Partisi ile bundan yirmi yıl önce kurduğu ve ülkemizin siyasi hayatına derin etkiler yapan koalisyona son verdi. Bu işi yaparken de, kapitalistlerin partisi, en önemli sorunlara çözüm yolu bulunmadığı için hayal kırıklığına uğrayan kitlelerin hoşnutsuzluğundan faydalanmasını bildi. Öte yandan, Sosyalist Partisinin içinde bile, sınıf mücadelesinden vazgeçen bu partinin izlediği siyaset, büyük bir güvensizliğe yol açtı. Sosyalist çözüm yolları uğruna savaşmayan, sermaye-emek ortaklığını gerçekleştirmeye, statik bir hükümet sistemi devam ettirmeye çalışan partinin bu yanlış politikası, son parlâmento seçimlerinde sosyalistleri ağır bir yenilgiye uğrattınca, parti içinde büyük bir buhran patlak verdi.

Kapitalistlerin partisi ile, memurların ve işçilerin büyük çoğunluğunu temsil eden Sosyalist Parti, iktidarı aralarında bölüştükler için, bu durum uzun süre iki partinin yöneticileri arasında olduğu gibi, çıkarları taban tabana karşıt bulunan bu iki toplumsal grup arasında da, gerçek bir «partnership» (ortaklık) kurulduğu sanısı uyandı. Oysa, Sosyalist partisinin koalisyon çerçevesi içinde izlediği uzlaşma siyaseti, kapitalist ortaklarını kuvvetlendirdi. Bunlar artık sosyalistlere şartlarını dikte edecek veya iktidarı tek başlarına alacak kadar güçlendiklerini anladılar.

Sosyalist partisinin çok geniş kesimlerinde, bu uzlaşma siyasetiyle elde edilen olumsuz sonuçlar hayal kırıklığına yol açtı. Yıllardır beslenen boş hayaller birer birer yok oluyor. Parti içinde çok açık, çok geniş, çok derin bir tartışma başladı. Bugüne kadar Sosyalist Partisinde eşine rastlanmayan bu tartışmada, çok farklı, hatta taban tabana karşıt görüşler açıklanıyor ve savunuluyor. Aşırı sağ kanat, Marksizmden, Marksist amaçlardan, sosyal eleştirmeden kesinlikle ayrılmayı, gelecekle ilgili sosyalist hedeflerden, ve her şeyden önce bu gün için her çeşit sınıf mücadelesinden vazgeçmeyi tavsiye ediyor. Bu sağ kanadın nazariyecilerinden Norbert

Leser, «çok partili bir toplum çerçevesi içinde etkili olabilmek üzere», «demokratik sosyalizmi savunan partilerde hâlâ varolan Marksist bilinç kalıntılarına son verme zorunluluğu»nu ileri sürüyor. Sosyalizmin güdeceği amaçlar, yerine getireceği ödevler, «yapılarında karmaşık kalmış bir topluma (yani kapitalist topluma) sosyal kazançları garanti altına almak»tan başka bir şey olmamalıdır.

Sosyalist Partisini, komünizme şiddetle düşman, sadece komünistlere değil, Amerikanın Vyetnamda giriştiği saldırgan savaşın «hür dünya»nın en hayati çıkarlarını savunan bir savaş olduğunu kabul etmiyenlere bile cephe alan, bir liberal halk partisi haline getirmek istiyorlar. Bu da, kapitalist sistemi haklı göstermeye çabalayan, emperyalizmin en kıyıcı şekillerini bile haklı göstermek, savunmak amacını güden kaba bir komünizm düşmanlığının yeni bir şeklidir.

Şu noktayı da belirtmeliyiz: Sosyalist Partisi içinde, açıkca Marksizm aleyhtarı bir tutum takınmayı reddetmekle beraber, hiç bir noktada komünistlerle anlaşmak istemiyen bir akım vardır. Sosyalist Partisinin bu tutumuna sadece Avusturyada değil, daha başka Batı ülkelerinde rastlanıyor. Elde edilen olumsuz sonuçlara rağmen, bu akım birçok sosyalist partisinin izlediği geleneksel siyasete devam edilmesini istiyor. Bu politika, işçilerin sınıf gücüne başvurulmasına karşıdır, ve neticede, işçilerin diğer demokratik ve ilerici güçlerle birleşme zorunluluğunu da kabul etmiyor. Bu bakımdan bu görüş, sınıf kavramının eskidiğini iddia eden, devletin karmaşık niteliğini savunan, «toplumsal ortaklar»ın sadece parlâmentolarda ve korporasyonlarda, meslek odalarında faaliyet yürütmesini isteyen sağ kanadın görüşüne yaklaşıyor.

Marksizme karşı «plüralizm»i savunan nazariyeci Norbert Leser, bu yolda daha ileri giderek, şu soruyu ortaya atıyor: «Çağdaş demokrasi, siyasi ve siyasileştirilmiş (başka bir deyişle toplumsal hayata bilinçle, aktif olarak katılan) insan kavramına muhtaç mıdır? Genel bir nitelik elde eden bu «siyasileştirme», iş bölümünün ve ayrımlaşma mekanizmasının sona varmasına yol açmıyacak mıdır acaba?». Kısacası, siyasal bilince varmış, siyasi faaliyet yürüten kitlelerle, «toplumsal ortaklık» kavramı, «plüralist» (karmaşık) toplum mekanizma arasında büyük bir bağdaşmazlık vardır.

Sosyalist Partisi Başkanı ve Sosyalist Enternasyonalın Başkanı Pittermann, Avusturya Marksizminin bir özelliğini teşkil eden, nazariye ile pratik, devrimci lâfazanlıkla reformist faaliyetler arasındaki uçurumu kapatmak isteyenlere cephe almakla, bu nazariyeye ve bu lâfazanlığa reformist eylemler, sermaye-emek ortaklığı kavramını katmakla, bu çeşitli unsurları ahenkleştirmeye çalışmakla, Sosyalist Partisini sarsan buhranın asıl nedenini teşkil eden, işçi sınıfını çıkmaza götüren bu uçurumun devamını istemiş oluyor.

Sosyalist Partisine verilecek yeni yönelişle ilgili tartışmalar sırasında, yıllardan beri il defa olarak, sol bir grup ortaya çıktı. Bu grup, Parti yöneticilerinin izlediği oportünist politikayı incelemekte ve yermektedir. Baş-

lıca konularda, bu grubun savunduğu görüşler, komünistlerin görüşleri ile birleşiyor. (Özellikle, kapitalist rejimde barışçı yollarla devrimci dönüşümler gerçekleştirmek, bu rejimi sosyalist rejim haline getirmek, bu amacı göz önünde tutarak, aşama teşkil edecek hedefleri tespit etmek ve gerçekleştirmek zorunluluğunu kabul ediyorlar.) Sosyalist Partisi içinde sağcı revizyonizmi savunan nazariyeciler, kapitalizmin Marks'ın tahminlerine göre gelişmediğini, aksine, Leser'in deyişiyle «içindeki çelişmeleri büyük bir ustalıkla yendiği»ni iddia ediyorlar. Sol kanadın sözcüsü, Josef Hindels ise, kapitalizmin büyük değişikliklere uğradığını, ama içindeki çelişmelerin devam ettiğini belirtiyor. Hindels'in çok doğru olarak dediği gibi: «Objektif çatışma etkenleri çoktur. Eksik olan, propagandamızla işçi sınıfını eğitmek, sosyalist fikirleri bilinçlere ve siyasi hayata sokmaya gayret ederek, işçilerin faaliyetini hızlandırmak üzere, bu objektif çatışma etkenlerini sosyalist amaçlara hizmet etmek üzere, kullanma teşebbüsleridir.»

Başka bir deyişle, işçi sınıfının reformlar uğrunda yürüttüğü savaşın amacı, kapitalizmdeki çelişmeleri hafifletmek, ortadan kaldırmak olamaz. Tersine, bu savaş kapitalizmin toplumsal yapısında gedikler açmalı; bugünkü toplumsal rejimi, sosyalist rejim haline getirmek üzere, kapitalist rejimde yapı değişikliklerine yol açmalıdır.

Bugün gelişmiş kapitalist ülkelerin birkaçında gelişen, işçilerin işletmelerde ve milli ekonomide yönetime katılma hakkını elde etmek amacını güden hareket, bu savaşın bir örneğidir. Tekellerin, kartellerin, veya Avusturyada olduğu gibi, İktisat Odalarının, mutlak bir hâkimiyet kurduğu ülkelerde, başka bir deyişle, «çağdaş sanayi toplumunda», iktisadi yöneten, hiç bir kontrole tabi tutulmayan çevreler, kitleler için fevkalâde önemli kararlar alıyor. Bu kararlar verilirken de bu kitlelerin fikri hiç sorulmuyor. Halk kitlelerini iktisadi yönetimden uzak tutan, kitlelere bu yönetimi kontrol hakkını tanımayan, siyasi kuruluşlar çerçevesi içinde kalan, şekilden öteye gitmeyen bu «demokrasi»nin gerçek niteliğini fark ederek, bu rejime karşı belirli bir tutum takınmak zorunda kalan halk kesimleri günden güne genişliyor.

Bugünkü kapitalist rejimin, içindeki çelişmeleri yendiğini iddia ediyorlar. Oysa bu temel çelişmelerden birinin günden güne daha şiddetle belirdiğini; halk kitlelerinin ise bunu günden güne daha bilinçle farkettiğini görüyoruz. Sosyalist sendika yöneticilerinden başka, katolik klissinin geniş çevreleri ve bazı katolik örgütler de, işçilerin ve memurların yönetime katılma hakkını kabul ediyorlar. Bu tutumları bizi çok sevindiriyor. Ama burada önemli olan, yönetime katılma isteğinin özü ve hedefidir. Mesele, bugün artık tutulmayan «toplumsal ortaklık» kavramına yeni bir şekil vermek değil; tersine, işçilerin bilinçle, aktif bir şekilde, sınıf olarak, iktisadın yönetimine katılma hakkını savunmaktır. İşçi sınıfı için, yönetime katılma hakkının bir tek anlamı olmalıdır: Sermayenin hâkimiyetini sınırlandırmak, özellikle, bugün iktisadi alanda mutlak bir hâkimiyet kuran tekelci sermayenin bu gücünü durdurtmak ve indirmek. Batı Almanya sendika yöne-

ticilerinden Otto Branner bu konuda şu noktayı belirtmektedir: «Belirsiz, eksik bir kavram olan toplumsal ortaklık kavramı, işçilerin yönetime katılma hakkının gerçekleşmesi ile meydana gelecek durumu dile getiremez; üstelik bu kavram bugün genellikle toplumsal imtiyazları gizlemek üzere kullanılıyor.» Yönetime katılma hakkı bugün kesinlikle tanımlanmalıdır. Avusturya Komünist Partisinin XIX-ncu Kongresindeki kararlar, bu isteğin niteliğini belirtmiştir: «İşçilerin yönetime katılma hakkı uğruna yürütülen savaş, sınıf mücadelesinin bir parçasını ve bir şeklini teşkil ediyor. Yönetime katılma hakkı ile toplumsal ortaklık, birbirine taban tabana karşıt iki kavramdır.»

Sınıf iç güdüsü ile bu gerçeği iyi kavrayan işverenler, yönetime katılma hakkı lâfına bile tahammül edemiyorlar.

Bir nokta daha belirtelim: Kapitalist toplumun yapısına, yeni sınıflar arasındaki güçler ilişkisine dokunmayacak olan reformlarla günden güne daha geniş çevreler ilgileniyor. Eski moda reformistlerin iddiasına göre, işçi sınıfı iktisadi ve toplumsal reform programları istemekten vazgeçmelidir, çünkü onlara göre, gıda ve giyim bakımından sınıflar arasında fark kalmamıştır; sosyal politika alanında ise, azami sonuçlar elde edilmiştir. Bu iddialar bize şunu ispatlamaktadır: Bu reformistler de bugün, birçok gelişmiş kapitalist ülkede (hepsinde değil tabii) reformlar uğrunda yürütülen savaşın kapitalist yapının temellerini kısa bir süre içinde sarsabileceğini (sarsabilir, diyorum, muhakkak sarsar, demiyorum) anladılar.

Sol güçlerin sosyalist hareket içinde toplanması ve kuvvetlenmesi meselesi, bu açıdan ele alınmalıdır – yani sırf ekonomik amaçlar güden savaşla siyasi savaş arasında varolan ilişkinin bilinçle anlaşılması meselesinden hareket edilmelidir. Bilinç bu düzeye varınca da sosyalist çözüm yolları ihtiyacı artmaktadır.

Toplumsal ortaklık politikasından, karşıt toplumsal tabakaların mücadelesini parlâmento, hattâ hükümet çerçevesinden dışarı çıkartmayacak kadar dar bir demokrasiden vazgeçmekle, işçi hareketi içinde yeni ilişkiler kurmak, yani komünistlere karşı yeni, olumlu bir tutum takınmak zorunlu hale geliyor. Sosyalist Partisindeki sol güçler bu gerçeği iyi anlıyorlar. Bu sol güçlerin sözcülüğünü edenler, bu gibi görüşleri yazılarında, konuşmalarında savunmaya başlamıştır bile. Bu da ileri atılmış çok önemli bir adım teşkil ediyor. Ama bu unsurların elle tutulur sonuçlar sağlayabilmeleri için, harekete geçmeleri şarttır. Komünistler bu amaçla sosyalistlerle olumlu tartışmalar yürütmek, bugün Sosyalist Partisi içinde gelişen sürece katılmak istiyorlar.

Partimizin içinde de sert tartışmalar yürütülüyor. Avusturya işçi hareketinin son seçimlerde uğradığı yenilginin nedenleri araştırılıyor. Sosyalistlerin uğradığı yenilginin nedenlerini anlamak istiyoruz. Bir seçim bölgesinde tek bir aday gösteren komünistlerin de neden başarısızlığa uğradıklarını araştırıyoruz. Bu durumdan çıkarılacak sonuçlar henüz tesbit edilmemiştir. Ama karşımıza çıkan sorun şudur: Sosyalistlerle münasebet-

lerimizi samimi olarak düzeltmek istiyorsak, iyi niyetimizi ispatlamak, kapitalistlerin ve kapitalizmden yana olan partinin soldınlarını sosyalistlerle beraber püskürtmek, Sosyalist Partisinin politikasından memnun olmayan parti üyelerine ve taraftarlarına olumlu çözüm yolları teklif etmek zorunda olduğumuza Partimiz kanaat getirmiş midir, bu zorunluluğu iyice anlamış mıdır? Başka bir deyişle, bir yandan, işçi hareketinin içindeki bütün akımlar, bütün gruplar arasında birlik ve dayanışma lüzumunu ısrarla belirtirken, öte yandan, Sosyalist Partisinin izlediği, prensipten yoksun, uzlaştırmacı politikayı eleştirirken, bu eleştirmemiz yeteri kadar sıkı, açık ve samimi olmuş mudur? Partimiz, yukarıda belirttiğimiz gibi, Sosyalist Partisinin içinde gelişen süreci vaktinde farketmiş midir? Bu süreci doğru olarak değerlendirebildik mi? Politikamızda bu süreci göz önünde tuttuk mu?

Şimdi de bu tartışmalarda ele alınan iki sorunla ilgili birkaç söz söylemek isterim. Hiç şüphesiz, hakikat tekelimizde değildir. Bunu iddia etmek, prensiplerimizi inkâr etmek olur. *Haklı olduğumuzu ispat etmeliyiz daima.* Kitlelere ettiğimiz sözlerin doğruluğuna herkesten önce biz kanaat getirmeliyiz. Yoksa, susmamız daha doğru olur. Sözümüzün doğru olduğuna kani olmadığımız halde kitlelere seslenirsek, bizim gibi düşünmeyenlerle gerçekten olumlu bir tartışmaya nasıl girişebiliriz? Şimdi de ikinci soruna geçelim: Acaba bütün gerçekleri göz önünde tutuyor muyuz? Sadece söylediklerimizin doğru olduğunu mu düşünüyoruz acaba? Marksizm, özü durmadan zenginleşen bir gerçek olmalıdır. Bu zenginleşmeden faydalanmak istemiyenler hataya düşer. Bu da bir gerçektir.

Ama sosyalizm uğruna savaş yürütme zorunluluğu veya kapitalist sistemin eleştirilmesi gibi temel prensiplerin doğruluğunu münakaşa edemeyiz. Daha mükemmel bir sistemin olabileceği ispat edildiği takdirde buna razı oluruz. Oysa çok geniş çevrelerde beliren Marksizmi daha iyi tanıma, gerçekleri görebilme isteği bize şunu ispatlamaktadır: İşçi sınıfının, bütün ilerici insanlığın yürüttüğü savaşa gerçekçi olanaklar sağlamak, durumu incelemek üzere daha mükemmel bir gerçek, başka bir deyişle, daha mükemmel bir sistem şimdiye kadar bulunmamıştır. Hiç şüphesiz, «Marksizm doğru olduğu için zafere ulaşacaktır» gibi bir iddiada bulunmak, özgürlük kavramını basitleştirmek olur. Bir merkez komitesinin aldığı her karar, komünist bir yöneticinin söylediği her söylev, tamamiyle doğru ve haklı olmalıdır. Bu zorunluluğu göz önünde tutmazsak, Lenin'in ısrarla belirttiği otokritik zorunluluğunu hesaba katmamış oluruz.

Hiç şüphesiz, kullandığımız metotların doğru olup olmadığını büyük bir dikkatle kontrol etmeliyiz, Marksist-Leninist nazariyeyi bugünkü şartlara iyi uygulayıp uygulamadığımızı titizlikle incelemeliyiz. Bu zorunluluğu kimse inkâr etmiyor. Ama kanaatıma göre, komünist partilerinde «yapı değişiklikleri»nin meydana geldiğini söylemek yanlış ve tehlikelidir.

Basın konusunda da bir iki söz söylemek isterim. Evvelâ yoldaş Woog bu sorunu ele aldı. Yoldaş Schleifstein da meseleyi daha geniş tutarak

propaganda ve ajitasyon alanlarına da temas etti. Aynı sorunları ele alon yoldaş Salomaa, kitleleri etkilemek için, bugünkü gerçeklere uymayan, modası geçmiş metotlara başvurduğumuzu çok haklı olarak belirtti. «Kitlelerle teması kurmak ve demokrasi uğrunda savaş yürütmek üzere kullanılacak çağdaş yollar» temasını incelemek üzere, bu konferans gibi; hattâ daha geniş bir toplantı düzenleme zamanı gelmiştir sanıyorum. Radyo, televizyon, resimli gazete ve dergi vb. gibi araçların gelişmesi, demokrasiye yeni bir şekil verdiği gibi, bu araçlar, demokrasinin özüne ve yapısına şimdiden etki yapıyor.

Kitleler olaylardan yeteri kadar haber alamıyor. «Ellenmiş demokrasi» bugün gelişmiş kapitalist ülkelerde siyasi hayata derin etkiler yapan bir etken haline geldi.

Basın konusunda, iki eğilim görülmektedir: Biri, resimli, heyecan verici haberler veren basının sürümünde görülen muazzam artıştır. Ama bu artışa paralel olarak, hiç şüphesiz daha sınırlı ikinci bir eğilim belirmektedir: Halkın bir kesiminde ciddi haberler alma isteği, derinlemesine yapılmış açıklamalara, siyasetin gizli nedenlerinin, birbirine bağlı etkenlerinin incelenmesine karşı duyulan ihtiyaç vb. Burjuva dünyasında da, siyasetle faal olarak ilgilenenler, doğru belgeler, ciddi haberler sağlayan, olayların derin nedenlerini, birbirine etkilerini anlatan bir gazete ihtiyacını duymaktadır. Bazı büyük yayınevleri bu ihtiyacı – kendilerine göre – karşılamaya çalışıyor, ve bu yolda büyük başarı sağlıyor. Batı Almanya'da çıkan *Spiegel* dergisi bu başarının bir örneğidir.

Komünist basın bu eğilimlerden sadece birini göz önünde tutmamalıdır. İkinci eğilim, yani ciddi bir basın, doğru haberler, ulusal ve uluslararası alanlarda, siyasal ve toplumsal hayatta meydana gelen olayların gizli nedenlerini, birbirine bağlılığını belirten ciddi bir eleştirmeye karşı duyulan büyük ihtiyacı da hesaba katmalıdır.

İspanyada yeni işçi hareketi

Santiago Alvarez

İspanya Komünist Partisi Merkez Komitesi
İcra Komitesi Üyesi

Bilindiği gibi, reform konusunda biri devrimci, diğeri reformist iki anlayış vardır.

Devrimci anlayışa göre, reform, nihai bir amaç değildir; toplumsal sistem olarak kapitalizme son verilmesini sağlayacak nitel dönüşümlere var-

mak üzere emekçi kitlelerini ve halkı birleştirerek, hareketini isteklendirerek, bu kitlelerin hayat şartlarını düzeltmek için başvurulacak bir yoldur. Reformist anlayış ise, kapitalist sistemin bazı yönlerini değiştirerek, bu sistemi kuvvetlendirmek, sağlamlaştırmak amacını güden dönüşümleri gerçekleştirmek istiyor. İspanya Komünist Partisi, hiç şüphesiz birinci tipte reformlara taraftardır. Ama çok çeşitli yeni unsurlar taşıyan bugünkü tarihsel dönemde, kapitalizmi ve yeni-kapitalizmi savunmak, kuvvetlendirmek isteyen toplumsal güçlerin gerçekleştirdiği bazı reformlar, tam karşıt bir nitelik kazanıyor, devrimci sürecin gelişimini kolaylaştırıyor. Ama bu durumun meydana gelmesi, güçler dengesinin devrimci sürece elverişli olmasına; devrimci güçlerin, reformlardaki önemli eksiklikleri belirtebilmesine; bu eksiklikleri telâfi edecek devrimci ve demokratik çözüm yolları gösterebilmesine, ve bu çözüm yollarını kabul ettirmek üzere mücadele etmesine bağlıdır.

Reformlar sorununa; tekelci devlet kapitalizmine karşı bugün yürütülen mücadelede bu reformların oynadığı rol sorununa doğru bir çözüm yolu, konkre bir cevap bulabilmek için, devrimci bir anlayıştan hareket ederek, reformların uygulanması için gereken şartları yaratmak zorunludur. Bu şartlar şunlardır: Kitleler bu reformları zorla kabul ettirmeyi istemelidir; bu da komünistlerin ve bütün devrimci güçlerin bu kitleleri yeteri kadar etkileyebilmesine; bu reformları destekleyebilecek, proletaryaya ve bütün halka etki yapabilecek siyasal, dinsel ve ideolojik akımların, komünistlerle oldukça sıkı bir işbirliği yürütmesine bağlıdır. Komünistlerin etkisi tek başına yetersiz kaldığı zaman, bu çeşitli etkiler birleşebilirse, reformlar uğruna yürütülen savaşa emekçiler, sürüklenebilir.

Oysa kitleleri kazanmak, harekete geçirmek için kullanılacak yollardan biri, onları ilgilendirebilecek, seferber edebilecek iktisadi, siyasi ve toplumsal istek ve reformlar teklif etmektir. Bu, fevkalâde önemli bir meseledir.

Her şeyden önce, kitlelerin yürüttüğü hareketin sonucu olarak, Franko rejimi artık askisi gibi baskı ve yıldırma siyasetine başvuramıyor. Halkın savaşıarak sağladığı bir takım demokratik kazançlar şimdiden bir içyapı niteliği elde etti; ve artık sistemin en hayatı içyapılarını tehlikeye düşürdü.

Gelişmiş kapitalist ülkelerden farklı olarak, İspanyada, demokrasi vardır dememize imkân verecek asgarı özgürlüklerden hiçbiri yoktur. Bu da ülkemizin başlıca özelliklerinden birini teşkil ediyor.

Bu özgürlükler bulunmadığı için de, memleketimizde, özellikle işçi hareketinde meydana gelen olaylara büyük bir önem veriyoruz.

Sendika seçimlerinin birinci dönemi şimdi sona erdi. Bu seçimlerde sendika delegeleri ile bugünkü sendikaların («dikey» adını taşıyan sendikaların) işletmelerdeki komiteleri seçildi. Ama bu seçimler, yeni işçi hareketinin temelini teşkil eden birleşmiş işçi komisyonlarının gösterdiği adayların zaferiyle sonuçlandı.

Bu sonuçları değerlendirirken, bu seçimlere işçi sınıfının bilinç düzeyini dile getiren bir ölçü diye bakıyoruz. Bu bakımdan, bu seçimler, yeni işçi hareketi için, siyasi durumun gelişmesi için, Partimiz için, ve neticede demokratik ve devrimci yapı reformları veya dönüşümler uğrunda İspanyada bugün yürütülen ve gelecekte yürütülecek olan savaş için, fevkalâde büyük bir önem taşımaktadır.

Seçimlerde elde edilen zafer, kanaatımıza göre, bir tesadüften ileri gelmediği gibi, sadece bu anda mevcut şartların sonucu da değildir. Bu zafer, memleketimizdeki yeni işçi hareketinin gerçekleştirdiği büyük ilerlemeyi dile getirmektedir. İşçi sınıfına seçimlere katılmasını tavsiye eden Partimiz için, bu katılış işçi sınıfının bugünkü isteklerini gerçekleştirmek, işçi hareketine daha geniş olanaklar sağlamak üzere, yürüttüğü taktiğin bir unsurunu teşkil ediyordu. Partimiz, seçim mücadelesini çeşitli muhalefet güçlerini birleştirecek büyük bir siyasal savaş olarak düzenlemek zorunluluğunu ısrarla belirtti.

Artık mesele, dikey sendikaları içinde savaşma lüzumuna veya lüzumsuzluğuna karar vermek değildi; mesele, bu sendikalara kesin bir darbe indirmek, bu örgütlerin yerine bambaşka bir nitelik taşıyan başka kuruluşlar getirmektir. Mesele, gelecekteki sınıf sendikalarının yaratılabilmesi için kesin bir zafer elde etmek; böylelikle de Franko rejiminin en önemli siyasi yapıtlarından birini kesinlikle yıkmaktır. Bugün artık, bu savaşın zaferle sonuçlandığını söyleyebiliriz.

Muhaceretteki Milli Emek Konfederasyonunun ve İspanyol Sosyalist Partisinin liderlerinin propagandalarına rağmen; işçi komisyonları, dikey sendika temsilcilerinin ve rejim uşaklarının desteğinden faydalanan adayları kesin bir yenilgiye uğrattı.

Madenlerde, demir-çelik, tekstil, inşaat, makine inşaatı, kimya, kitap, gemi inşaatı endüstrilerinde, bankalarda, ulaştırma ve posta-telefon hizmetlerinde, ve bir dereceye kadar demiryollarında, büyük ve kesin zaferler elde edildi.

Bu zafer dikey sendikalara öldürücü bir darbe indirdi. Bu nitel sıçrayış, bağımsız sınıf sendikalizminin yolunu açmıştır. Bu zafer, Franko rejimine büyük bir darbe indirdi. Bu darbe bu rejimin yıkılışını hızlandırabilir.

Daha çok genç kuşakların ve kadınların oyları ile elde edilen bu zafer, devrimci savaş programı ve plâtfomu temelinde, İspanyol işçi hareketinin birliğine yol açmakta; bu birliğin gerçekleştirilmesini sağlayacak bir unsur teşkil etmektedir.

Binlerce devrimci işçinin sendika delegeşi ve işletme komisyonları üyesi olarak seçilmesi, bu işçi komisyonlarını lüzûmsuz hale getirmiyor, aksine, bu örgütlerin eskisinden de lüzumlu olduğunu gösteriyor. Bu örgütleri kuvvetlendirmek ve sağlamlaştırmak, bu anda, işçi sınıfımızın ve ona önderlik eden komünistlerin başlıca ödevlerinden birini teşkil ediyor.

Komünistler, prensip olarak, işçi sınıfının birliğini savunurlar daima. Bunun için de, işçi komisyonlarını ve bu örgütlerin savaş programını, tek

bir sendika merkezi çerçevesi içinde, işçi sınıfının birliğini savunmak isteyen – katolik, sosyalist, anarşist – sendikalist, sendikalist, sol falanjist, küçük-burjuva milliyetçisi vb. – bütün güçler, komünistlerin desteğinden ve birleştirici işbirliğinden faydalanabileceklerini bilmelidir. Aksine, işçi sınıfını bölmeye, işçi komisyonlarının temelini yıkmaya kalkışanlara karşı amansız bir savaş yürüteceğiz. Çünkü partimizin hareket noktası, bütün emekçilerde derin kökler salmış birlik isteğidir.

Bu isteğin kuvvetini göstermek için, şu noktayı belirtelim: sendika seçimlerinde işçi düşmanı, birlik aleyhtarı bütün akımlar, bütün eğilimler yenilgiye uğradı.

Bilindiği gibi, savaşçı, devrimci İspanyol işçi hareketi, doğduğu günden beri devrimci olmayan iki büyük akımına etkisinde kalmıştır. Bu akımlardan biri, İspanyol Sosyalist Partisinin temsil ettiği reformist sosyalist akımdır. İkincisi ise, anarşist bir nitelik taşıyan Milli Emek Konfederasyonunun temsil ettiği anarşist-sendikalist akımdır. 1934 yılından itibaren, yani Astorya'daki maden işçilerinin ayaklanmasından sonra, Partimiz de işçi hareketini kuvvetle etkilemeye başladığı için, yukarıda adı geçen iki akımın etkileri oldukça azaldı. Vatandaş savaşı sona erdiği zaman, bu durumda kesin bir değişiklik meydana gelmemiştir. Ama bugünkü seçimlerde elde edilen sonuçlardan anlaşıldığına göre, işçi sınıfımızı güçsüz düşüren bölünme dönemi sona ermiştir artık; yeni, birlikçi ve devrimci bir yönelim belirtmiştir.

Bu değişikliğe yol açan asıl nedenler açıktır: 1936'dan bu yana İspanya, bir vatandaş savaşı geçirdi; otuz yıldır devam eden diktatorya rejimi ve bu rejime karşı yürütülen mücadele, işçi sınıfına çok büyük tecrübeler kazandırdı.

Bu otuz yıl içinde, Partimizin en büyük başarısı İspanyol işçi hareketine eski gücünü sağlayabilecek, savaşçılığını arttıracak, bölünmesine son verecek yol ve yöntemler araması ve bulmasıdır.

İşçi sınıfının, halkın ileri sürdüğü bütün istekleri – en basitlerinden en yüksekler kadar – savunduk. İşçi hareketlerinde elde edilmiş bütün olumlu tecrübelerden faydalanarak, bunları sistem haline getirmeye, savaş geliştirmek üzere kullanmaya çalıştık. Böylelikle de çok yüksek bir düzeye vardık.

Yeni işçi hareketinin bugünkü başlıca ödevi, elde ettiği başarıları sağlamlaştırmak, birliğini kuvvetlendirmek, bu yolda yeni adımlar atmak üzere hareketine devam etmektir. Başka bir deyişle, işçi sınıfını teşkilâtlandırmak, demokrasi uğruna, iktisadi istekleri uğruna yürüttüğü savaşın düzeyini yükseltmek üzere yeni kesin adımlar atılmalıdır.

Seçimlerden önce Partimizce tespit edilen, sendika delegelerinin, işletme komiteleri üyelerinin, içlerinde çok bilinçli ve ilerici işçiler bulunan yöresel (mahalli), bölgesel hattâ ulusal birliklerdeki üyelerin de oynayabileceği rolle ilgili görüşün haklı olduğu anlaşılmıştır. Bu kuruluşlar da emekçi teşkilâtları haline gelebilir. İşçi komisyonları ile sıkı bağlar kura-

rak, ve bu komisyonların yönetimi altında, bu kuruluşlar bazı toplumsal kesimleri, hattâ belirli bir anda ve elverişli şartlar içinde, İspanyol işçi sınıfının bütününe seferber edecek bir sistem haline getirilebilir.

Seçimlerden hemen sonra, Astoryada maden işçileri greve girdi: Madrit'te, yeni seçilen sendika delegeleri, maden endüstrisi sendikasının eyalet merkezinde büyük bir toplantı düzenlediler. Bu toplantıda, seçimlerin ikinci kısmı; polisin sendika hayatına karışmasına son verecek tedbirlerin alınması ile ilgili dört temel istek ileri sürüldü. İki gün sonra, 17 Ekimde, yine Madrit'te, 50 sendika delegesi hükümete bir açık mektup yazdılar. Bu mektup, eyaletlerdeki sendika temsilcilerinin seçim sistemi değiştirilmediği; son seçimlerde seçilen, ama vekillikleri iptal edilen iki işçi komisyonu sorumlusuna hakları iade edilmediği takdirde, Falanj Hareketi Bakanı Solis'in derhal istifa etmesini istiyordu. Toplantıya katılan delegeler, faşist komandoların saldırısına uğradılar, ama kendilerini cesaretle savundular. Ülkenin başlıca şehirlerinde de, seçimlerden sonra, işçiler, işverenlerin çıkarlarını koruyan toplu sözleşmelerin tekrar gözden geçirilmesini istediler, isteklerini kabul ettirmek üzere çeşitli hareketlere giriştiler. Barselon'da, işçi komisyonlara delegeleri, Üniversitede düzenlenen özgür talebe birliğinin toplantısına katıldılar.

Görüldüğü gibi, işçi sınıfı bugünkü sendika yapılarına karşı, haklarını savunmak ve isteklerini kabul ettirmek üzere giriştiği büyük saldırıyı keskinleştiriyor. Yeni işçi hareketi bundan sonra acaba ne yapacaktır? Kanaatımıza göre, elde ettiği yeni durumu kuvvetlendirmek üzere seçimlerin ikinci ve üçüncü evresinden faydalanmaya bakacaktır. Yöre, eyalet ve bölge kongre ve toplantıları düzenleyerek, bazı hallerde sosyal Juntas (konseyler)lere dayanarak, yeni işçi hareketi demokratik ve milli sendika kongresinin toplanmasını sağlamaya çalışacaktır. Bu kongre de, bağımsız, demokratik, tek bir sendika merkezinin kurulmasına yol açacaktır.

Gerçek bir işçi demokrasisinin en büyük savunucuları komünistlerdir. Bu sıfatla, doğrudan doğruya işletmelerde seçilecek temsilcilerin, buna imkân olmadığı takdirde, yeni seçilen sendika delegelerinin bu kongrelere katılmasını istiyoruz.

İşçiler elde ettikleri kazançlardan faydalanarak, yürüttükleri mücadeleyi keskinleştirmelidir. Bunu günden güne daha bilinçle anlıyorlar. Herşeyden önce yapılacak iş, hükümetin tâyin ettiği yöneticilere karşı, işverenlere ve hükümete bağlı olmayan sınıf sendikalarının kurulmasını sağlamaktır.

Yeni işçi hareketinde çok yaygın bir görüşe göre, sendika reformunun «yükarıdan aşağı» yapılmasına engel olunmalıdır. Yeni sınıf sendikası aşağıdan, tabandan yukarı doğru, yani fabrikalarda, işletmelerde, ve işçilerin isteğine göre kurulmalıdır. Kanaatımıza göre, tıpkı komünistler gibi, bütün devrimci işçilerde emekçiler tarafından seçilmemiş sendika yöneticilerin yetkilerini hiç bir zaman kabul etmiyeceklerdir.

İşçiler, bugün, kendi malları olan, demokratik bir sınıf sendikasının lüzumuna kanaat getirmişlerdir; böyle bir sendikanın kurulması için ge-

reken bütün şartlar olgunlaşmıştır. Bugün 250 peseta'lık asgari ücret uğrunda yürütülen mücadele bile emekçilerin birliğini sağladığına göre, bu demokratik sınıf sendikasının kurulması meselesi, yeni işçi hareketinin en önemli sorunu haline gelmiştir. Grev hakkının kabul edilmesi için yürütülen savaş ise, bu soruna sıkı sıkıya bağlıdır.

Bu son seçimlerde sendika bürokrasisi nasıl davranmıştır? Bu bürokrasiye karşı nasıl bir tutum takınmalıyız? Bu mekanizmanın içinde, işçilerin çıkarlarını ve haklarını savunanlar görülmeye başladı. Falanj Hareketine bağlı bir takım. Polis Bakana ve hükümete sırt çeviriyor. Kanaatımıza göre, korporatif sisteme son verebilmek için, sendika bürokrasisinin, yeni işçi hareketine yardım etmeye hazır bu kesiminin desteğini aramalıyız, ona perspektifler sağlamalıyız.

Kanımızca, çözülmeye başlayan Falanj Hareketi ile hükümet, yeni işçi hareketinin gelişen faaliyetine karşı gelmek üzere, baskı yoluna başvuramaz: Hükümet bu hareketi eski terör metotlarına başvurarak ancak durdurabilir. Oysa buna artık imkân yoktur.

17 Ekimde Madrit maden işçileri sendikasında yeni sendika delegelelerine yapılan provokasyon yolu kullanılabilir. Ama işçi hareketi bu gibi saldırılara boyun eğmez, bunların gerçek maksadını kamu oyuna açıklar, çeşitli kitle hareketlerine (grev de dahil) başvurarak, bu provokasyonları sonuçsuz bırakır.

Hükümetin başvuracağı baskı metotlarına karşı işçi hareketi, emekçiler arasındaki dayanışmayı kuvvetlendirmelidir. Son zamanlarda bu dayanışma İspanyol işçi sınıfının bilincini en mükemmel şekilde dile getirdi. Bu dayanışma bir kat daha kuvvetlendirilmelidir. İşçi sınıfı için dayanışma kutsal bir prensip haline gelmelidir.

Yeni işçi hareketi gizlilik şartlarına dönmiyeceğini; kanuni şartlar içinde faaliyet yürütmeye hakkı olduğunu, bu hakkı elde etmek üzere savaşacağını açıkça bildirecektir, bundan hiç şüphemiz yoktur.

İşçi komisyonları temeline dayanan yeni işçi hareketinin, sendika çerçevesini aşmayan bir çeşit işçi teşkilâtı olduğunu sanmak yanlış olur. İşçi komisyonlarının, işçi sınıfında varolan çeşitli eğilimleri, çeşitli siyasi akımları temsil eden bir çeşit işçi komiteleri olduğunu da sanabiliriz. Oysa, işçi komisyonları bundan çok daha önemli bir şeydir.

Prensip olarak, işçi komisyonları genellikle büyük emekçiler tarafından, demokratik yollarla seçilmektedir. Demek oluyor ki bu komisyonlar, işyerlerinde, fabrikalarda, işletmelerde vb. meydana gelmiş bir işçi demokrasisi şeklindedir. Bu komisyonlar temeline dayanan işçi hareketi, bir sendika hareketi değildir sadece; emekçilerin yürüttüğü siyasi ve sosyal bir harekettir. Bu hareket bir yandan tek bir sınıf sendikası kurmaya çalışıyor, ama öte yandan kendine özgü dinamik gücünün etkisiyle, siyasal ve sosyal ödevler üzerine alıyor. Bugünkü dönemde, yeni işçi hareketi, toplumda siyasal ve toplumsal dönüşümler gerçekleştirmek üzere demokratik

savaş prensiplerini içinde taşıyor. İspanyada yeni bir demokrasinin gelişimi bakımından, bu savaş prensipleri fevkalâde önemli bir rol oynayabilir – bu rolü muhakkak oynayacaktır.

Henüz filizleşen yeni işçi hareketinin bu niteliği, tespit ettiği programlarda, plâtlformlarda dile geliyor. Çünkü bu programlar doğrudan doğruya işçi sınıfını ilgilendiren iktisadi sorunları, istekleri vb. yi ele almakla yetinmiyor; toplantı ve gösteri özgürlüğü, basın özgürlüğü, demokratik bir sendika kurmak üzere yöresel, bölgesel ve ulusal kongreler düzenleme özgürlüğü, bankaların, büyük tekелci işletmelerin millileştirilmesi, toprağı köylülere verecek bir toprak reformu, tarım ürünlerinin alımını ve satışını düzenleyecek demokratik örgütlerin kurulması, öğretimin demokratikleştirilmesi gibi çok önemli demokratik isteklerde de bulunuyor.

Gelişimin mantığı içinde, yeni olanaklar ümid edilebilir; yeni işçi hareketinin elde ettiği başarılar ülkeyi büyük milli greve götürecektir. Bu grev, siyasi bir genel grev şeklini alabilir, yahut da böyle bir grevin sonucu olabilir. Yahut da bir takım eylemler, grevler, savaşlar birleşip genel grev haline gelebilir. Ülkemizde demokrasiyi gerçekleştirmek üzere halkımızın yürüttüğü savaşın bütün perspektifleri tek bir sonuca doğru gidiyor: milli greve. Böylece, demokrasiyi barışçı yollarla gerçekleştirme imkânları gitgide çoğalıyor, oluşan olaylar bunu gösteriyor. Bir kere daha ısrarla belirtelim ki, bu barışçı yol reformist değil, devrimci bir yoldur.

İspanyoda demokrasi kurulduktan sonra, dönem için teklif ettiğimiz perspektifler nelerdir? Kanaatımıza göre, bu demokrasiyi korumak, kuvvetlendirmek istiyorsak, onu geliştirmek zorunda olacağız. Bu ise, kanaatımıza göre, köklü yapı reformlarının gerçekleştirilmesine bağlı olacaktır. Bu reformlarla, bu demokrasi, siyasal ve sosyal bir demokrasi, tekелci devlet kapitalizmi ile sosyalizm arasında bir geçiş rejimi haline gelecektir.

Milli soruna gelince: Partimizin kanaatine göre, elde edilecek siyasal özgürlükler Katalonya'ya, Galiçya'ya, Bask Ülkesine tonılacak milli muhtariyetle tamamlanacaktır. Tekelci oligarşinin merkeziyetçi ve bürokratik rejimi, bu ülke halklarının milli haklarına do büyük zararlar vermiştir. Öte yandan, bir Kurucu Meclis seçilmelidir. Bir Anayasa hazırlanmalıdır.

Partimiz parlâmento rejimi ile beraber, ulusal, bölgesel, yöresel muhtariyetler sistemini tavsiye etmektedir. Fiili olarak içinde çeşitli milletler bulunan İspanya devletinin bu gerçeğı *de jure* de kabul etmesini istiyoruz. Ülkemizdeki çeşitli milletlerin kendi kaderlerini diledikleri gibi tâyin etme hakkına sahip olmasını istiyoruz. Bu hakları tanındığı takdirde ancak, İspanya halklarının birliğı garonti altına girecektir.

Adliye mekanizmasında köklü bir reformun yapılmasını; yargıçların bağımsız olmasını istiyoruz. Çok partili bir sistemden yanayız. Tek Meclisli bir parlâmento, iktisadi ve sosyal bir Merkez Konseyi, ulusal, bölgesel ve yöresel iktisadi plânların hazırlanmasına ve uygulanmasına katılacak Konseyler istiyoruz. Bu Konseylerde toplumumuzun bütün kesimleri temsil

edilecektir. İşçi komisyonlarının delegeleri bu konseylerde çok önemli bir rol oynayacaktır.

İktisadi ve toplumsal düzeyde, en ivedili yapı reformu, lâtifundia'ları ortadan kaldıracak, toprağı köylülere verecek, çeşitli tipte kişisel veya kolektif tarım işletmelerine müsaade edecek bir tarım reformudur.

Bankaların, kredilerin, yeraltı servetlerinin, elektrik enerjisinin, büyük tekellerin millileştirilmesini teklif ediyoruz. Ama küçük sanayiın korunmasından yanayız. Hiç şüphesiz, objektif bir kanun teşkil eden merkezleşme ve toplanma süreci devam edecektir, ama bu süreç kapitalist tekellerin elinde gelişmiyecektir artık. İktisadi alanda, özel sektör ve geniş bir kamu sektörü bulunacaktır.

İspanyol komünistleri ile halkımızın geniş bir kesimi bu sisteme siyasal ve sosyal demokrasi adını vermektedir. Bu sistem belirli bir anda, gelişimine özgü diyalektik kanununa göre, sosyalizme gidecektir.

İspanyanın bugünkü döneminde, milyonlarca vatandaşımız: «Franko'dan sonra ne olacaktır? Nereye gidiyoruz?» diye düşünmektedir şu anda. Bu şartlar içinde, Partimiz yukarıda anlattığımız, konusu İspanyol halkının geniş bir kesimine şimdiden tesir eden reform projelerinin – geniş hatları ile – tespit edilmiş olmasına büyük önem veriyor.

Ama dahası var. Tekellerin gelişmesi karşısında, bu reformların konusunu açıklamakla yetinmedik, daha konke tekliflerde bulunmak, İspanya için bir iktisadi kalkınma ve demokratik gelişme plânının genel hatlarını çizmek ihtiyacını duyduk. Bu genel programın ikinci yarısında, endüstrinin hangi kollarında daha çok çaba sarfedileceğı, bu sanayilerin hangi bölgelerde kurulacağı, altyapıları geliştirmek üzere ne gibi konke tedbirler alınacağı, şu veya bu bölgede ne gibi ürünler yetiştirileceğı, hangi bölgelerde ve ne ölçüde hayvan yetiştirileceğı, sulama sisteminin nasıl kurulacağı, elektriğin nasıl üretileceğı ve kullanılacağı vb. gibi noktalar belirtilebilir. Öte yandan, konke ve mümkün olduğu kadar ayrıntılı demokratik çözüm yollarının tespit edilmesi, kanaatımıza göre, bütün kapitalist ülkelerdeki komünistler için fevkalâde önemli bir sorun teşkil etmektedir.

Neden acaba bu amaçları şimdiden, yani Franko daha iktidarda iken, tespit ediyoruz? Bu sorunun cevabı şudur: İspanyada oluşan devrimci süreç, artık olgunlaşmak üzeredir. Kanaatımıza göre, İspanya Komünist Partisi bir an önce ülkemize, bütün tekerci gelişme şekillerinin yerine geçebilecek, açıklıkla belirtilmiş bir çözüm yolu teklif etmelidir.

Bununla beraber, en önemli sorun, bu amaçları gerçekleştirebilecek bütün toplumsal güçlerin gelişmesine, birleşmesine ve toplanmasına yardım etmektir, bunu biliyoruz. Meydana gelecek cephenin başlıca çekirdeğı, bu kadar umut bağlanan işçi hareketini doğuracak hale gelen işçi sınıfı olacaktır. İşçi sınıfının müttefikleri, köylülerden ve orta tabakalardan sonra, tekellere düşman halk kesimleridir.

Diğer güçlerin, diğer akımların değerini küçümsemiyoruz ama İspanyada, siyasi alanda, bütün bu siyasi güçlerin birleşmesi, ittifak kurması

için, en önemli birlik, katoliklerle komünistler arasında kurulacak birliktir. Bugün İspanyada yeni işçi hareketinin birliği, bu ittifak üzerine kurulmaktadır. Bunu defalarca söyledik. Bu kanaatımız bugün değişmemiştir. Üstelik, yenileştirici, ilerici katolik hareketinde, Klisenin yüksek kademelerin tutumuna rağmen, bugünkü işçi hareketinde, demokrasi uğrunda yürütülen savaşta olduğu kadar, köklü toplumsal dönüşümler gerçekleştirmek, sosyalist perspektifi yakınlaştırmak, yeni bir toplum kurmak için yürütülen savaşta da, başlıca siyasi müttefiğimiz olabilecek bir kesim bulunuyor.

Gençler, çalışan kadınlar, işçi hareketimizin gelişmesinde çok önemli bir rol oynadılar ve oynamaktadırlar. Teknisyenlerin, memurların da, birçok yerde, işçi komisyonları lehine emekçilerle işbirliği yapmış olmaları da, umut verici bir özelliktir. İlk bakışta işçi aristokrasisine mensup sanılabilen banka memurları da, su katılmamış proleterler gibi davranıyorlar. Devlet hizmetlerinde çalışan teknokratların büyük bir kısmı da, çok olumlu bir tutum takınmaktadır. Bu da mücadelemize geniş ufuklar açıyor. İşçi sınıfının yürüttüğü mücadele, muazzam güçleri harekete geçirdi.

İspanyada demokrasi isteği, toplumsal dönüşümler isteği, önüne geçilmez bir kuvvet haline geldi. Bu dönüşümleri zorunluluk haline getiren, objektif gerçeklerdir.

Bu son yıllarda İspanyada büyük değişiklikler meydana geldi. Bir tarım ülkesi olmaktan çıkan memleketimiz, bugün daha çok bir sanayi ülkesi haline geldi. Bu değişikliğin asıl nedeni, köy halkının köylerini terkedip şehirlere göçmesi, veya yabancı ülkelerde çalışmaya gitmesidir. Yoksa, birkaç kolda yükselen sanayileşme düzeyi pek o kadar fark etmemiştir. Asıl gelişme üçüncü sektörde, yani hizmetler alanında önemlidir. Bu gelişmenin nedeni de turizmdir. Genellikle, ülkemizin iktisadi ve toplumsal yapısı pek fazla değişmemiştir. Tarım alanında, topraklarımız ya büyük latifundia'lara, yahut da ufacak parsellere bölünmüştür. Sanayide, tekelci gelişme ve merkezleşmeye rağmen, daha çok orta veya ufak işletmelere rastlanıyor. Dış ticaret yapısı bakımından, memleketimiz az gelişmiş bir ülke sayılabilir. Gelişen tekeller, halkın çok büyük çoğunluğunun çıkarları ve istekleri ile çatışıyor.

Gerek bu gerçekler, gerekse halkımızın devrimci gelenekleri, Komünistlerin işlerini kolaylaştırıyor. Geleceğe güvenle bakabiliyoruz.

Partimiz günden güne kuvvetleniyor. Tavsiye ettiği çözüm yolları günden güne önem kazanıyor. Bu durumu gören tekelci kapitalizmin uşakları, İspanyada büyük bir komünist partisinin kurulacağını bildikleri için, tekelci sistemin çerçevesi içinde, şekilden öteye gitmeyen parlâmenter bir demokrasinin oyunlarına katılmamızı istiyorlar. Demokratik reformlar, devrimci bir demokratik gelişme uğruna mücadele ederek, bu ihtimale karşı savaşıyoruz.

Biz devrimci demokratik yolun zafere ulaşması, tekelci yolun ise yenilgiye uğraması için savaş yürütüyoruz.

İşçi sınıfı mücadelesini bir kat daha şiddetlendirmek zorundadır

George Meyers

Birleşik Amerika Devletleri Komünist Partisi
Merkez Komitesi Üyesi

Bazı genel sorunlara geçmezden önce, Amerikadaki yeni durumla ilgili bazı noktalar belirtmek istiyorum.

Bugün Amerikada barış taraftarları hareketi, Viyetnam saldırgan savaşına karşı büyük bir cesaretle mücadele ediyor, faaliyetini daha etkili bir hale getirmeye çalışıyor. Ülkenin her tarafında, Viyetnam harbine karşı büyük kütle gösterileri düzenleniyor. Johnson, Humphrey, harbi destekleyen bütün politikacılar her yerde barışçı gösteri ve yürüyüşlerle karşılaşılıyor.

Papazlar, üniversite talebeleri, bilim adamları, çeşitli aydınlar harbe karşı cephe alıyor. *Özgürlük uğruna savaşan karaderililer hareketinin* birçok yöneticisi de harbe karşı olduklarını açıkladılar.

Hiç şüphesiz A.F.L. – C.I.O. (Amerikan sendikaları) yöneticileri ve özellikle Loveston'un davranışları, Johnson hükümetinin harp politikasını desteklemekte ve kolaylaştırmaktadır. Ama durumun öbür cephesini de görmeliyiz. İşçiler Viyetnam savaşı için fedakârlıkta bulunmayı reddediyorlar. Sendikalar büyük bir mücadele yürütüyor; artan hayat pahalılığı karşısında ücretlerin arttırılması için çeşitli grevler düzenliyor. Johnson'un azami ücret tutarları yolu ile, ücretlerin artmasına engel olma teşebbüslerine cephe olmayan tek bir sendikacı yoktur. Sendikalar harp politikasının başarıya ulaşacağına inanmıyorlar; sendikalar içinde barış isteyen emekçi gruplar artıyor.

Aşırı sağcı «okbaba»lar tırmanma politikasını desteklediği; hattâ atom silâhlarının kullanmasını istediği halde; Amerikan halkının en etkili çoğunluğu Viyetnam savaşına son verilmesini istiyor. Harris Estitüsünün son günlerde yaptığı «nabız yoklaması»nda elde edilen sonuçlara göre, fikirleri sorulanların % 62'si harbe bir an önce son verilmesini istemiştir.

Johnson, ne pahasına olursa olsun, «nihayi zafere kadar» harbe devam etme kararından dönmiyeceğini söyleyip duruyor, ama halkın desteğini kazanması imkânsızdır. Bütün dünyada, barıştan yana olan güçler, kahraman Viyetnam halkına çok taraflı yardıma katılırsa, Johnson'un bu kararından vazgeçme zorunda bırakabilirler.

Karaderililerin özgürlük uğruna yürüttüğü mücadele, ilk önce lokantalarda ve diğer kamu yerlerinde uygulanan ırk ayırımına karşı karaderili

talebelerin yürüttüğü bir protesto hareketi şeklinde başladı. Ama daha sonra bu hareket siyasi haklar – özellikle oy hakkı – uğruna yürütülen bir mücadele şeklini aldı. Bugün bu hareket iktisadi haklar uğruna savaşıyor; çalışma hakkı, beyazlarla eşit ücret alma hakkı, sağlığa zarar vermiyecek evlerde oturma hakkı, sağlık hizmetlerinden faydalanma hakkı, çeşitli günlük ihtiyaçlarının yerine getirilmesi isteği vb. «Karaderili iktidar» parolası karaderili vatandaşlarımızın haklı gurununu dile getiriyor. Yoksa beyazlardan ayrılma eğilimini destekleyenler azdır.

Karaderili hareketle işçi hareketi arasında şekli bir birlik olmamakla beraber, pratikte bu iki büyük hareket arasında, hareket birliği örnekleri çok görülmektedir. Son yıllarda kurulan siyasi işbirliği devam ediyor. Maraderililerin özgürlük uğruna yürüttüğü hareket, sendikaların düzenlediği bütün kampanyalarda işçi hareketini desteklemektedir. Bugün örneğin güneyde, karaderili işçilerle beyaz işçiler ortak bir savaş yürütüyorlar.

1960 yıllarında başlayan talebe hareketi, ülkenin okul ve üniversitelerinde uygulanan Maccarthy'ci metotlara karşı cephe almış bir «söz özgürlüğü hareketi» idi. Bugün ise talebeler, barış uğruna bütün vatandaşlara eşit haklar tanınması, öğretim sisteminin düzeltilmesi, solcu siyasi örgütlerin kanunen, tanınması için yürütülen savaşa katılıyorlar.

Gus Hall ve daha başka parti yöneticilerini yüzlerce talebe önünde konuşturan Partimiz, orta sınıfları habersiz bırakmak üzere tekellerin çevirdiği entrikaları sonuçsuz bıraktı.

Bugün artık, talebe hareketi Amerikan emperyalizminin Viyetnamda oynadığı rolü çok iyi anlıyor. Bu hareket içinde yeni bir radikalizm, hattâ sosyalizme karşı günden güne artan bir ilgi belirtmektedir. Ama gençlik hareketi, işçi sınıfının bugünkü toplumda oynadığı rolü daha büyük bir bilinçle anlamalıdır. Üstelik, üniversitede okuyan, ve bu harekete etkili bir şekilde katılan işçi çocukları çoktur. Eskiden talebe hareketinde mücadele edip bugün sendikalarda faaliyet yürütenlerin sayısı da yüksektir.

Son yıllarda katolik klisesinin içinde de bazı önemli değişiklikler meydana geldi. Papa Jean XXIII'ün teşebbüslerini destekliyenlerle, eskiden beri izlenen gerici politika taraftarları arasında çok derin anlaşmazlıklar belirdi. Kilisenin çağımızın şartlarına uymasını isteyen klise adamları, katoliklerle Kardinal Spellman veya Kardinal Mc Intire gibi gericiler arasında çatışmalar, tartışmalar başladı.

Sevinçle karşılamamız gereken olaylara şahit oluyoruz: Bugün artık Viyetnam savaşına karşı aktif mücadele yürüten papazların, katoliklerin sayısı artıyor. Oysa eskiden bu unsurlar komünizm aleyhtarlığı adı altına izlenen her çeşit politikayı tamamiyle destekliyorlardı.

Katolik papazlar, rahipler, karaderililere beyazlarla eşit hakların tanınması için yürütülen savaşa katılıyorlar. Açlığa karşı yürütülen mücadeleye aktif bir şekilde katılan papazlar pek çoktur. A.F.L.—C.I.O.'ya bağlı tarım işçileri sendikalarının kurulmasını isteyen Meksikalı tarım emekçilerinin

savaşını, ve daha başka sendika savaşlarını destekleyen papazlar da bulunuyor.

Amerikadaki diğer dinsel teşkilâtlarda da, demokratik savaşlara katılanların sayısı artmaktadır. Amerikan Komünist Partisi Papa Jean XXIII'ün teşebbüsünü destekledi, geçmişteki politikadan vazgeçen papazlarla dostluk kurmak istediğini açıkladı. Amerikadaki katoliklerle Marksistler arasında, anlaşabilecekleri noktaları olduğu gibi anlaşmazlıklarını da inceleyen bir diyalog başladı.

Hiç şüphesiz, Klisenin oynadığı rolü değerlendirirken eskiden vardığımız hükümleri tekrar ele almamız hiç de kolay olmadı. Yoldaş Gus Hall, eskiden dine karşı takındığımız tutumun Marksist değil, «Ingersonist» olduğunu söyledi (Robert Ingerson, dinsel teşkilâtlara düşman küçük bir burjuva propagandacı idi. Ülkenin her tarafında bu konuda konferanslar verirdi).

Katolik üniversitelerde sosyalizme karşı ilgi günden güne artıyor. Marksist bir basımevinin müdürünün belirttiğine göre, en iyi müşterileri bu üniversitelerde okuyan gençlerdir. Pittsburg (Pensylvanya) Benedikten papazları Üniversitesi eski profesörlerinden Herbert Apteker, Komünist Partisine girdi.

Sendika hareketinde mücadele hızlandı ve arttı. Çeşitli «spontane» grevler işçilerin otomatizasyon, çalışma şartlarının şiddetlenmesi karşısında duyduğu endişeleri dile getiriyor. Harple ilgili endüstrilere zarar veren bu grevlerin amacı, hayat pahalılığı karşısında, ücretlerin yüksetilmesini sağlamaktır. İşçiler daha aktif bir sendika mücadelesi yürüttüğü bu sırada çeşitli firmalarla sendikalar arasında akdedilmiş toplu sözleşmelerin süresi sona ermektedir. Kapitalistler bu hareketi engellemeye çalışıyorlar. Başkan Johnson, emekçilerin aleyhine işleyen bugünkü kanunlardan faydalaniyor; Kongreye grev hakkını bir kat daha sınırlandıracak bir «mecburi hakemlik» kanunu kabul ettirmeye çalışıyor. Bazı burjuva nazariyecilerine göre, işçiler bu kanunun hükümlerine boyun eğmeyi reddettikleri takdirde, tehlikeli bir durum meydana gelebilir.

İşçi sınıfının sendika hareketi içinde yürüttüğü mücadelenin ne kadar arttığını gösteren daha birçok örnek verilebilir. Ücretlerin arttırılması için yürütülen mücadele çoğu zaman grevlerle dile getiriliyor. Sendika üye sayısında uzun süre azalma görüldükten sonra, bu gün bu sayı yükselmektedir. Artık bugün sendikalar, otomatizasyon gibi teknolojik devrimin çeşitli sonuçları karşısındaki tutumlarını belirtmek; emekçilerin çalışma hakkını savunmak; normal çalışma şartları sağlamak üzere savaşmak zorundadır. İki partili rejimi şartları içinde bile, emekçilerde gittikçe artan bir siyasi bağımsızlık belirlemektedir.

Millileştirme konusuna gelince; Kashtan yoldaş, Kanada da sanayin millileştirilmesi için yürütülen savaşın karşılaştığı güçlükleri anlattı. Kanaatıma göre, bu konuda Amerikada da aynı meselelerle karşılaşyoruz. Memleketimizde, federal hükümet, endüstrinin bazı kollarına – dolaylı

veya dolaysız şekilde-para yardımıyla bulunuyor. Demiryolları, deniz-yolları, ve daha başka birkaç endüstri alanı, yardımsız yaşayamaz. Bazı tröstler (özellikle harp endüstrisi ile ilgili olanlar)ın başlıca müşterisi Devlettir. Hükümetin teşebbüsü ile girişilen, Devletin mali yardımı ile yürütülen çeşitli bilimsel araştırmalarla elde edilen sonuçlar özel firmalara bildiriliyor. Bu firmalar, bu sonuçları endüstride uyguluyor ve bundan kazanç sağlıyor.

Bu duruma rağmen, emekçiler millileştirilme dâvasını hiç benimsemiyorlar. Bu önemli istekten pratikte vazgeçmek zorunda kalan Komünist Partisi, bu görüşü sadece prensip olarak savunuyor. Bu durumun, kanaatıma göre, nedenleri çeşitlidir:

Millileştirilmiş sektör tecrübesi, bazı olumlu sonuçlar verdiği halde, memleketimizde başarıya ulaşmamıştır. Demiryollarında ve kömür madenlerinde yürütülen grevleri bozmak için, hükümet geçici millileştirmelere karar vermişti. İşçiler tekrar çalışmaya başlasın diye hükümet iktisadın bu kollarında yönetimi elinde aldı, ama bu değişiklik işletmelerde herhangi bir yeniliğe yol açmadı; kârlar yine yığılıp durdu.

Devlet işletmelerinde çalışan emekçilerin grev hakkı bir takım karışık kanunlarla çok sınırlandırılmıştır. Bu şartlar içinde, işletmelerin millileştirilmesi, emekçilerin kanaatına göre daha yüksek ücretler, daha iyi çalışma şartları uğruna yürütülecek mücadele olanaklarını kısmaktadır. Roosevelt'in kurduğu «Tennessee Valley Authority» hiç şüphesiz iktisada çok büyük faydalar sağlamıştır. Ama belediyelerin kontrolü altında bulunan kamu hizmetlerinde, çoğu zaman verim düşüktür, hırsızlık ve rüşvet olayları çoktur.

Birçok Amerikalının kanaatına göre, Avrupa kapitalist ülkelerinde, artık kâr getirmeyen, ama diğer kapitalist işletmelerin işlemesi için gereken endüstri kolları ancak millileştiriliyor.

Amerikan gazetelerinden yabancı ülkelerde yapılan millileştirilmesi yeren, kötü gösteren çeşitli yazılar çıkar. Dergimizde bu konuda yürütülecek mücadelenin işçilere sağlayabileceği faydaları belirten birkaç yazının yayınlanmasını teklif ediyorum.

Amerikada günün önemli sorunlarından biri de, işçi sınıfının bir kesimini kazanmak için ileri sürülen «preletarya aristokrasisi» nazariyesi meselesidir. Bazı sol grupların savunduğu bu görüşler hiç şüphesiz sendika aleyhtarı, işçi sınıfı aleyhtarı bir nitelik taşıyor. Yoldaşlar burada bu meseleyi ele almadılar. Belki de diğer partiler için böyle bir mesele yoktur. Ama varsa, dergimiz bu sorunun çözümüne çalışmalıdır, kanaatime göre. Nihayet dönüşümler meselesi de var. Dönüşümler uğruna yürütülen bir kitle hareketi kapitalizmi bazı şeylere zorlayabiliyor: İlk kapitalistler ileri sürülen istekleri kesinlikle reddediyorlar, sonra emekçileri yatıştırmak için – çoğu zaman geçici tavizlerde bulunuyar.

Büyük kapitalizm, uğradığı yenilgileri belli etmemek için her yola başvuruyor. Bulunduğu tavizleri işçi sınıfına yaptığı «hile» «hediye»ler diye

göstermeye çabılıyor. Bunun da serbest teşebbüs sisteminin bir üstünlüğü olduğunu söylüyor. Ama öte yandan da, emekçilerin elde ettiği hakları geri almak üzere çeşitli tedbirlere başvuruyor.

Amerika Birleşik Devletleri Komünist Partisi, halkımızın iktisadi dönüşümlerin gerçekleştirilmesi, demokratik hakların genişletilmesi için yürüttüğü büyük savaşı bütün kuvveti ile destekliyor. Kanaatımıza göre, bu savaş kısmî dönüşümler amaç edindiği zaman bile, köklü başkalaşmalar uğruna yürütülecek bir mücadeleye yol açıyor ve emekçilerdeki mücadele yeteneklerini geliştiriyor. Bu savaş yürüten emekçilerin büyük bir kesimi isteklerini tam anlamıyla sağlayabilecek sosyalist tedbirlerin lüzumunu anlıyor. Dönüşümler uğruna yürütülen kitle hareketi, memleketimizde sosyalizm uğruna yürütülecek savaşta Amerika işçi sınıfının ve diğer demokratik güçlerin birliğini sağlayacak bir etkidir.

Sözlerime son verirken, bir nokta daha belirtmek isterim. Bu konferans, günün ihtiyaçlarını ve sorunlarını dile getirmektedir. Tartışmalarımız da barış ve sosyalizm uğruna yürüttüğümüz ortak savaşa büyük faydalar sağlamıştır.

Demokrasi tehlikede

(Batı Almanya'dan mektup)

Geçen yılın Kasım ayında Federal Almanya'nın en büyük iki partisi, yani Hristiyan Demokrat Birliği (HDB) ile Alman Sosyaldemokrat Partisi (ASP) beraberce kurdukları «büyük koalisyon» hükümetinde birleştiler.

Alman Sosyaldemokrat Partisi bu hükümete katılmakla, daha 1933 yılında nazi partisine girmiş ve sonra da Ribentrop'un Bakanlığında yardımcılık ödevi almış bulunan bir adamın, yani Kiesinger'in Federal Hükümet Başkanlığına seçilmesi olanağını hazırlamış oldu. Sosyaldemokratların bu hükümete katılması, Franz Josef Ştraus'un da tekrar kadroya alınmasını sağladı ve böylelikle, anti-demokratik eylemleri ve saldırgan amaçlarıyla ün salmış olan bu politikacının bastığı tabanın sağlamlaşmasına yol açtı.

Hristiyan Demokrat Birliği'nin hükümet politikasının iflâsı görünen bir şeydi. Sosyaldemokrat Partisi, kumanda mevzilerinden Hristiyan Demokrat Birliğini pekâlâ itebilirdi. Ne var ki, politik değişikliklere yol açabilecek olan bu fırsat kaçırıldı.

Sosyaldemokrat Partisi yöneticileri hükümete katılma kararını alır ve uygularken, kendi teşkilât kademeleri ve sıra üyeleri arasından, hem de görülmemiş ölçüde kabaran protesto dalgasını umursamadılar. Kamuoyunun, özellikle genç sosyaldemokratların birbirini izliyen birçok gösterilerinin yanı sıra, Federal Almanya'nın son derece önemli eyaleti olan Kuzey Ren-Vestfalya'da sosyaldemokrat parlâmento üyelerinin burada da plânlaştırılmış bulunan «geniş koalisyon»un gerçekleştirilmesine engel olmaları ve ancak liberaller – Hür Demokrat Parti(*) (HDP) ile işbirliği sağlama-ları olayı merkezin kararına karşı protestoların ne denli kuvvetli olduğunu göstermektedir.

Kurulan yeni hükümetin daha ilk resmi beyanları, bu hükümetin izliye-ceği politikanın ne olacağını ve ne tehlikeler gizlediğini peşinen belirtenlerin endişelerini haklı çıkardı. Netekim, Bon yöneticileri yeniden silâhlanmayı hızlandırma politikasının devam etmesini istiyorlar. Bu politika, Federal Almanyaya atom silâhında söz sahibi olanlara katılma hakkının

verilmesi isteğiyle ve mevcut sınırları düzeltme yeltenişiyile sıkı sıkıya bağlıdır. Bu konuda ısrarla istenen şey, Bon hükümetinin bu saçma iddiasının bütün Almanya adına ileri sürülmesi ve HDB ile ASP tarafından hükümet düzeyinde savunulmasıdır.

İç politikaya gelince, bu «geniş koalisyon»un partileri, parlâmentoda lüzumlu $\frac{2}{3}$ çoğunluğa sahip olduklarına güvenerek «olağanüstü durum» kanunlarını geçirmeyi tasarlıyorlar. Ve bu gerçek-dışı büyük devlet politikasını uygulama masraflarını da emekçi halkın sırtına yüklemek istiyorlar.

Bütün bunlar, sosyalist ülkeler topluluğunun gücü gibi bir gerçeği gözönünde tutmak istemiyen, Demokratik Alman Cumhuriyetinin varlığını tanımayan, barış içinde yanyana yaşama gereğine ve Avrupa güvenliğini sağlama çabalarına sırt çeviren bir yıkım politikasına devam anlamına gelir.

Nato Genelkurmaylığının «Faleks-66» manevraları dolayısıyla, Hristiyan Demokratlar ile Sosyaldemokratların kendi parlâmento üyelerini «olağanüstü durum» denemelerine beraberce sevketmeleri, zaten Bon'da bir «büyük hükümet koalisyonu» kurma yolundan yüründüğünü açıkça göstermişti. Bundestag partilerinin elebaşları bu manevraların yapıldığı 1966 Ekimi sonunda başbaşa ve sıkı-fıkı olabilecekleri bir toplanma olanağı bulmuşlardı. Onların bu fırsatla başbaşa vermeleri, menfur bir hâtırayı, yani Hitler'in «Führer sığınağı»ndaki son günleri ölümcül bir sahne halinde tekrar canlandırdı. Böylece, faşizmin ezilmesinden 21 yıl sonra, Bon kabinesi üyeleri ile HDB, ASP ve HDP parlâmentocuları başbaşa verdikleri o hükümet sığınağından bir hafta boyunca çıkmadılar.

Çözümleyici saydıkları ne gibi gerekçeler ileri sürmüş olurlarsa olsunlar, uygulamasını son derece gizli tuttıkları «Faleks-66» manevralarının sonuçları endişe vericidir. Bu atom savaşı manevraları çerçevesi içinde, «olağanüstü parlâmento» ve «olağanüstü kabine»ye dahil kişiler ilk defa olarak «olağanüstü» görevlerini yerine getirdiler. Hattâ «harp tehdidi altında bir durum» hipotezine dayanarak bir «olağanüstü yasama organı»nın çalışma provasını da yaptılar. Bu «yasama organı» öyle bir şeydir ki, parlâmento tarafından henüz kabul edilmediği şöyle dursun, gözden geçirilmiş veya görüşülmüş bile değildir.

«Faleks-66» atom savaşı manevraları sırasında uygulanan «olağanüstü durum» kanunları, temel demokratik hakların – daha barış zamanında iken – kısıtlanmasını öngörmektedir. Savaş kanunlarını tamamen yürürlüğe koymak için, «bizi dış tehlike tehdit ediyor» bahanesini ileri sürmeyi yeter görmektedirler. Böylece, iktidar, «olağanüstü durum» kanunlarını uygulayan ve seçilmiş 31 milletvekilinden kurulan ölümcül «olağanüstü parlâmento»ya devredilmekte, söz ve basın özgürlüğü sınırlanmakta, işçiler zorunlu çalışmaya tabi tutulmakta, işyeri ve oturma adresi değiştirmek yasaklanmaktadır.

Ne var ki, gizli hükümet sığınağından atom darbeleri indirilmesi talimatı verildiği, kaçan ve göçen yığınlar tarafından tıkanan stratejik yolların

«alev makineleriyle temizlendiği» ve «işçiler arasında başgösteren kargaşalıklar»ın bastırıldığı o günlerde, Federal Alman Cumhuriyetinin demokratik güçleri «demokrasi tehlikede» şiarı altındaki kongreye hazırlanıyorlardı.

Netekim, Mayn Frankfurt'unda yapılan bu kongreye, salonları hınca-hınç dolduran sekiz bin kişi katıldı. Burada, «olağanüstü durum» kanunlarını protesto edenler kamuoyu önünde görüşlerini açıkladılar. Daha sonra, ülkenin dört yanından gelenlerle 24 bin kişinin katıldığı protesto mitinginde söz alanlar Anayasanın aktif şekilde savunulacağını belirttiler.

«Demokrasi tehlikede» şiarı altındaki bu Frankfurt kongresinin yapılmasına öncayak olan Komite'yi («Kuratorium») bağımsızlar kurmuşlardır. Bu Komite'de ve girişilen aksiyonda başı çeken sendika önderleri, dünya ölçüsünde isim yapmış H. Böll, Ensensberger, Kestner, Valser gibi yazar ve profesörlerle, aynı zamanda kilise temsilcileriyle, gençlik örgütleri yöneticileriyle sıkı bir işbirliği yaptılar. Nobel Armağanı kazanmış olan Prof. Maks Born, yaptığı selâmlama konuşmasında, bu kongrenin, sendika hareketi ile ilim adamları arasında politik sorunlar üstüne eylem birliğine örnek olduğunu ve bu her iki kuvvetin toplumsal çıkarları kişisel kaygıların üstünde tuttuklarını gösterdiğini belirtti. Ve sanayi işçileri ile kafa işçilerinin, bundan böyle de, barışa ve özgürlüklere kasteden her tedbire karşı beraberce direnmeleri gerektiğini söyledi. En büyük Batı Alman sendikası olan Metal İşçileri Birliği'nin Başkanı Oto Brener de şunları belirtti: «Olağanüstü durum kanunları yüzünden demokrasiyi tehdit eden tehlikeyi açıklama hizmetindeki bu kongre, aynı zamanda bu kanunlara karşı direnme yolunda ilim ve din adamları ile sendikaların bir cephe birliği kurduklarının etkili ve önemli bir gösteresidir.»

Alman Sendikalar Birliği (ASB) yönetiminin kenarda kalmayı tercih etmiş olmasına rağmen, çeşitli işkollarından altı sendika, yani Metal İşçileri Sendikası'ndan başka, Kimya-İş, Deri-İş, Basın-İş Sendikaları, ağaç sanayii işçileri, ticaret ağı işçileri ve memurları bu harekete katıldılar ve kongreyi desteklediler. Böylesine önemli sendikaların bu harekete katılmaları, daha önceki kongrelerinde alınan kararlarla izah edilebilir. Nete-kim, Alman Sendikalar Birliği'nin geçen ilkbaharda yapılan VII. Kongresi parlâmento üyelerine şu çağırışı yöneltmişti: «Olağanüstü parlâmento dedikleri yasa şeklinin ve zorunlu çalışma kanunlarının yardımıyla temel hakları kısıtlama amacını güden bütün yeni yeltenişlere karşı diren-mek üzere sendikalarla, ilim adamlarıyla ve diğer demokratik güçlerle elele veriniz!»

Sendikalar büyük bir tehlike altındadır. Sendika önderlerinin işaret ettikleri gibi, tehlike, işçilerin birleşmelerinin ve serbestçe toplu sözleş-meler yapmalarının yasaklanmak ve önlenmek istenmesindedir.

Demokrasiyi kurtarma hareketi ve bu yoldaki çağrılar birçok işletme tarafından olumlu yankılarla karşılandı. Manhaym, Köln, Essen, Münih

gibi sanayi merkezlerinden nice işletmelerin kolektifleri «demokrasi tehlikede» kongresine güvenilir temsilcilerini gönderdiler. Büyük otomobil fabrikalarından ve Ruhr bölgesi maden işletmelerinden, emekçilerin demokrasiyi savunma iradelerini belirten yüzlerce selmâlama telgrafı alındı.

Kongre'nin kapanışından sonra yapılan yürüyüş ve mitingte, Metal İşçileri Sendikası Yönetim Kurulu üyelerinden Georg Benz, olağanüstü durumu dayatma plânlarının sosyal gizli sebeplerini işçi sınıfı açısından şöyle tahlil etti:

1. Ekonomik egemenlik gittikçe küçülen bir grupun elinde toplanmakta, bu grupun parlâmentoda ve bakanlıklar bürokrasisi üzerinde politik etkisi hızla büyümektedir.

2. Militarizmin ekonomik ve politik hayat üzerindeki etkisi, Federal Almanyanın götüğü bütçe ve ekonomi politikasındaki belirleyici rolü gittikçe artmaktadır.

3. Gelişen ve kapsamı gittikçe genişliyen politik kontrol ve politik adli sistem, nazariyelere rasgele bağlı olmıyan yurttaşların atılım ve girişimlerini boğacak bir tehlike teşkil etmektedir.

4. Şpringer Konzern'i başta olmak üzere, modern endüstriciliğin kamuoyundaki bilinçlenmeye kendine göre şekil vermek için gittikçe daha etkili olarak uyguladığı soysuzlaştırma ve aldatmaca çabaları demokrasiyi boğacak bir tehlike halini almaktadır.

Kamuoyunu tekrar uyaran Benz, toplumumuzun varlık ve güvenliğinin, silâhlanmaya hız vermekle değil, olağanüstü durum kanunları çıkarmak ve başka türlü düşünenleri aforoz etmekle de değil, ancak insanca yaşamaya gerçekten elverişli bir ekonomik ve sosyal düzen kurulması, bütün yurttaşların her hususta serbest ve engelsiz bilgi edinmesinin sağlanması, onlara mutlak surette eşit öğrenim olanakları verilmesi ve otoriter egemenliğin bütün şekillerinin ortadan kaldırılması yoluyla garanti altına alınabileceğini nihayet kavramamız gereğine işaret etti.

Frankfurt kongresine büyük sendika birliklerinin katılması ve böylesine yapıcı sonuçlar alınması büyük bir değer taşır. Hele Sosyaldemokrat Partisi'nin Başkan Yardımcısı Herbert Vener gibi önder geçinen politikacıların bu kongreye sırt çevirdikleri, Hristiyan Demokrat Birliği'nin politikasını «benimseme» yolundan yürümeğe devam ettikleri ve «Faleks-66» manevraları sırasında «olağanüstü yasama meclisi»ni desteklemeğe başladıkları gözönünde tutulursa, kongrenin ve alınan sonuçların değeri daha da artar. Bundan ötürü, Sosyaldemokrat Partisine mensup birçok politikacının, bu parti elebaşılarının gafletine kapılmadan kongreye katılmış olmalarını selâmlamak da yerinde bir hareket olur.

1966 Kasımı sonunda, Bon'da «büyük koalisyon» kurma görüşmelerinin sonuçlanmak üzere olduğu günlerde, «demokrasi tehlikede» şiarı altındaki kongrenin yönetim komitesi de oturumlar yapıyordu.

Komite şunları bildirdi:

Federal Hükümet Başkanı Kissinger'in ilân ettiği programın «büyük koalisyon» yardımıyla gerçekleştirilmesi, parlâmento çoğunluğunun desteği sağlanmış almasına rağmen, demokratik bir kanuniyet niteliği taşıyor. Sosyal Demokrat Partisi bu hükümete girmekle, güdülen politikanın iflâsını maskeleyemeye yardım ediyor. Durum odur ki, tam iflâs ilân edilmiş olsa da, iflâs etmiş politikadan sorumlu olan güçler yine destek görüyorlar. Ortada, Erhart hükümetinin açıkladığı «şekillenmiş toplum» düşüncesinin «büyük koalisyon» perdesi altında uygulanması ve yeni Federal Hükümet tarafından «olağanüstü durum» kanunlarının kabul edilmesiyle de Anayasanın hükümsüz bir kâğıt parçasına döndürülmesi tehlikesi vardır.

Bu gidişe, ancak, Hristiyan Demokrat Birliği ile Hristiyan Sosyal Birliği'nin güttükleri çıkmaz sokak politikasının altına kalın bir çizgi çizen demokratik alternatifin yardımıyla karşı koyabiliriz.

Komite şu istemleri ileri sürdü:

Olağanüstü durum kanunlarının, ana kanunu değiştirmek suretiyle legalize edilmesi yerine, kesinlikle reddedilmesi;

Federal Almanya'nın atom silâhında söz sahipleri arasına katılmaktan ve Avrupada sınırları değiştirme isteğinden vazgeçmesi temeline dayanmak üzere Doğu-Batı yaklaşmasına elverişli bir dış politika izlemesi ve böylelikle Avrupada barışın sağlanmasına ve Federal Almanya'nın barış dâvasına daimi yardımda bulunan bir ülke olarak tanınmasına yol açılması;

Askerî masraflar bütçesinde kesin bir azaltma yapılarak devlet maliyesinin istikrara kavuşturulması;

İşgücünü tam ve sürekli olarak angaje edecek, işçilerin, emekçilerin ve memurların sosyal kazanımlarını garantileyecek bir ekonomi politikası uygulanması;

Ana kanunun, demokratik, sosyal bir hukuk devleti Anayasası olarak hayata geçirilmesi ve Federal Cumhuriyetin ancak bu suretle kendi iç hürriyetini elde edebileceğinin, dünya önünde tarihî sorumluluğuna lâyık bir düzeye çıkabileceğinin kabul edilmesi...

«Demokrasi tehlikede» komitesi bu bildiri ve istemleriyle birlikte, bütün demokratik güçleri, «olağanüstü durum» kanunlarına karşı protestolarını aktif ve sitemli olarak belirtmeye çağırdı.

Şüphesiz ki, bu yeni hareket, bilginler, kilise temsilcileri, kültür faaliyetçileri ve sendikalar arasındaki bu politik işbirliği, gerek Federal hükümetin, gerekse parlâmentonun görmezlikten gelemeyecekleri önemli bir politik etkidir. Yarınları öngören bu demokratik hareket ciddiyetle hesaba katılmalıdır.

M. KAPLUK

Amerikan saldırısına karşı mücadelede komünistlerin birliği

(Komünist ve işçi partilerinin görüşlerinden özetler)

Viyetnam halkının emperyalist saldırısına karşı yürüttüğü kurtuluş savaşının önemi artık Güney-Doğu Asya çerçevesinden çoktan çıkmış bulunuyor. Bu savaş, milletlerarası alanda, kapitalist dünya ile sosyalist dünya arasındaki mücadelenin bileşik ve gergin karakterini yansıtıyor. Ve gemi azaıya alan emperyalist çevrelerin saldırganlık plânlarını suya düşürmek için bütün devrimci ve barışsever güçlerin sımsıkı birleşmeleri ve daha aktif davranmaları gereğini en göze çarpar şekilde belirtiyor.

Bu ödevi yerine getirme durumundaki güçlerin öncüsü dünya komünistleridir. Güney Viyetnam halkına ve Viyetnam Demokratik Cumhuriyetine Amerikan saldırısının daha başlangıcından itibaren, dünya komünist ve işçi partileri, Viyetnam halkını yürüttüğü özgürlük ve bağımsızlık savaşında etkin biçimde desteklemek için sosyalist ülkelerle yeryüzünün bütün devrimci ve barışsever güçlerinin eylem birliğinin gerekli olduğunu düşünmüşlerdir ve düşünmektedirler.

Bütün ülkeler komünistlerinin saflarını sıklaştırmalarını isteyen çağrı, *Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin XXIII. Kongresinde en gür sesini buldu*. Öteki kardeş partiler de, Amerikan saldırganlığını geriletmek için her şeyden evvel sosyalist ülkelerin birliğini kuvvetlendirme yönünde ısrarlı adımlar attılar.

Viyetnam'da şimdi olup bitenler, dünya komünist ve işçi hareketinin birliğini pekleştirme, kahraman Viyetnam halkına yardımda sosyalist ülkeler topluluğunun elbirliğini kuvvetlendirme gereği sorununu yeni bir kuvvetle ortaya koymaktadır. Bu zorunluğu kavrayış ve anlayış, köklü bir proleter enternasyonalizmi ve barışın kaderinden sorumluluk duygusu Bulgaristan Komünist Partisi'nin ve Macar Sosyalist İşçi Partisi'nin yakın geçmişte yapılmış olan kongrelerinde komünistler tarafından yeniden ve açıklıkla belirtildi.

BKP-nin IX. Kongresinde Merkez Komitesi'nin faaliyet raporunu okuyan Birinci Sekreter Todor Jivkof şöyle dedi: «Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle beraber ve dünyanın bütün barışsever kuvvetleriyle birlikte Bulgaristan Komünist Partisi, Bulgaristan halkı ve onun hükümeti, Kuzey ve Güney Vyetnam halkı ile candan dayanışmalarını ifade ederler. Biz, Vyetnam halkına, yabancı işgalcilerin tamamen hezimete uğratılması için, şimdiye kadar olduğu gibi, bundan böyle de politik, ekonomik, moral ve askerî yardımda bulunmaya devam edeceğiz.»

Macaristan Sosyalist İşçi Partisi'nin IX. Kongresinde Merkez Komitesi'nin faaliyet raporunu sunan Birinci Sekreter Yanoş Kadar şunları belirtti: «Biz her şeyden önce Vyetnam halkına yardım sorununda ve genellikle de ortak düşmanımız emperyalizme karşı mücadelede eylem birliğine ulaşmak istiyoruz... Çin yöneticileri karşı gelseler bile, kanaatimizce, Vyetnamda elbirliği ile yardımı örgütlemek, sosyalist memleketler olarak uyumlu bir faaliyet göstermek, Amerikan saldırganlığına karşıkoymada eylem birliği sağlamak söz götürmez bir zarurettir.»

Aynı kongrede, SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri L. Brejnef, Sovyet komünistleri ve Sovyet halkı tarafından dünya devrimci güçlerinin birliği uğrunda gösterilen kaygıların ve proleter enternasyonalizminin açık bir ifadesi olan konuşmasında şunları söyledi: «Avrupa halklarının güvenliğini tehdit eden Batı Alman intikamcılarının caniyane plânlarına; kendi toprağında sosyalizmi kurmak isteyen kahraman Küba halkına emperyalistlerin engel olma denemelerine; Asya, Afrika ve Lâtin Amerikanın birçok ülkelerinde hürriyet ve bağımsızlıklara kasteden darbelere ve özellikle Birleşik Amerika emperyalizminin Vyetnamda giriştiği barbarlık harbine ancak anti-emperyalist cephenin birleşik güçleriyle karşıkonabilir ve karşıkonmalıdır. Bu güçlerin özü de sosyalist devletler topluluğu ve milletlerarası komünistler ordusudur.»

Bulgar komünistlerinin kongresinde yaptığı konuşmada Romanya Komünist Partisi Genel Sekreteri N. Çavuşevsku şunları belirtti: «Komünist ve işçi partileri temsilcilerinin 1960 danışma toplantısının Bildiri'sinde işaret edildiği gibi, milletlerarası komünist hareketinde birliği durmadan kuvvetlendirme düşünce ve çabası her Marksçı-Leninci partinin enternasyonal yüksek ödevidir.»

Çekoslovakya Komünist Partisi temsilcisi A. Dubçek yoldaş, Bulgaristan Komünist Partisi'nin IX. Kongresindeki konuşmasında özetle şunları söyledi: «Bizim görüşümüz odur ki, Birleşik Amerikanın Vyetnam'da saldırılarını genişlettiği, dünyanın diğer bölgelerinde de gerginliği arttırdığı günümüzde, sosyalist ülkeler ile bütün dünya barışsever ve anti-emperyalist kuvvetleri arasında birlik ve eylem beraberliği sağlanması için her komünist partisi elinden geleni yapmalıdır.»

Aynı kongrede, Polonya Birleşik İşçi Partisi temsilcisi R. Steşeletski yoldaş da bu ruhta bir konuşma yaparak şöyle dedi: «Milletlerarası komünist hareketinde birliği canlandırma, sosyalist memleketler arasında müşterek

hareket ve bağımsızlığı uğrunda savaşan Viyetnam halkına yardım sorunları günün ertelenmez problemi olmakta devam etmektedir.»

Dünya komünist ve işçi partileri, bugün emperyalizmin Viyetnam'da yürüttüğü barbarlık harbinin gizlediği tehlike karşısında eylem beraberliği konusundaki tutumu ilerilik ve devrim ideallerine sadakatin belileyici ölçüleri saymaktadırlar. Komünist ve işçi partileri bu konuda parçalayıcı hareketleri kesinlikle suçlamakta, bu meselenin çözümü yolunda girişim noksanlığını, tarafsızlığı ve elbirliği etmekten kaçınmayı komünist adı ve niteliği ile bağdaşmaz bulmaktadırlar. Bu cümleden olarak, Moğolistan Halkçı-Devrim Partisi temsilcisi S. Luvsan yoldaş, Bulgaristan Komünist Partisi'nin IX. Kongresinde yaptığı konuşmada şunları belirtti: «Zamanımız koşulları içinde, yani eski dünyanın bütün kuvvetlerinin seferber olduğu günümüzde, bütün sosyalist ülkelerin ve komünist partilerinin elbirliği ile hareket etmelerini sağlama sorunu, emperyalizme, sömürgeciliğe ve yeni-sömürgeciliğe karşı mücadelede birinci plânda gelen bir önem kazanmaktadır.»

Alman Sosyalist Birlik Partisi MK. Birinci Sekreteri V. Ulbriht, 1966 Kasımında Demokratik Alman Cumhuriyeti Halle ilinin parti aktifi önünde yaptığı konuşmada bu konuyla ilgili olarak şöyle dedi: «Tecrübe göstermiştir ki, sosyalizm güçleri her neredede birliği koruyabilmiş ve takviye edebilmişlerse, orada emperyalizmin darbelerini geriletmiş ve ona karşı direnmeye geçebilmişlerdir. Sosyalist kampın birliğinin zayıfladığı ve temelini oyulduğu yerde ise, emperyalistler sosyalistler kampa el atmaktan çekinmemişlerdir. Bugün Güney-Doğu Asya'da olup bitenler bunun bir örneğidir.»

Fransız Komünist Partisi'nin XVIII. Kongresinde kabul edilen politik karar tasarısında şöyle deniyor: «Viyetnam halkını elbirliği ile ve gittikçe artan ölçüde desteklemek bütün dünya barış ve ilerilik, güçlerinin müşterek ödevidir. Bu ödev yerine getirildiği takdirde, Birleşik Amerika hükümeti tecrit edilebilecek, Viyetnam Demokratik Cumhuriyetine yaptığı hava akınlarını kesmek, Güney Viyetnam Milli Kurtuluş Cephesi'ni görüşmelerde tam haklı taraf ve Güney Viyetnam halkının gerçek temsilcisi olarak tanımak, Güney Viyetnam halkına milli birlik ve bütünlük sorununu kendi başına çözümleme ve kendi işlerini barış içinde yürütme olanağını vermek zorunda bırakılabilecektir.»

Macaristan Sosyalist İşçi Partisi'nin IX. Kongresinde İspanya Komünist Partisi temsilcisi Ernike Lister yoldaş dedi ki: «Viyetnam halkına yürüttüğü kahramanca savaşta yardım etmemiz gerektiği zaman; milletlerarası komünist hareketinin birliğini koruma ve savunmamız, yüze komünistler ordumuzun tarihsel ödevini, yani emperyalizmi gömme işini başarabilmesi için daha elverişli mücadele şartları yaratmamız sözkonusu olduğu zaman artık aramızda kendilerine tarafsız diyenler bulunmaması lâzımgelir.»

Portekiz Komünist Partisi Genel Sekreteri Alvaro Kunyal yoldaş, emperyalizme başarıyla karşı koyabilmemiz için birlik olmamız gereğini belirtirken şuna da işaret etti: «... eğer partiler, bir yandan birlik olmaya çağı-

rırken, öte yandan parçalama çabasına girişenleri incitmek korkusuyla birlik sorununun çözümü yolunda gerekli her girişimden kaçınırlarsa, emperyalizme başarıyla karşıkoymak mümkün olamaz.»

Bulgaristan Komünist Partisi'nin IX. Kongresinde İtalyan Komünist Partisi'ni temsil eden Alesandro Nata yoldaş dedi ki: «Partimiz, dünya komünist hareketinde gerçek birliğin ve her şeyden önce Viyetnamı desteklemekte eylem birliğinin sağlanması için, geçmişte olduğu gibi, bugün ve bundan böyle de elinden geleni yapmayı boyun borcu saymaktadır.»

Amerikan emperyalizminin saldırısına karşı mücadelede, komünistlerin eylemlerinde birlik zorunluğu konusunda, yukarıda saydıklarımızdan başka, Avusturya, Belçika, İngiltere, Almanya, Yunanistan, Kanada, Lüksemburg, Finlândiya komünist partileri, Kıbrıs İleri Emekçi Halk Partisi (AKEL) ve Avrupadan, Kuzey Amerikadan diğer komünist ve işçi partileri temsilcileri de ayrı ayrı görüşlerini açıkladılar.

Saldırganları dizginlemek ve tecrit etmek için bütün devrimci güçlerin sıkı topluluk ve birliğini sağlama sorunu, Asya, Afrika ve Güney Amerika komünist ve işçi partilerinin de başlıca kaygısıdır.

Bulgaristan Komünist Partisi'nin IX. Kongresinde Peru Komünist Partisi temsilcisi de, birliğin her şeyin üstünde olması gerektiğini söyleyerek şöyle dedi: «Evet, her şeyden önce Viyetnamı, onun kahramanca yürüttüğü haklı savaşı, anayurdunu kurtarma savaşını desteklemek için birlik! Küba'yı, yani Amerikan kıtasının ilk ve gerçekten hür parçasını desteklemek için birlik! Avrupada İkinci Harp sonrası sınırların düzeltilmesi teranesinde direnen Batı Alman intikamcılarını durdurmak için birlik!»

Şili Komünist Partisi'nin 1966 Ekiminde toplanan Merkez Komitesi Plenumu da, Viyetnam halkının savaşını aktif olarak destekliyeabilmek için, devrimci ve ilerici güçlerin dünya ölçüsünde birlik sağlamalarının kesin bir zaruret olduğunu ileri sürdü.

Yine Bulgar komünistlerinin kongresinde Irak Komünist Partisi adına bir konuşma yapan Nazihi Duleymi yoldaş, Viyetnamdaki emperyalist saldırısına karşı ortak savaşın, dünya komünist hareketini teşkil eden bütün müfrezelerin ana ödevi olması gerektiğini belirtti. Aynı kongrede, Güney Afrika Komünist Partisi temsilcisi de birlik sorununa dağınerek şöyle dedi: «Eminim ki, şu anda çözüm bekliyen en önemli problem Viyetnam sorunudur.»

Viyetnama yardım sorununda eylem birliği artık dünyanın bütün ülkelerindeki komünistlerin enternasyonal sorumluluğunun mihenktaşı olmuştur. Bununla bağlı olarak da, kardeş partilerin kolektif halinde çalışması, aktüel sorunları, yeni durumu ve milletlerarası komünist hareketinin ödevlerini beraberce müzakere etmeleri ihtiyacı, bu hayatî ihtiyaç, gittikçe göze çarpar bir hal almaktadır.

YAN PRAJKI

Milletlerarası komünist ve işçi hareketinden haberler

Kasım 1966

22.-24. JAPONYA. Tokyoda Japon Komünist Partisi Merkez Komitesinin 2. Plenumu toplandı. Plenumda, zamanından evvel yapılacak parlamento seçimlerinin doğurduğu istek ve meseleriyle bağlı Partinin politika ve ödevleri görüşüldü. Bu istek ve meseleler, geniş halk yığınlarının, Liberal Demokrat Partisinin ve bu Partinin kurduğu hükümetin politikasına karşı hoşnutsuzluğunu gösteriyor. Bu egemen çevreler çürümüş ve demoralize olmuşlardır. Japon Komünist Partisi Merkez Komitesi şu istekleri teklif etmeyi kararlaştırdı: Liberal Demokrat Partisinin gerici politikasına bir son vermek, bütün demokratik güçlerin katılmasıyla ve bu güçlerin kararı temeli üzerinde demokratik bir ortak hükümet kurmak; Amerikanın, Viyetnama karşı saldırısında Japonyanın bir üs olarak kullanılmasına karşı ve Japon-Amerikan güvenlik paktının bozulması temeli üzerinde, memlekette bağımsız, barışçı ve tarafsız bir idare kurmak için savaşmak. Küçük seçim sistemine, Anayasanın değiştirilmesine ve militarizmin tekrar canlanmasına karşı durmak. Demokrasiyi ve halkın haklarını korumak, emekçilerin hayat şartlarının kötüleşmesini engellemek, ve Japon ekonomisinin bağımsız ve barışçı bir şekilde gelişmesini garantilemek; halkın isteğine uygun olarak, kültür ve bilim eğitim sisteminin geniş demokratik nitelikte gelişmesini sağlamak.

Bu isteklerin gerçekleştirilmesi etrafında Japon Komünist Partisin seçimlerde başarı sağlamak maksadıyla, Plenum Parti örgütlerine şöyle bir çağrıda bulundu: Seçmenler arasında Parti politikasını daha geniş ölçülerde yaymak, bu propagandayı yığınların öncelikle ileri sürdükleri isteklerin yerine getirilmesi savaşıyla bağlamak, Liberal Demokrat Partisinin daha da izole edilmesini sağlamak, örgütlenme çalışmalarını Japon Komünist Partisi adaylarının seçilmelerini sağlayacak şekilde genişletmek. Aynı zamanda devlet memurlarına bu çalışmalara müdahale imkânı verilmemeli; Partinin kuvvetlendirilmesi ve sağlamlaştırılması için üçüncü plânı kararlı bir şekilde gerçekleştirmek.

25.-29. *HINDİSTAN*. Hindistan Komünist Partisi Milli Konseyi, 1967 Şubatında yapılacak genel seçimler için bir seçim bildirisi kabul etti ve daha bir takım başka kararlar aldı. Milli Konsey ayrıca şu noktayı da belirtti: Çin'deki sözde kültür devrimi Marksizmden sapmaktır ve dünya anti-empyralist cephesine bir darbedir. Hindistan Komünist Partisi ayrıca, Hindistanda halk eylemine karşı kuvvet kullanılmasını da suçlamıştır.

26.-28. *FINLÂNDYA*. Finlânda Sosyal Demokrat Partisinin XXVII. Kongresi politik hattını şöyle tesbit etmiştir: Sovyetler Birliğiyle iyi komşuluk ilişkilerinin geliştirilmesi ve Viyetnamda barışçı bir politikanın uygulanması, Güney Viyetnamdan yabancı askerlerin çekilmesi ve Viyetnam Demokratik Cumhuriyetine karşı hava saldırılarının durdurulması. Kongrede Nato ve öteki askeri bloklara karşı cephe alındı. Finlânda da işçi hareketinin birliği konusunda kongrede doğru ve açık bir karara varılamadı.

26.-27. *EKVATOR*. Ekvator Komünist Partisi Merkez Komitesi Plenumunda memleketteki politik durum ele alınmıştır. Arosemenanın geçici hükümetinin gerici niteliğini göz önünde tutan Plenum halka çağrıda bulunarak, gericiliğin memlekete anti-demokratik bir anayasa dayatma niyetinde olduğunu bildirmiş ve buna engel alınmasını istemiştir.

28.-3. 12. *MACARİSTAN*. Budapeştede Macar Sosyalist İşçi Partisinin IX. Kongresi toplandı.

29. *LÜBNAN*. 75 bin işçi bir günlük greve katıldı. İşçi istekleri gündeliklerin arttırılması ve özellikle Sosyal Güvenlik Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi idi.

30. *LIBERYA*. Amerikan Goodrich şirketinin kauçuk plantajlarında çalışan işçilerin grevi başladı.

Aralık 1966

1.-7. *DDR*. Avusturya Komünist Partisinden bir delegasyon Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi delegasyonu ile temaslarda bulundu. Taraflar Batı Almanya'da gericiliğin ve neo-nazizmin kuvvetlenmesi karşısında endişelerini belirttiler. Taraflar şu noktaları da belirttiler: Avrupada güvenliğin garantilenmesi için, Federal Almanyanın her ne şekilde olursa olsun atom silâhlarına sahip olmasına engel olmak ve Avrupada mevcut sınırları tanınmak gerekmektedir. İki parti temsilcileri savaşan Viyetnam halkı ile dayanışmalarını belirttiler ve dünya komünist hareketinde birliğin kuvvetlenmesi gereği kaydetttiler.

1. *İSPANYADA*. Bilbaoda 800 demir hadde işçisi, müdürlük tarafından yasaklanan bir protesto grevine katıldılar. İşçiler ilave ikramiyelerin azaltılması konusunda konuşmaların başlamasını istemekteler.

1.-3. *RUMANYADA*. Yugoslavya Sosyalist Federatif Cumhuriyeti ve

Yugoslav Komünistler Birliği başkanı Josip Broz Tito başkanlığındaki bir heyet, Rumen Komünist Partisi genel sekreteri Nicolae Ceauşescu ve Rumanya Sosyalist Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu başkanı Ion Gheorghe Maurer başkanlığında bir heyetle iki patriyi ve memleketi ilgilendiren meseleler hakkında görüşmelerde bulundu.

1. **FRANSADA.** Devlet televizyonu sanatçıları, teknisyenleri ve idare memurları memleket ölçüsünde 24 saat süreli bir genel grev ilân ettiler. Grevciler gündeliklerin yükseltilmesini ve sendi haklarının genişletilmesini istemekte idiler.

2. **YUNANISTANDA.** Hekimlerin 24 saat süren millî grevine 17.000 kişi katıldı. Grevin sebebi, gündeliklerin arttırılması konusunda karar verme durumunda olanların bunu geciktirmeleridir.

2.-6. **TANZANIA.** Afrika Sendikaları Birliği olağanüstü kongresi Dar-es-Salamda sömürgeciliğe karşı savaş meselesini ele almıştır. Kongrede Ghana Sendikalar Birliğini, Birlikten kovmayı kararlaştırdı. Buna sebep, sendikaların yeni idarecilerinin Amerikan gizli servisinin hizmetine girmiş olmalarıdır.

2. **FRANSA'DA.** Toulousedaki Sud Aviation uçak fabrikasının üç kolunda çalışan 3.000 işçi grev ilân etmişlerdir. İşçiler daha yüksek gündelik ve iş saatlerinin kısaltılmasını istiyorlar. Bu, yıl içinde Toulouse uçak fabrikalarında yapılan üçüncü grevdir.

3. **REUNION.** Halk efkarının baskısı ile, Reunion Komünist Partisi Genel Sekreteri Paul Vergès memleketine dönmek müsaadesi verildi.

5. **YUGOSLAVYADA.** Belgradda, Yugoslav Komünist Birliği başkanı Josip Broz Tito ile Bulgar Komünist Partisi birinci sekreteri ve Bakanlar Kurulu başkanı. T. Jivkov arasında bir görüşme yapıldı. Konuşmalar iki memleketi ilgilendiren meseleler, barış ve sosyalizm konularında oldu.

6.-9. **BULGARISTANDA.** Sofyada 60 memlekette gelen delegelerin katılması ile Dünya Sendikalar Federasyonunu Konseyi toplantısı yapıldı. Toplantıda bütün dünya emekçi ve sendikalarına hitaben bir çağrı yayınlanması ve Viyetnamda Amerikan saldırısının derhal durdurulması için savaşılması istendi. Temel bildiride Avrupa güvenliği de ele alınmış, ve bütün avrupa devletlerinin karşılıklı ilişkilerinin geliştirilmesi istenmiş, Avrupada mevcut sınırlara hürmet edilmesi ve atom silahlarının yayılmasının önlenmesi teklif edilmiştir.

6.-9. **JAPONYADA.** Japon Sosyalist Partisinin XXVIII. Kongresinde Sosyalist Partisinin gelecekteki politik yönü kararlaştırıldı. Kongrede Amerikanın Viyetnamdaki geniş saldırısıyla savaşma kararı alındı.

7. **DANİMARKADA.** Koppenhagda, memleket tarihinin en büyük, meslek okulları öğrencileri gösterisi yapıldı. 5.000 kişiyi bulan göstericiler, çıraklara yeter gündelik verilmesini ve meslek eğitimi için demokratik bir sistemin kabulünü istediler.

7.-8. *ISVEÇTE*. Stokholmda Danimarka, Norveç, Finlanda ve İsveç Komünist Partileri temsilcileri toplantısı yapıldı. Toplantıda partilerin kendi memleketlerindeki işçi hareketinde karşılaştıkları aktüel meseleleri hakkında fikir değiş tokuşu yapıldı.

9. *ITALYADA*. 170.000 ulaştırma işçisi ve kamyon şoförü daha yüksek gündelik isteğiyle 24 saatlik bir grev ilân ettiler. Bu, 1966 yılında Otobüs şirketlerinde yapılan altıncı grevdir. Aynı gün gazeteciler de 48 saatlik bir greve başladılar.

9.-11. *EKVATORDA*. 500.000 üyesi olan Ekvator Emekçiler Konfederasyonunun X. Kongresi şu şiarlarla çalışmalarını tamamladı: Gündeliklerin yükseltilmesi, vergilerin ve geniş ihtiyaç maddeleri fiyatlarının yükseltilmesinin önlenmesi, keyfi hareketlerden sorumlu olanların ve askeri diktatura sırasında cinayetten suçlu olanların cezalandırılması.

10.-11. *BELÇİKADA*. Brükselde, Belçika Komünist Partisinin XVII. Kongresi toplandı. Kongrede iç ve dış durumun tahlili yapıldı, ve gelecek devre için Partinin eylem programı tesbit edildi. Kongre, Viyetnamda Amerikan saldırısına karşı ve Avrupa güvenliği meselesinin çözümü için yürütülen savaşların kuvvetlendirilmesi için çağrıda bulundu. Kongre ayrıca, dünya Komünist ve işçi partilerinin milletlerarası danışma konferansının toplanması gereğini de belirtti.

10.-11. *DANİMARKADA*. Danimarka Komünist Partisi Merkez Komitesinin Plenumunda 22 Kasım parlâmento seçimleri ve memleketteki iç durum kıymetlendirildi.

10. *ENDONEZYADA*. Açıklandığına göre, Endonezya Komünist Partisi Merkez Komitesi Politbüro üyelerinden Sudizman Cakartada tutsak edilmiştir.

11. *ITALYADA*. İtalyan Proletarya Birliği Sosyalist Partisinin Romada tertiplediği miting yapıldı. Mitinge 10.000 kişi katıldı. Parti önderleri hükümetin politik hattını eleştirdikleri gibi, Birleşik Sosyalist ve Sosyal Demokrat Partisini de eleştirdiler. Parti önderleri, emperyalizme karşı, barış, demokrasi ve sosyalizm için savaşa hazır bütün sosyalist güçlerin birleşmesini teklif ettiler.

11. *NIKARAGUADA*. 2.500 öğretmen aylıklarının arttırılması isteğiyle greve başladılar.

12. *BELÇİKADA*. Şarleruada, kömür ve çelik sanayiinde artan işsizliğe karşı yapılan bir protesto gösterisine 25 bin kişi katıldı.

12. *BULGARİSTANDA*. Bulgar Komünist Partisi Merkez Komitesi Plenumu, 1967 halk ekonomisi ve devlet işletmeleri için plân projesini hazırladı.

12. *BULGARİSTANDA*. Açıklandığına göre, hükümet kararı gereğince, 1 Ocak 1967 tarihinden başlayarak 850.000 sanayi ve tarım işçisinin gün-

delikleri yükselecektir. Ekonominin öteki kollarındaki emekçilerin gündelikleri, 1966 Ekim ayında arttırılmıştı.

12.-13. *İTALYADA*. Maden işçileri, maden sahiplerinin gündelikler hakkında yapılan anlaşmaları çiğnemelerine karşı 48 saatlık bir protesto grevi yapmışlardır.

12.-13. *SOVYETLER BİRLİĞİNDE*. Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Plenumu şu meseleler üzerinde durdu: Sovyetler Birliğinin milletlerarası politikası, Sovyetler Birliği Komünist Partisinin komünist hareketinin birliği hakkındaki savaşı, 1967 yılı halk ekonomisi plânı ve Federatif Cumhuriyetlerin devlet ekonomisi. Plenum Merkez Komitesi Polit-Bürosunun politik hattını ve pratik uygulamalarını tam olarak yerinde buldu. Sovyetler Birliğinin dünya politik alanındaki durumu daha da sağlamlaştığını, ve harp kundakçılarının başka memleketlerin iç işlerine politik bakımdan karışmalarına karşı birleşik bir şekilde karşı durmayı daha da kuvvetlendirmek gerektiğini tesbit etti. Viyetnam meselesinde Polit-Büronun ve Sovyet Hükümetinin tutumu doğrulanmıştır. Üzerinde durulan noktalardan biri de, Dünya sosyalist sisteminin birliğini ve kuvvetini, işçi sınıfının milletlerarası dayanışmasını daha da kuvvetlendirmenin kaçınılmazlığı olmuştur. Plenum bir daha Çin Komünist Partisi ile milletlerarası dayanışma meselesi üzerinde durdu. Bu konuda, şimdiki Çin idarecilerinin anti-Leninist tutmalarının ve büyük devlet şovenizmini demaske etmenin kaçınılmazlığı, Marksizmin-Leninizmin ve 1957 ve 1960 Moskova danışma konferanslarında işlenen genel hattın korunması savaşının kuvvetlendirilmesi gerektiği üzerin ayrıca durdu. Plenum şu noktayı da belirmiştir: Komünist ve İşçi Partileri temsilcilerinin yeni bir milletlerarası danışma toplantısı için şartlar elverişlidir. Böyle bir toplantı partilerin taraflı temaslarıyla iyice hazırlanması gerekmektedir.

13. *VIYETNAM DEMOKRATİK CUMHURİYETİNDE*. İtalyan Komünist Partisinden bir delegasyonun Viyetnam Demokratik Cumhuriyetini ziyareti sona erdi. İtalyan Komünist Partisi Polit-Büro üyelerinden Enrico Berlingerin başkanlığında olan delegasyonun açıkladığına göre, Viyetnam meselesinin çözümü ancak 1954 Cenevre anlaşmasının hükümlerini tam olarak yerine getirmekle mümkündür.

14. *ARJANTİNDE*. Liman işçilerinin grevini desteklemek ve yeni hükümetin sosyal ve ekonomik politikasını protesto etmek maksadıyla genel dayanışma grevi ilân edildi.

14.-15. *MACARİSTANDA*. Budapeştedede milletlerarası ticaret ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi konusunda bir milletlerarası sendikalar konferansı toplandı. Konferansa elliden fazla memleketten gelen sendika temsilcileri katıldı.

15.-17. *DEMOKRATİK ALMAN CUMHURİYETİNDE*. Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi 14. Plenumunda Polit-Büronun raporu ve halk

ekonomisinin gelişme plânının perspektifiyle ilgili bazı temel meseleler ele alındı Plenum, bundan başka Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Walter Ulbrichtin, Batı Almanya Kiesinger hükümetinin programına karşı tutumunu da doğrulamıştır.

15. *ITALYADA*. Basın işçilerinin 24 saatlik grevi oldu. Grevin sebebi, gazete sahiplerinin, gazetecilerin isteklerini kabule yanaşmamalarıdır.

15. *ITALYADA*. İtalyan Komünist Partisi Merkez Komitesi ile Merkez Komitesi Kontrol Komisyonun ortak plenumları, komünist basının yönetimi hakkında karar aldı. Komünist basının işlerini koordine edecek bir şube kurulacaktır. Bu şube G. Pajettasın idaresinde olacaktır.

17. *BELÇİKADA*. Belçika Komünist Partisi Merkez Komitesinin plenumunda politik bir kontrol komisyonu seçildi. Ayrıca Şubat ayında Wallonya komünistleri konferansının toplanması kararlaştırıldı.

17. *ITALYADA*. Çalışma şartlarının iyileşmesi tekliflerinin reddedilmesi sebebiyle 40.000 demiryolu işçisi 24 saatlik bir genel grev ilân ettiler.

19.–20. *FRANSADA*. Fransa Komünist Partisi temsilcileriyle, Sol Demokratik ve Sosyalist Kuvvetler Federasyonu temsilcileri arasında bir buluşma toplantısı oldu. Toplantıda parlamento seçimlerinde ortak hareket hakkında bir anlaşma imzalama meselesi ele alındı.

19.–20. *ÇEKOSLOVAKYADA*. Çekoslovak Komünist Partisinin bir plenum oturumunda, Merkez Komitesinin, merkez organları yönetimleri hakkında aldığı kararların ne derece yerine getirildikleri gözden geçirildi. Toplantıda memleket içi ekonomik ilişkiler ve dış ticaret işleri ele alındığı gibi, milletlerarası Komünist hareketindeki durumla ilgili bazı sorunlar hakkında bazı kararlar da alındı. Plenum Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi yöneticilerinin menfi tutumunu suçlamış, ve kardeş partiler milletlerarası danışma toplantısı hazırlıklarının hızlandırılmasının kaçınılmazlığı üzerinde durmuştur.

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi 25 Şubat 1967 tarihli toplantısında, milletlerarası komünist ve işçi hareketiyle ilgili meseleleri ve memleketimizin son durumunu görüşerek aşağıdaki «Bildiri»lerin yayınlanmasına karar vermiştir.

Bildiri

Memleketimiz, sosyal ve politik hayatının en karanlık ve kritik devirlerinden birini yaşıyor. Halkımızın kaderini bugün ellerinde tutanlar, bu durumdan çıkış yolunu onu yaratan sebepleri beslemek ve derinleştirmekte arıyor, düşük Demokrat Partinin iç ve dış politika çıkmazını izlemekte ayak diriyorlar. Şimdiki devlet ve hükûmet idarecilerinin, Menderes iktidarını Amerikan emperyalistlerinin gücüne az güvenli, halkın artan hoşnutsuzluk ve direnme hareketlerine karşı baskı ve terör silâhını zamanında ve gerektiği gibi kullanmakta kararsız ve yetersiz gördükleri anlaşılıyor. Yakın geçmişten çıkardıkları ders ancak budur. 1960 baharının gergin havasını yeniden memleketimizin ufuklarına çekmekte kaygısız görünmelerinin sebebi de bu olmalıdır.

AP başları, iktidara gelmeden önceki seçim propagandalarında halka vadettiklerini çabuk unuttular; halkımızın en hayati istek ve ihtiyaçlarına göz yumdular; fakat emperyalist tekellere, yerli sermaye ve toprak kodamanlarına vadettiklerini sadakatla yerine getirmeye dikkat ettiler: Amerikan ve Batı Alman militarist çevrelerinin, yabancı tekellerin güvenini kazanmak için gerici iktidarın temellerini sağlamlaştırmaya koyuldular: Devlet ve hükümet cihazının kilit noktalarını ele geçirmek için ellerinden geleni yaptılar; gerici kuvvetleri devlet yardımlarıyla teşkilâtlandırıdılar; ilerici, demokratik hareketleri ezmek, anti-emperyalist güçleri dağıtmak için her yola başvurdular; anti-komünizm kampanyalarını hızlandırdılar, işçi, sendika ve gençlik hareketlerini, uyanık aydın çevrelere karşı türlü provokasyon tertiplerine giriştiler; 27 Mayıs Anayasasını sistemli bir şekilde baltaladılar.

AP hükûmeti, memleketin şu durumunu pek umursamamaktadır:

Emperyalistlerin baskısıyla askeri harcamaların durmadan arttırılması ve halkımızın takatını aşan bir seviyeye ulaşması yüzünden devlet bütçele-

rindeki artışlar yıllık milli gelir artışlarıyla orantılı olmaktan çıkmış bulunuyor. Bütçe gelirlerinin dörtte üçünden fazlası, milli gelirden en az pay alan geniş emekçi yığınlarının vergileriyle sağlanıyor. Bu yıl bütçede üç milyar liralık bir artış oldu. Bu artış halka yüklenen yeni vergilerle gerçekleştirilecektir. Fiyatlar baş döndürücü bir hızla ve hükûmet eliyle arttırılmaktadır. Halk yığınları zaruri ihtiyaçlarından daha da kısıntılar yapmak zorunda bırakılmaktadır.

20 milyar liraya yaklaşan 1967 devlet bütçesinin yarısından fazlası dolaylı ve dolaysız askeri harcamalara ayrılmıştır. Bu durum, emekçi halkın sadece bugünkü geçim şartlarını zorlaştırmakla kalmıyor, gelecek kuşakların refah imkânlarını da kısırlaştırıyor, memleketimizin gelişme yollarını tıkıyor. Milli sanayiîin kalkınması, memleketin ekonomik bağımsızlığı bakımından önemli bir rol oynayan kamu sektörüne, beş yıllık plân gereğince, 1967 yılında yapılması tasarlanan yatırım bir yıl önceki yatırıma nispetle yarıyariya kısılmıştır. Gene plâna göre, 1967 yılında tarım sektörüne yapılması gereken yatırım 850 milyon lira azaltılmıştır. Milli eğitim harcamalarıysa plândakinden 280 milyon lira eksiktir. Halbuki, NATO'cu devletler çıkarına yapılan silâhlanma harcamalarından başka, polis, jandarma, milli emniyet v.s. gibi çeşitli baskı organlarının bütçeleri, her yıl olduğu gibi, bu yıl da bol bol arttırılmıştır.

Devlet borçları 42 milyar liraya ulaştı. Halkımız bu borçların yıllık faizini bile ödiyecek durumda değildir. Memleket maliyesi iflâs halinde bulunuyor. AP hükümetini milli ekonominin genel durumu değil, bir avuç milyonların çıkarları ilgilendiriyor.

Bu, gerçeklerin bir tarafıdır. Memleketin politik ve ekonomik hayatının her alanını etkileyen, halkımızın ve ayrı ayrı her vatandaşın günlük hayatında açık belirtileri görülen daha korkunç gerçekler var ki, bunlar artık bir sır olmaktan çıkmış, Mecliste, Senatoda, basında, fabrikada, sokakta, köyde ve her yerde günün değişmiyen konuları haline gelmiştir. Açık ve gizli anlaşmalarla memleketimiz emperyalist devletlerin politik, ekonomik ve askeri kontrolleri altına girmiştir. Yurdumuzun her tarafı atom üsleri, radar ve casusluk merkezleriyle örülmüş, sosyalist ülkelere, milli bağımsızlıkları için savaşıyan Yakın ve Orta-Doğu halklarına karşı Amerikan Birleşik Devletlerinin ve NATO'nun bir saldırı yığnağı haline getirilmiştir. Amerikan ve Batı Alman emperyalistleri, durmadan körükledikleri bir atom harbinde haritadan silinmesini tasarladıkları ilk memleketin Türkiye olduğunu gizlememektedirler. Bu durum Türkiye'yi bir felâketle yüzyüze getirmiştir. Halkımız bu durumdan kurtulmak istiyor ve bunun için savaşıyor.

Son zamanlarda bazı olumlu belirtilere şahit olduk. Büyük komşumuz Sovyetler Birliği ile ve diğer sosyalist ülkelerle memleketimiz arasında iyi komşuluk ve dostluk ilişkilerinin kurulması yolunda son İnönü hükûmeti zamanında atılan ilk adımlara, AP iktidarı, dünya ve memleket durumunun ve halk oyunun etkisi altında ayak uydurmak zorunda kaldı. Özellikle

Sovyet Başbakanı Kosiginin memleketimizi ziyareti ve bu ziyaretin olumlu sonuçları halkımızda büyük bir ferahlık doğurmuştur. Memleketimizin ekonomik ve politik bağımsızlığı dâvasında büyük komşumuzun rolünü, Leninin barış içinde yanyana yaşama öğüdüne bağlı Sovyetler Birliği ile dostluğun değerini Türkiye halkı iyi bilir. Memleketimizin milli menfaatleri, dünya ve memleket şartlarının zorunlu kıldığı bu gelişmeyi engelliycek davranışlara meydan verilmemesini emrediyor. Fakat Amerikan emperyalistlerinin, yabancı tekellerle bağlı yerli koyu gerici kuvvetlerin baskısı şimdiden kendini hissettirmektedir.

Kosiginin Türkiye'yi ziyareti sırasında ve bu ziyaretten sonra resmi ve en sorumlu kişilerin koyu gerici basının dilini benimsemeleri, barış düşmanlarının başlıca silâhı olan anti-sovyetizme, anti-komünizme yeniden sarılmaları pek tesadüfi değildir. Genelkurmay başkanı Turalın ordu birliklerine gönderdiği, Sovyetler Birliğine karşı iftiralarla ve komünizme karşı en iğrenç yalanlarla dolu «emirnamesi» milli kurtuluş savaşı vermiş Türk ordusu için bir yüz karasıdır. Amerikan harp kundakçılarının, Türkiye Genelkurmayından şimdilik bekledikleri de buydu. Bu emirnamenin, Cumhurbaşkanı ve Başbakan tarafından da tasvip edilmiş olması, onun belli bir amaçla hazırlanmış olduğunu açıklamaktadır.

Savunma Bakanı Topaloğlu, Senatoda savunma bütçesini geçirmek için şu gerekçeyi ileri sürmüştü: «Görünüşe bakılmamalıdır. Doğu Batı çatışmasına heran hazır olmamız gerekir». Bu ağız, bağımsız bir memleketi idare edenlerin ağzı değildir, NATO'ya hükmeden Amerikan emperyalistlerinin soğuk ve sıcak harp kışkırtmalarını gözü kapalı benimseyenlerin ağzıdır.

AP hükümeti, Mecliste çoğunluğu sağlamış olmasına rağmen, sağlam temellere dayanmadığını hissetmektedir. Ve sağlam temeli açık ve terörcü bir diktatörlükte aramaktadır. Bu hükümet, Meclise getirdiği «temel hak ve hürriyetleri koruma kanunu» tasarısıyla, ağzından hiç düşürmediği sözüm ona «Batı demokrasisi»ni, emperyalistlerin ve tekelci sermayenin çıkarlarına hizmet eder açık bir diktatörlüğe çevirmek çabasıdadır. Bu suretle de Demirel hükümetinin ortadan kaldırmayı başlıca hedef bildiği 27 Mayıs Anayasası en can alıcı yerinden vurulmuş olacaktır.

Faşizmin iktidara tırmandığı ve yerleştiği her yerde olduğu gibi, Demirel hükümeti de anti-komünizm histerisini kızıştırmakla işe başlamıştır. İşçi sendikalarına, gençlik ve öğretmen derneklerine, bütün ilerici ve demokratik kuruluşlara saldırması, anti-komünist kanunlardan faydalanarak sağı solu komünistlik «umacılığıyla» tehdit etmesi bundandır.

Turalın «emirnamesi» bu kanun tasarısıyla sıkıca ilgilidir. Tural, hükümetin isteği üzerine tasarıyı desteklediğini ilân etmek, açık bir diktatörlüğe taraftar olduğunu açıklamakla görevlendirilmiştir. «Emirnamenin» başlıca amacı, Meclise baskı yapmak, Meclis içinde ve dışındaki kuvvetlere, Anayasaya bağlı politik ve sosyal teşekküllere, ordu içindeki 27 Mayısçı yurtsever subay ve erlere göz dağı vermektir.

Fakat diktatörlüğe heveslenenler unutuyorlar ki, bugünkü Türkiye 1950–60 yılları Türkiyesi değildir.

İşçi sınıfı sayıca çoğalmış, teşkilâtça kuvvetlenmiştir; sınıf bilinci olgunlaşmıştır; memleketin ekonomik ve politik hayatında kesin bir rol oynamaya başlamıştır.

İşçi sınıfının yoşoma şartlarının düzeltilmesi uğrunda çetin mücadelelerle elde ettiği kazançlar, hayat pahalılığının biteviye artması yüzünden kaybettiklerine yetişemiyor.

Reel iş ücretleri düşüyor, geçim şartları kötüleşiyor ve mücadele sertleşiyor. Emperyalist devletlerle askeri anlaşmaların acısını en çok çeken, emperyalist tekellerin soygununu sırtında en çok deneyen işçi sınıfıdır. Anti-emperyalist mücadelenin ön safında yer almasının başlıca nedenlerinden biri budur.

Türkiye nüfusunun % 75-i topraksız, fakir ve orta halli köylüdür. Bütün Türkiyedeki büyük toprak ağalarının sayısı ise 86'yı geçmez. Fakat bunlar, bütün tarım gelirinin üçte birini elde ederler ve gelir vergisi ödemezler. AP idarecileri bu toprak ağalarının mülkiyetine dokunacak bir toprak reformuna karşıdır. Onların istedikleri, bu büyük toprak ağalarının topraklarının verimini daha da artıracak bir «tarım reformudur».

Ama sevindirici başka bir olay vardır. Türk komünistlerinin 47 yıldır ısrarla haykırdıkları şu gerçek milli burjuvazinin bazı çevrelerince, geç te olsa, az çok kavranmaya başlanmıştır: Köklü bir toprak reformu yapılmadan, derebeylik artıklarının kökü kazınmadan milli ekonomimiz gereken hızla kolkınamaz, bağımsız milli bir ekonomi kurulamaz. Böyle köklü bir toprak reformu ise ancak emperyalizmin ve onun memleketimizde başlıca dayanaklarından biri olan büyük toprak ağalarının egemenliğine son vermekle mümkün olabilir.

Vergilerin durmadan artması, fiyatların baş döndürücü bir hızla yükselmesi, paranın değerini kaybetmesi, dar gelirli memurların, küçük ve orta halli esnafın ve çeşitli halk tabakalarının durumlarını gittikçe daha da kötüleştiriyor. Son zamanlarda perakende satış fiyatlarında görülen büyük yükselmeler, toptan eşya satışlarında görülmemektedir. Bu durum bol kredi imkânlarına sahip aracı tüccarlara, yabancı tekellere büyük kazançlar sağlamak imkânını vermektedir. Fakat esnafı, imalatçıyı ve özellikle küçük ve orta halli üretici köylüyü yıkıma uğratmaktadır. Hükümetin büyük aracı tüccarları ve yabancı tekelleri koruyucu fiyat politikası yüzünden bütün üreticileri bu yıl çok acıklı bir duruma düşmüşlerdir.

Emperyalizme ve özellikle Amerikan emperyalizmine karşı halkımızın bağımsızlık savaşı, hiç bir kanunun yasaklamasına bağlı olmaksızın, azalmıyan bir şiddetle devam etmekte ve gelişmektedir. Bugün işçi sınıfının menfaatleri, tabii müttefikleri olan köylü yığınlarının ve şehirli küçük esnafın menfaatleriyle olduğu gibi, emperyalizmin tahakkümüne, yabancı sermayenin soygununa karşı olan, onlarla mücadele halinde bulunan milli burjuvazinin, bütün köylü ve şehirli tabakalarının menfaatleriyle de bir-

leşiyor. İşte Amerikan emperyalistlerini ve Türkiyede dayandıkları çevreleri düşündüren budur. Senatör Tunçkanadın açıkladığı raporda Amerikan casusluk servisinin bu kaygısı önemle belirtilmiş, memleketimizdeki demokratik güçlerin tek bir mücadele cephesinde birleşmesine meydan verilmesi üzerinde önemle durulmuştur. AP hükümeti bu direktifi yerine getirmek çabasındadır.

Bütün baskılara rağmen, memlekette anti-emperyalist mücadele gelişmektedir. Milli menfaatleri her şeyin üstünde tutan politik partiler, işçi sendikaları, gençlik ve öğretmen dernekleri, yurtsever ordu mensupları, bütün ilerici, demokratik kuvvetler bu mücadelenin içindedir. Mücadele, sertleştikçe, bu kuvvetleri birbirine daha çok yaklaştırıyor ve Milli bir Cepheye doğru yöneltiyor. Amerikan emperyalistlerini, gerici hükümeti telâşe düşüren de budur. Hükûmet bu telâşla, CIA'nin direktifini yerine getirmek için yeni tertipler hazırlamaktadır. Sözüm ona «temel hak ve hürriyetleri koruma kanunu»yla Anayasayı kenara itmek kararındadır. Böylece halkımızın uzun ve çetin mücadelelerle elde ettiği demokratik hak ve hürriyetler bir çırpıda ortadan kaldırılacaktır.

Gerici çevreler, emperyalist tekellerle çıkarları birleşen sermaye ve toprak kodamanlarının faşist diktatörlüğünü memleketimizde kurmak istiyorlar. Türk halkı buna mücadele etmeyecektir. Bu tehlikeyi önlemek için güvenebileceği kuvvetler bağrında bol bol vardır. Bu kuvvetlerin birliği, dayanışması ve aktif hareketi artık geciktirilemez bir zorunluk olmuştur. Tehlikeyi ancak bu hareket birliği önleyebilir.

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ

25 Şubat 1967

Bildiri

Bütün ülkelerin komünistleri ve ilerici insanlık, Çinde geçen olayları derin bir endişe ile izlemektedir. Bu olayların dünya gerici ve emperyalist çevrelerince sevinçle, büyük bir ümitle izlendiğini de biliyoruz. Yazık ki, bizim endişelerimizi azaltacak, komünizm düşmanlarının ümitlerini kıracak bir belirti henüz yok.

Çinli idarecilerin memlekette sosyalizm kuruluşunu engelleyici tedbirleri, Viyetnam savaşına karşı Amerikan istilâcılarını cesaretlendirici tutumları, sosyalist ülkelere karşı düşmanca politikaları ve Çin'i sosyalist kampa tan tecrit etmeleri, milletlerarası komünist ve milli kurtuluş hareketlerini parçalayıcı ve baltalayıcı görüş ve davranışları, bütün bunlar, Çin işçi sınıfında, köylülükte, aydınlar arasında ve komünist partisi içinde,

parti ve hükümet idaresine karşı, büyük bir hoşnutsuzluk doğurdu. Bu hoşnutsuzluğa karşı Mao'nun şahsını putlaştırmada bir panzehir arandı. Mao'nun ve etrafındaki grubun sağduyusu büsbütün körleşti. Sözümona «Büyük proletarya kültür devrimi» «Teorisi» uyduruldu. Leninci parti normları ve sosyalist demokrasi kenara itildi. İşçi, köylü egemenliğini Mao'nun mutlak diktatörlüğü haline getirilmek için, parti prensiplerine ve komünizm ideoline bağlı komünistler, sendika önderleri önce göz hapsine alındılar. Yer yer fiili hareketler şekline alan hoşnutsuzlukları, halkın Amerikan emperyalizmine karşı kin ve nefretiyle birleştirerek Sovyetler Birliği Komünist Partisi, Sovyetler Birliği ve Sovyet halkı üzerine aktarma taktiği daha bayağıca metotlarla ele alındı. Çin basın ve radyolarında Sovyetler Birliği Komünist Partisine ve Sovyetler Birliğine karşı çoktan başlamış olan yalan ve iftira kampanyaları sokak saldırı ve provokasyonları ile desteklenmeğe başlandı. Bu kaba ve şerefsiz çıkışlara karşı dünyanın dört bir tarafından yükselen protesto seslerini Çin komünistlerinin de içlerinde duyduklarına inanıyoruz.

Mao grubunun Sovyet Komünist Partisine, Sovyetler Birliği ve bütün komünist hareketine karşı giriştikleri mücadele bugünkü şekliye ideolojik bir anlaşmazlık belirtisi olmaktan artık çıkmıştır. Çinin bugünkü idarecileri, milletlerarası komünist ve milli kurtuluş hareketlerinin başlıca desteği olan Sovyetler Birliğine karşı, emperyalizmin hizmetinde olarak, açık bir politik mücadeleye girişmişlerdir. Emperyalizme karşı mücadeleyi bir tarafa bırakarak Sovyetler Birliği Komünist Partisine, yeryüzünün ilk sosyalist devleti Sovyetler Birliğine saldıran, sosyalist ülkelerin Viyetnam halkına yardımlarına engeller çıkarmayı, üstün millet nasyonalizmini, şovenliği kabul eden bir ideolojinin Marksizm-Leninizmle, proletarya enternasyonalizmi ile ortak bir tarafı kalmış olamaz.

Mao kliğinin dünya komünist hareketinde giriştiği ve hemen her yerde fiyasko veren parçalama hareketi, denebilir ki, en büyük «başarı»yı Çin Komünist Partisi içinde ve Çinde gösterdi. Çin Komünist Partisinin, Marksizm-Leninizm prensiplerine bağlı en ünlü veteranları, en fedakâr savaşçıları, yetişmiş kadroları, en basit parti normları çiğnenerek Mao grubunun emriyle bir takım kaba ve kör kuvvetlerin ellerine teslim edildiler, en ağır ve insanlık dışı hakaretlere uğratılarak bertaraf edildiler. Bizler, uzun ve çetin mücadelelerden geçmiş, büyük savaşlar vermiş Çin Komünist Partisinin bugün içinde bulunduğu kısılcı er veya geç kıracağına, dünya komünist hareketinde lâayık olduğu yeri alacağına inanıyoruz.

TKP Merkez Komitesi milletlerarası komünist ve işçi partilerinin yeni bir danışma toplantısı için şartların olgunlaştığı kanaatinde olduğunu çeşitli vesilelerle açıkladı. 1960 yılından beri milletlerarası durumda ve komünist hareketinde büyük değişmeler ve gelişmeler oldu. Bu durum komünist ve işçi partilerinin yeni bir danışma toplantısını zaruri kılmaktadır.

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ

İÇİNDEKİLER

Afrika: Millî ve sosyal devrim sorunları	81
<i>Ali Yata</i>	
<i>Afrika devriminin genel sorunları</i>	
Afrika'da neo-kolonializm	83
<i>François Billoux</i>	
Fransada parlâmento seçimleri	96
Gelişmiş kapitalist ülkelerin önemli sorunları	108
<i>Josef Schleifstein</i>	
Yeni bir durum beliriyor	111
<i>Nikos Kaludis</i>	
Sol güçlerin artışı sağlayan bir garanti	118
<i>Erwin Zucker-Schilling</i>	
Artsız arasız zenginleşen bir gerçek	124
<i>Santiago Alvarez</i>	
İspanyada yeni işçi hareketi	130
<i>George Meyers</i>	
İşçi sınıfı mücadelesini bir kat daha şiddetlendirmek zorundadır	139
DERGİMİZE MEKTUPLAR	
<i>M. Kapluk</i>	
Demokrasi tehlikede	144
(Batı Almanya'dan mektup)	
VIYETNAM SAVAŞI	
<i>Yan Prajki</i>	
Amerikan saldırısına karşı mücadelede komünistlerin birliği	149
(Komünist ve işçi partilerinin görüşlerinden özetler)	
KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİNDE	
İşçi ve komünist hareketinden haberler	153
ÖZEL SAYFALARIMIZ	
Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesinin BİLDİRİ'leri	159

İngilizcesi:

Central Books Ltd., 37 Grays Inn Road, London, W. C. 1.

İtalyancası:

Libreria Rinascita, Via delle Botteghe, Oscure 2. Roma

Almancası:

«GLOBUS»-Vertrieb ausländischer Zeitschriften, Wien XX,
Höchstädtplatz 3

Yunancası (Kıbrıs'ta):

Laikon Praktorion, Tricoupi Street, 53 r., Nicosia

Rusçası:

Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6, Thákurova 3

Fransızcası:

Societe d'Edition et d'Enformation 9, Boulevard des Italiens Paris (2e)

İspanyolcası:

Ediciones Pueblos Unidos Casilla Correo 589, Montevideo

Japoncası:

Nauka Ltd., 2, Kanad-Zinbocho 2-chome, Chiyoda-ku, Tokyo

İsveç dilinde:

Arbetarkultur, Söderarmsvagen 36, Johanneshov 6, Stockholm

Bulgarcası:

Raznoiznos, I, Rue Tzar Assen, Sofia

Türkçesi:

«YENİ ÇAĞ» – Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6,
Thákurova 3

Fiyatı 1 lira